

Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti

POSLOVNO POROČILO

2023

KAZALO

Direktorjev uvodnik: Leto uspehov	5
I POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2023	6
1 VIZIJA IN POSLANSTVO ZRC SAZU	6
2 PREDSTAVITEV ZRC SAZU	7
2.1 Opis ZRC SAZU	7
2.2 Delovanje in organizacija	8
3 LETNO POROČILO O DELU UPRAVNEGA ODBORA	10
4 POUČENKI ZA LETO 2023	10
4.1 Osnovni podatki o znanstvenoraziskovalni dejavnosti ter patentih in inovacijah	10
4.2 Najpomembnejši dosežki ZRC SAZU na področju znanosti in inovacij	11
4.3 Najpomembnejši dogodki na ZRC SAZU	13
4.4 Najpomembnejši nakupi raziskovalne (in druge) opreme in investicije	14
4.5 Osnovni finančni podatki	14
4.6 Osnovni kadrovske podatki	15
4.7 Drugi poudarki	15
5 REALIZACIJA PROGRAMA DELA	17
6 POROČILO O ZAGOTAVLJANJU ENAKIH MOŽNOSTI SPOLOV	17
7 POROČILO O ETIKI IN INTEGRITETI V ZNANOSTI	18
8 POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH ZA LETO 2023	19
8.1 Zakonske in druge podlage, ki pojasnjujejo delovno področje posrednega uporabnika	19
8.2 Dolgoročni cilji delovanja	19
8.3 Letni oziroma kratkoročni cilji 2023	22
8.4. Ocena uspeha pri doseganju ciljev	24
8.4.1 Raziskovalno delo	30
8.4.2 Raziskovalna infrastruktura	48
8.4.3 Odprtost in popularizacija znanosti	51
8.4.4 Prenos znanja	51
8.4.5 Izobraževanje in razvoj znanstvenih kadrov	56
8.4.6 Mednarodno sodelovanje in mednarodni projekti	56
8.4.7 Upravljanje in prilagoditev poslovanja na določbe ZZrID	58
8.4.8 Ocena uspeha pri doseganju letnih ciljev	61
8.4.9 Opredelitev doseganja finančnih ciljev	61
8.5 Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela	62
8.6 Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih petletnega programa dela za obdobje 2019–2023	62
8.6.1 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih dolgoročnih ciljev	64
8.6.2 Ocena učinkov raziskovalne dejavnosti ZRC SAZU in prispevek k razvoju	64
8.6.3 Uresničevanje investicijskega načrta v obdobju 2019–2023	70

8.6.4 Uresničevanje kadrovske projekcije v obdobju 2019–2023.....	72
8.7 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja	77
8.8 Ocena notranjega nadzora javnih financ in poročilo notranjega revizorja	77
8.9 Ocena učinkov poslovanja na druga področja	78
8.10 Poročilo o realiziranih investicijah in investicijskih vlaganjih	80
8.11 Realizacija načrtov ravnanj s stvarnim premoženjem	83
8.12 Poročilo o uresničevanju 105. člena ZZrID (prenos premoženja).....	83
8.13 Poročilo o izvajanju investicijskih projektov in spremljanju učinkov investicij	83
8.14 Analiza kadrovanja, kadrovske politike in izobrazbene strukture	83
II RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2023.....	92
1 RAČUNOVODSKE SMERNICE IN INFORMACIJE.....	92
2 RAČUNOVODSKI IZKAZI.....	93
3 POJASNILA K POSAMEZNIH RAČUNOVODSKIM IZKAZOM.....	103
3.1 Bilanca stanja	103
3.2 Drugo, kar je pomembno za popolnejšo predstavitev poslovanja in premoženjskega stanja ..	105
3.3 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov.....	107
3.4 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti	112
3.5 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po denarnem toku	113
3.6 Izračun presežka prihodkov nad odhodki za javne zavode	116
3.7 Delovna uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	117
4 DRUGO, POMEMBNO ZA POPOLNEJŠO PREDSTAVITEV POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKEGA STANJA.....	118
4.1 Splošna pojasnila.....	118
4.2 Drugo	118
III ZAKLJUČNI DEL LETNEGA POROČILA.....	119

Direktorjev uvodnik: Leto uspehov

Čeprav je okvir delovanja (zakonodaja in način financiranja) star že trideset let, smo bili v teh treh desetletjih občasno soočeni tudi z neprijetnimi presenečenji nad razkorakom med zakonskimi, proračunskimi in obče političnimi zavezami in njihovimi občasnimi reinterpretacijami. Uvedba stabilnega financiranja in večja stopnja avtonomije raziskovalnih ustanov je negotovost sicer omilila, ni je pa odpravila. Priložnosti za demonstracijo naše zmožnosti prilagajanja, hitrega odzivanja in skrbnega načrtovanja dela je bilo zato tudi v letu 2023 veliko.

Dobro delo, vztrajnost in prizadevanja se obrestujejo. Leto 2023 si bomo zapomnili tudi po našem prvem ERC projektu dr. Saše Čaval z naslovom *STONE – Unde venis? Unraveling the enigma of stećci tombstones*. Projekti iz programa Evropskega raziskovalnega sveta po prestižu nimajo konkurence ne le znotraj EU, ampak tudi globalno. Uspeh v izjemno tekmovalnem okolju je odraz ne le znanstvene, ampak tudi upravljaljske odličnosti ustanove. O slednji se lahko pogosto prepričamo, in sicer po vsaki opravljeni reviziji finančnega poslovanja.

Sicer pa je potrebno pohvaliti tudi *in predvsem* vsebinske rezultate, na katere smo upravičeno ponosni. Zato povsem sproščeni in celo z veseljem čakamo začetek implementacije dela ZZrID, ki predpisuje ocenjevanje raziskovalnih ustanov kot celote, ne le posamičnih programov in projektov. Prepričan sem, da bo to ZRC SAZU znotraj družboslovja in humanistike uvrstilo v sam vrh slovenske znanosti. Glede na to bi si v doglednem času želeli tudi vseevropskega ocenjevanja raziskovalnih ustanov, saj sem prepričan, da bi tudi na takšni lestvici bili precej visoko.

Za kakovost raziskovalnih rezultatov se nam v doglednem času res ni treba bati, tudi zato ker je lastna založniška dejavnost na zavidljivi ravni. 30. letnica Založbe ZRC, ki smo jo lani praznovali, je pokazala, da je bila odločitev, da nadaljujemo in razširimo založniško dejavnost SAZU, več kot posrečena. Bila je premišljena in predvsem dobro vodena. Pri tem mislim tako na delo sodelavk in sodelavcev Založbe kot tudi delo Založniškega sveta in posamičnih tehničnih in vsebinskih urednic in urednikov zbirk in revij.

Zavedamo se pomena ustreznih delovnih razmer, zato so investicije v prostore stalnica naših prizadevanj. V pravkar minulem letu smo prenovili del prostorov Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša, nove prostore Inštituta za kulturne in spominske študije in prostore bodočega Goriškega knjižnega središča v Novi Gorici, v katerem bo delovala tudi knjigarna Maks. Slednje je skupni projekt Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije, Mestne občine Nova Gorica in ZRC SAZU. Tudi prenova Dvorane Zemljepisnega muzeja se bliža koncu, pred zaključkom leta pa smo sklenili tudi vrsto nalog, povezanih z nakupom stavbe na Rimski ulici. Pri slednjem nakupu kaže opozoriti tudi na dobro sodelovanje z Mestno občino Ljubljana, katere vodstvo je skupaj z Občinskim svetom tudi v preteklosti podpiralo naša prizadevanja za ustrezne delovne prostore.

Leto 2023 je bilo uspešno leto in to navkljub vsem izzivom, s katerimi se raziskovalno okolje dnevno sooča. Tako smo se tik pred iztekom leta spomnili tudi na Franklina D. Roosevelta, ki je kot strasten jadralac vedel, da *mirno morje ne more vzgojiti izurjenih mornarjev*.

Slednje je bila tudi zaključna misel prednovoletnega srečanja in bo svojevrstno vodilo za naprej.

prof. dr. Oto Luthar

I POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2023

Poslovno poročilo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (v nadaljnjem besedilu: ZRC SAZU) za leto 2023 smo pripravili v skladu z navodili Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije št. 0140-53/2022-MIZS-61 z dne 12. 1. 2024.

1 VIZIJA IN POSLANSTVO ZRC SAZU

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (v nadaljevanju ZRC SAZU) je javni raziskovalni zavod, sestavljen iz **18 inštitutov, Založbe ZRC**, ki je največja založba v Sloveniji za izdajanje znanstvenih publikacij, in **štirih regionalnih raziskovalnih postaj** (Nova Gorica, Maribor, Petanji in Barje). ZRC SAZU je osrednja slovenska znanstvena ustanova na področju humanistike, vendar raziskovalno delo sega tudi na področje družboslovja, naravoslovja, tehnike in družbene medicine. Osrednji program tvorijo raziskave naravne in kulturne dediščine slovenskega naroda, ki jih ZRC SAZU izvaja skupaj s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti (v nadaljevanju SAZU).

Vizija ZRC SAZU je utrditi položaj vrhunske, nacionalno in mednarodno ugledne in prepoznavne raziskovalne ustanove, ki temelji na dolgoletni tradiciji in zbranem institucionalnem znanju visoko usposobljenih, izkušenih in ustvarjalnih sodelavk in sodelavcev več generacij, ki se kritično in odgovorno lotevajo dolgoročnih in aktualnih raziskav, s svojimi odličnimi dosežki bogatijo zakladnico znanosti ter prispevajo k reševanju družbenih izzivov.

Na ZRC SAZU bomo s tradicionalnimi in sodobnimi raziskovalnimi pristopi ter uveljavljenimi in inovativnimi metodami dela odgovarjali na dolgoročna in aktualna znanstvena vprašanja, se kritično in odgovorno odzivali na znanstvene in družbene izzive, prispevali k razvoju znanosti, kulture in družbe, razumevanju preteklih in sedanjih naravnih ter družbenih procesov, jezika in kulture ter k dokumentiranju in ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Gradili bomo na znanstveni in upravljavski odličnosti, pestrosti raziskovalnih vsebin, na sodelovanju z odličnimi domačimi in tujimi ustanovami ter interdisciplinarnem in multidisciplinarnem značaju. Zato smo se odločili za gradnjo ustvarjalnega in intelektualno prodornega delovnega okolja, za spodbujanje in ustrezno nagrajevanje kakovostnega dela, odgovornosti, proaktivnosti in samoiniciativnosti, vse to ob upoštevanju individualnosti in posebnosti tako raziskovalnih skupin kakor tudi posameznih raziskovalk in raziskovalcev.

Navzven si bomo na ZRC SAZU še naprej prizadevali, da bo Vlada Republike Slovenije oblikovala idejni, institucionalni in finančni okvir, ki bo znanosti priznal ustrezno mesto v družbi in državi ter udeležbo znanja, hkrati pa se zavedal njene heterogenosti in upošteval razlike med znanstvenimi področji. Še posebej si bomo prizadevali za financiranje dolgoročnih in temeljnih raziskav, ki so nujne za kakovostne, celovite in premišljene rezultate oziroma temeljne preglede, in za stabilen položaj raziskovalk in raziskovalcev, ki bo omogočal ustvarjalno svobodo in poglobljeno raziskovalno delo.

Poslanstvo ZRC SAZU je strokovno, odgovorno in kritično interdisciplinarno, multidisciplinarno in transdisciplinarno raziskovalno delo na vseh obstoječih znanstvenih področjih (biologiji, paleontologiji, izseljenstvu in migracijah, zgodovinopisju, kulturni zgodovini, kulturnih in spominskih študijah, arheologiji, antropologiji in prostorskih študijah, etnologiji, glasbenem narodopisju, jezikoslovju, literarnih vedah, muzikologiji, umetnostni zgodovini, filozofiji, geografiji, krasoslovju, družbenim vidikom zdravja) in obravnava tematik v širšem družbenem in kulturnem kontekstu, zbiranje, sistematično urejanje in ustrezna hramba zbranega gradiva, odzivanje na aktualne družbene, okoljske in gospodarske izzive, ustvarjanje kakovostnih, inovativnih in odmevnih rezultatov, spoznanj in dosežkov, njihov prenos v izobraževalni sistem, bogatenje gospodarstva in družbe z uporabnimi znanji in dosežki, širjenje vednosti in razumevanja ter – zlasti v primeru dediščine – prispevek k njenemu prepoznavanju, ohranjanju in promociji.

2 PREDSTAVITEV ZRC SAZU

2.1 Opis ZRC SAZU

ZRC SAZU je javni raziskovalni zavod, sestavljen iz **18 inštitutov, Založbe ZRC**, ki je največja založba v Sloveniji za izdajanje znanstvenih publikacij, in **štirih regionalnih raziskovalnih postaj** (Nova Gorica, Maribor, Petanjci in Barje). ZRC SAZU je osrednja slovenska znanstvena ustanova na področju humanistike, vendar raziskovalno delo sega tudi na področje družboslovja, naravoslovja, tehnike in družbene medicine. ZRC SAZU izvaja temeljne, aplikativne in razvojne raziskave ter infrastrukturno dejavnost kot javno službo ter skupaj s SAZU izvaja skupni dolgoročni program *Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda*.

Preglednica 2.1.1¹: Osnovni podatki o ZRC SAZU

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti	
Skrajšano ime:	ZRC SAZU
Pravno org. oblika:	Javni zavod
Datum ustanovitve in ustanovitelj:	19. novembra 1981, sklep skupščine SAZU
Sedež:	Novi trg 2, 1000 Ljubljana
Dejavnost:	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike (SKD 72.200) Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju naravoslovja in tehnologije (SKD 72.190)
Matična številka:	5105498000
Davčna številka:	SI38048183
Telefon:	+386 1 470 65 55
E-naslov:	info@zrc-sazu.si
Spletna stran:	www.zrc-sazu.si

Ključno področje delovanja je raziskovalna dejavnost na vseh prisotnih znanstvenih področjih (biologija, paleontologija, izseljenstvo in migracije, zgodovinopisje, kulturna zgodovina, kulturne in spominske študije, arheologija, antropologija in prostorske študije, etnologija, etnomuzikologija, jezikoslovje, literarne vede, muzikologija, umetnostna zgodovina, filozofija, geografija, krasoslovje, družbena medicina in zdravje). Izvaja se v okviru 22 nacionalnih raziskovalnih programov, 99 raziskovalnih projektov ARIS², 41 mednarodnih projektov in vrst tržnih projektov (31. 12. 2023). ZRC SAZU skupaj s SAZU kot svojo ustanoviteljico izvaja dolgoročni program *Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda*. Tehnično, informacijsko in dokumentacijsko podporo raziskovalnemu delu nudi infrastrukturna dejavnost, ki obsega zbiranje, sistematično urejanje in ustrezno hrambo zbranega gradiva, ustvarjanje kakovostnih, inovativnih in odmevnih rezultatov, spoznanj in

¹Preglednice so oštevilčene glede na številke poglavij na drugi ravni.

²Temeljni in aplikativni projekti, ciljni raziskovalni programi, projekti iz mehanizma vodilna agencija, projekti ERA-net, podoktorski projekti, brez projektov mladih raziskovalcev.

dosežkov in njihovo predstavljanje strokovni in laični javnosti. Posebno mesto zavzema založniška in predstavitvena dejavnost Založbe ZRC, ki je največja založba v Sloveniji za izdajanje znanstvenih publikacij. Tretje področje delovanja je prenos rezultatov, spoznanj in dosežkov v izobraževalni sistem, bogatenje gospodarstva in družbe z uporabnimi znanji in dosežki ter širjenje vednosti in razumevanja.

Glavnino sredstev za delovanje dobiva od Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju ARIS), ki zagotavlja sredstva stabilnega financiranja, prek javnih razpisov sredstva raziskovalnih projektov in z raziskovanjem povezanih dejavnosti (publiciranje, odprt dostop, mednarodno sodelovanje itd.). Poleg tega ZRC SAZU pridobi del sredstev za svoje delovanje z uspešnimi prijavi na nacionalne in mednarodne razpise ter na javna naročila na trgu.

2.2 Delovanje in organizacija

Upravni odbor ZRC SAZU

(letno poročilo o delu upravnega odbora je v poglavju 3)

Upravni odbor ZRC SAZU šteje devet članic in članov, in sicer predstavnic in predstavnikov ustanoviteljice SAZU, predstavnic in predstavnikov zaposlenih ter predstavnico ali predstavnika iz vrst uporabnikov. Mandat traja štiri leta.

Upravni odbor ZRC SAZU v mandatnem obdobju od 19. novembra 2019 do 18. novembra 2023 (v zadnjem delu mandata je upravni odbor deloval brez enega predstavnika SAZU):

Predstavniki SAZU:

akademik dr. Milček Komelj,
akademik dr. Andrej Kranjc (†2023),
akademik dddd. Jože Krašovec,
Zoran Mezeg, upravni direktor SAZU.

Predstavnici in predstavnika zaposlenih:

dr. Drago Perko, predsednik,
dr. Petra Svoljšak, namestnica predsednika,
dr. Peter Klepec,
izredna članica SAZU, dr. Jožica Škofic.

Predstavniki iz vrst uporabnikov:

Viljem Leban, direktor Narodne in univerzitetne
knjižnice.

Novi Upravni odbor ZRC SAZU se je konstituiral 27. novembra 2023 za mandatno obdobje do 26. novembra 2027:

Predstavnica in predstavniki SAZU:

izredni član SAZU, dr. Janez Kranjc, predsednik,
akademik dr. Franc Forstnerič,
izredna članica SAZU, dr. Jožica Škofic,
Zoran Mezeg, upravni direktor SAZU.

Predstavnici in predstavnika zaposlenih:

dr. Peter Klepec, namestnik predsednika,
dr. Helena Dobrovoljc,
dr. Janez Nared,
dr. Petra Svoljšak.

Predstavniki iz vrst uporabnikov:

dr. Boštjan Golob, rektor Univerze v Novi Gorici.

Znanstveni svet ZRC SAZU

Znanstveni svet ZRC SAZU, ki šteje trinajst članic in članov, je sestavljen iz predstavnic in predstavnikov zaposlenih raziskovalk in raziskovalcev iz vrst višjih znanstvenih sodelavk in sodelavcev in znanstvenih svetnic in svetnikov ter štirih članic in članov, ki jih imenuje Predsedstvo SAZU iz ustreznih razredov. Direktor ZRC SAZU je član po položaju. Članice in člani aktualnega Znanstvenega sveta ZRC SAZU, ki se je konstituiral 11. novembra 2020 za mandatno obdobje do 10. novembra 2024, so:

*Predstavnice in predstavniki raziskovalk in raziskovalcev
ZRC SAZU:*

dr. Mija Oter Gorenčič, predsednica,
izredna članica SAZU, dr. Jožica Škofic, podpredsednica,
dr. Matej Gabrovec,
dr. Boris Golec,
izredna članica SAZU, dr. Špela Goričan,
izredna članica SAZU, dr. Jana Horvat,
izredni član SAZU, dr. Marko Juvan,
dr. Ingrid Slavec Gradišnik.

Predstavnica in predstavniki SAZU:

akademikinja dr. Tatjana Avšič-Županc,
akademik dr. Matija Gogala,
akademik dddr. Jože Krašovec,
izredni član SAZU, dr. Peter Vodopivec.

Član po položaju:

dr. Oto Luthar, direktor ZRC SAZU.

Direktor ZRC SAZU

Prof. dr. Oto Luthar: mandatno obdobje od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2027

Namestnici in pomočnici direktorja

Vanda Baloh, namestnica direktorja v Poslovni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025,
dr. Mimi Urbanc, namestnica direktorja v Raziskovalni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025,
dr. Jerneja Fridl, pomočnica direktorja v Infrastrukturni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025,
Tanja Valte, pomočnica direktorja v Raziskovalni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025.

Notranje organizacijske enote (inštituti in Založba ZRC) in njihove vodje

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša: dr. Kozma Ahačič
Inštitut za arheologijo: dr. Anton Velušček
Zgodovinski inštitut Milka Kosa: dr. Petra Svolfjšak
Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta: dr. Mija Oter Gorenčič
Muzikološki inštitut: do 31. 3. dr. Metoda Kokole, od 1. 4. dalje dr. Katarina Šter
Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede: dr. Matija Ogrin
Inštitut za slovensko narodopisje: do 31. 10. dr. Ingrid Slavec Gradišnik, od 1. 11. dalje dr. Saša Babič
Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije: dr. Marina Lukšič Hacin
Filozofski inštitut: dr. Tadej Troha
Geografski inštitut Antona Melika: dr. Matija Zorn
Inštitut za raziskovanje krasa: dr. Tadej Slabe
Paleontološki inštitut Ivana Rakovca: dr. Aleksander Horvat
Biološki inštitut Jovana Hadžija: dr. Urban Šilc do 31. 10, od 1. 11. v. d. predstojnika
Glasbenonarodopisni inštitut: dr. Mojca Kovačič
Družbenomedicinski inštitut: dr. Lilijana Šprah
Inštitut za kulturno zgodovino: dr. Gregor Pobežin
Inštitut za antropološke in prostorske študije: dr. Ivan Šprajc
Inštitut za kulturne in spominske študije: dr. Tanja Petrovič
Založba ZRC: mag. Aleš Pogačnik

Raziskovalne postaje in njihove vodje

Raziskovalna postaja Maribor in Raziskovalna postaja Prekmurje: dr. Matjaž Gregorič
Raziskovalna postaja Nova Gorica: dr. Jasna Fakin Bajec

Kolegij ZRC SAZU

Kolegij ZRC SAZU je operativno posvetovalno telo direktorja ZRC SAZU, ki obravnava znanstvena, strokovna, poslovna in druga vprašanja. Sestavljajo ga vodilni delavci: predstojnice in predstojniki inštitutov, namestnici in pomočnici direktorja ter vodja Založbe ZRC.

3 LETNO POROČILO O DELU UPRAVNEGA ODBORA

Leta 2023 je imel Upravni odbor ZRC SAZU šest rednih in tri dopisne seje. V okviru rednih nalog Upravnega odbora ZRC SAZU v letu 2023 velja izpostaviti sprejem dveh Pravilnikov o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest, Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o stabilnem financiranju ZRC SAZU, Pravilnika o javnem naročanju, Pravilnika za vzpostavitev notranje poti za prijavo, Kodeksa raziskovalne etike in integritete ZRC SAZU in Pravilnika o delovnem času. Upravni odbor ZRC SAZU je sprejel tudi sklep o financiranju dveh triletnih projektov iz sredstev razvojnega stebra financiranja in podprl predlog za preoblikovanje KOsRIS v združenje zavodov.

4 POUČENKI ZA LETO 2023

4.1 Osnovni podatki o znanstvenoraziskovalni dejavnosti ter patentih in inovacijah

Preglednica 4.1.1: Sredstva stabilnega financiranja za leto 2023

	Vrednost pogodbenih sredstev v EUR
PROGRAMSKI STEBER FINANCIRANJA	
Raziskovalni programi (20 nosilci, 2 sodelujoči)	8.199.858,11
Mladi raziskovalci (38)	1.328.724,19
Skupaj PSF	9.528.582,30
INFRASTRUKTURNI STEBER FINANCIRANJA	
Ustanovitelske obveznosti	4.982.250,47
Infrastrukturni program	1.711.580,97
Skupaj ISF	6.693.831,44
RAZVOJNI STEBER FINANCIRANJA	
Skupaj RSF	1.037.163,76
Skupaj sredstva stabilnega financiranja	17.259.577,50

Preglednica 4.1.2: Projekti, patenti in inovacije za leto 2023

	Kazalnik	Vrednost kazalnika	
		Načrtovana	Realizirana
1	Število raziskovalnih projektov ARIS ³ (skupaj s podaljšanimi), pri katerih je ZRC SAZU nosilec	99	99
2	Število raziskovalnih projektov ARIS ⁴ (skupaj s podaljšanimi), pri katerih je ZRC SAZU sodelujoči	45	45
3	Število mladih raziskovalk in raziskovalcev na dan 31. 12. 2023	38	38
4	Število raziskovalnih programov ARIS, pri katerih je ZRC SAZU nosilec	20	20
5	Število raziskovalnih programov ARIS, pri katerih je ZRC SAZU sodelujoči	2	2

³Temeljni in aplikativni projekti, ciljni raziskovalni programi, projekti iz mehanizma vodilna agencija, projekti ERA-net, podoktorski projekti.

⁴Glej predhodno opombo.

6	Število projektov okvirnih programov ⁵	16	16
7	Obseg sredstev na projektih okvirnih programov ⁶ (v EUR)	583.000,00	493.949,50
8	Število projektov, ki se sofinancirajo iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (brez Interreg)	3	7
9	Višina sredstev na projektih, ki se sofinancirajo iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (brez Interreg) (v EUR) ⁷	12.031,50	228.185,40
10	Število patentov in inovacij	2	2

Pomemben raziskovalni projekt oziroma program

Po dolgotrajnih in vztrajnih prizadevanjih nam je uspelo pridobiti financiranje s strani Evropskega raziskovalnega sveta (ERC). Uspeh je dosegla dr. Saša Čaval z Inštituta za antropološke in prostorske študije. Njen prvi poskus sega v leto 2021, ko je po karierni stopnji sodila v Starting Grant. Dosegla je fazo intervjuja, a projekt ni bil odobren, pridobila pa je sredstva ARIS (takrat ARRS) iz Komplementarne sheme. Leta 2022 je oddala prenovljeno in izboljšano prijavo, tokrat v shemi Consolidator Grant in uspela. Njen projekt, imenovan *STONE - Unde venis? Unraveling the enigma of stećci tombstones*, spada v ERC panel SH6 - The Study of the Human Past. Projekt zajema ključne teme, kot so srednjeveška arheologija, arheologija pogrebnih običajev, socialna arheologija, socialni spomin, arheološka znanost in digitalne humanistike. Glavnina sredstev v višini 2,7 milijona evrov bo v naslednjih petih letih namenjena za raziskovalno delo na ZRC SAZU. ERC projekti veljajo za izjemno prestižne – ne samo v EU, ampak tudi na globalni ravni. Ta uspeh odraža ne le znanstveno, temveč tudi upravljaljsko odličnost ZRC SAZU.

4.2 Najpomembnejši dosežki ZRC SAZU na področju znanosti in inovacij

Jožica Škofic (gl. ur.), Januška Gostenčnik, Vito Hazler, Tjaša Jakop, Karmen Kenda-Jež, Mojca Kumin Horvat, Vlado Nartnik, Nina Pahor, Vera Smole, Matej Šekli, Danila Zuljan Kumar (soavtorji). Slovenski lingvistični atlas 3. Kmetovanje. Zbirka Jezikovni atlas. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2023.

V *Slovenskem lingvističnem atlasu 3* je predstavljenih preko 3400 narečnih leksemov iz tematskega sklopa kmetovanje, zbranih v 417 krajih vsega slovenskega jezikovnega prostora. V Atlasu (SLA 3.1) je narečno besedje predstavljeno z jezikovnimi (leksično-besedotvornimi in obstojno-pomenskimi) kartami ter s spremnimi seznanji fonetično zapisane narečne leksike, v Komentarjih (SLA 3.2) pa je sinhrono-diahrona jezikoslovna analiza poimenovanj opremljena z različnimi metapodatki ter etnološko in likovno osvetlitvijo obravnavanih pojmov. Monografijo bogati prenovljena karta slovenskih narečij. Geolingvistična predstavitev narečne leksike v SLA 3 s precejšnjim deležem novega, še nepopisanega ali nepojasnjenega besedja za obravnavano področje slovenske žive kulturne dediščine odpira nove možnosti za jezikoslovne, etnološke, zgodovinske, kulturološke in interdisciplinarne študije.

Tina Košak (ur., prev.), Renata Komić Marn (ur., prev.), Helena Seražin (ur., prev.). Artistic and architectural heritage of the nobility between old and new regimes / Umetnostna in arhitekturna dediščina plemstva med starimi in novimi režimi. Acta historiae artis Slovenica, 28/2. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2023, 216 str.

Tematska številka mednarodno indeksirane znanstvene revije *Acta historiae artis Slovenica* vključuje devet izvornih znanstvenih člankov, zasnovanih na podlagi referatov, predstavljenih na mednarodni znanstveni konferenci *Artistic and Architectural Heritage of the Nobility Between Old and New Regimes: Transformations*,

⁵Sem poleg klasičnih projektov iz mehanizma Obzorje 2020 in Obzorje Evropa prištevamo še HERA in ERA-net projekte. Slednji (trenutno eden) so upoštevani tudi pri projektih ARIS, saj je njihova finančna konstrukcija sestavljena iz dela ARIS in dela EU. Pri višini sredstev upoštevamo samo del EU.

⁶Glej predhodno opombo.

⁷ Med raziskovalne projekte evropskih strukturnih in investicijskih skladov se šteje: projekte Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Evropskega socialnega sklada (ESS), Kohezijskega sklada (KS), Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR), Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRR) in projekte NOO. Ne šteje se projektov INTERREG.

Reinterpretations and New Uses, ki je med 22. in 24. junijem 2022 potekala na ZRC SAZU. Prispevki prvič v tako obsežnem mednarodnem kontekstu prinašajo poglobljene diskusije o soočanju plemiških naročnikov, zbirateljev in lastnikov umetnin z novimi političnimi in družbenimi okoliščinami v času zatona tega družbenega sloja in o različnih vidikih recepcije in novih namembnostih plemiške dediščine po razpadu velikih starih režimov, mdr. Beneške republike, Avstro-ogrske monarhije in Poljsko-litovske zveze ter med in po številnih prelomnih dogodkih, od Francoske revolucije do obeh svetovnih vojn in španske državljanske vojne.

Jernej Mlekuž. Slivovitz and Everyday Nationalism: The Analysis of Slovene Newspapers in Interwar Yugoslavia. *Nationalities Papers*. 27. april 2023, 16 str.

Članek, objavljen v eni najprestižnejših revij na področju nacij in nacionalizmov, analizira vlogo slivovke v vsakdanjem nacionalizmu v medvojni Jugoslaviji. V obravnavanem obdobju je slivovka začela postajati del »strukture nacionalnega občutenja« – specifičnega izkustva določenega časa in prostora. Slivovka, pogosto vključena v ponavljajoče se in vsakdanje navade, prakse in predpostavke, je začela opredeljevati jugoslovansko nacijo, postala je del njene vsakdanje, večinoma neopazne reprodukcije. Besedilo sloni na tezi, da nacionalizem ni le produkt institucionalnega delovanja, temveč se reproducira tudi zunaj uradnih, formalnih, institucionalnih in instrumentalnih okvirov, na ravni večinoma nereflektiranih vsakdanjih praks, odločitev in reprezentacij.

Sodelovanje Alenke Zupančič Žerdin na mednarodnem panelu *Ideology Critique. Today!* v okviru programa Slovenije častne gostje Frankfurtskega knjižnega sejma. Goethe Universität v Frankfurtu, 20. oktober 2023.

Takoj za koncertom Laibacha je bila omenjena diskusija najbolj množično obiskan dogodek mednarodnega knjižnega sejma v Frankfurtu, čigar častna gostja je bila v letu 2023 Slovenija. Pred širokim avditorijem je potekalo soočenje t. i. ljubljanske in frankfurtske filozofske šole, kjer je kot predstavnica slednje skupaj s Slavojem Žižkom in Mladenom Dolarjem nastopila Alenka Zupančič. Soočenje je potekalo kot eden največjih dogodkov v okviru frankfurtskega knjižnega sejma pod splošnim naslovom *Kritika ideologije. Danes!*, seriji prispevkov pa je sledila odmevna razprava. Zupančič Žerdin je izpostavila nekatere nove in nepričakovane ovire ter paradokse, s katerimi se sooča kritična misel danes.

Blaž Komac, Rok Ciglič, Mauro Hrvatinić, Manca Volk Bahun, Lenart Štut, Matija Zorn (uredniki). *Geografski atlas naravnih nesreč v Sloveniji*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2023.

V Oddelku za naravne nesreče pri Geografskem inštitutu Antona Melika ZRC SAZU so izdelali spletni *Geografski atlas naravnih nesreč v Sloveniji* z akronimom GANNS. Atlas je posvečen stoti obletnici rojstva slovenskega geografa akad. Ivana Gamsa. Prikazuje podatke o zgodovinskih naravnih nesrečah, podatke o nevarnosti za najpogostejše tipe naravnih nesreč v Sloveniji, posebej pa predstavlja podatke o snežnih plazovih in škodi zaradi naravnih nesreč. Atlas obsega skupaj približno 5000 enot in vsebuje nekaj več kot 100.000 podatkov, od katerih so relevantni prikazani v spletnem geografskem informacijskem sistemu. Atlas prikazuje naravne nesreče na ozemlju Slovenije v večji meri od leta 1850 dalje. Je rezultat dolgotrajnega dela in sistematične analize podatkov o naravnih nesrečah, ki poteka že od leta 1983. Aplikacija, dostopna na povezavi <https://ganns.zrc-sazu.si>, spodbuja občansko znanost, saj posameznik lahko tudi sporoči naravno nesrečo.

Nataša Ravbar, Janez Mulec, Cyril Mayaud, Matej Blatnik, Blaž Kogovšek, Metka Petrič. A comprehensive early warning system for contamination risk assessment of karst water sources, case study of the Unica springs, SW Slovenia. *Science of the total environment*, vol. 885, avgust 2023, 13 str.

V okviru prispevka, ki je bil objavljen v eni od najprestižnejših revij na področju ved o Zemlji, smo pripravili priporočila za zgodnje zaznavanje morebitnega onesnaženja voda, ki jih je mogoče vključiti v prakse upravljanja. Temeljijo na podrobnem spremljanju kakovosti vode v času vodnih valov in kartiranju tveganja za onesnaženje ter podajajo smernice za operativni nadzor, vključno z lokacijami, indikatorskimi parametri ter časovno ločljivostjo in trajanjem. Zaradi velike kompleksnosti in nepredvidljivosti krasi je predlagana strategija uporabna za kraške vodne vire, lahko pa se prilagodi tudi drugim zaledjem, kjer je pretakanje voda hitro in kjer sanacija ni izvedljiva.

Žiga Kokalj, Sašo Džeroski, Ivan Šprajc, Jasmina Štajdohar, Andrej Draksler, Maja Somrak. *Machine learning-ready remote sensing data for Maya archaeology. Scientific data* 10, 558, 23. avgust 2023, 13 str.

Članek v eni najprestižnejših revij na področju pospeševanja izmenjave in ponovne uporabe raziskovalnih podatkov podaja opis večmodalne zbirke podatkov daljinskega zaznavanja z ročno označenimi območji majevskih struktur. Zbirka je primerna za takojšnjo uporabo v strojnem učenju in vsebuje podatke okolice Chactúna, enega največjih starodavnih majevskih urbanih središč v osrednjem delu polotoka Jukatan. Vključeni so satelitski podatki Sentinel-1 in Sentinel-2, rastrski prikazi aerolaserskega skeniranja, model višin krošenj ter ročno označena območja stavb, ploščadi in aguad. S podatki lahko raziskovalne skupine preprosto razvijajo lastne modele strojnega vida za raziskave majevske arheologije.

4.3 Najpomembnejši dogodki na ZRC SAZU

20. konferenca združenja EFNIL *By the People, for the People: Online Dictionaries, Language Portals, and the Role of Language Users*. Ljubljana, 11.–13. 10. 2023

20. srečanje Evropskega združenja nacionalnih ustanov za jezik (European Federation of National Institutions for Language – EFNIL) je skupaj z EFNIL organiziral Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša. Občnemu zboru združenja je v Cankarjevem domu sledil gala dogodek ob 20. obletnici združenja EFNIL in Škrabčeve ustanove. Dvodnevna konferenca je letos potekala pod geslom *Od ljudi za ljudi: spletni slovarji, jezikovni portali in vloga jezikovnih uporabnikov*. Osredotočila se je na vlogo jezikovnih uporabnikov v pripravi sodobnih slovarjev, priročnikov, jezikovnih portalov in jezikovne infrastrukture nasploh.

Prva konferenca in srečanje Oddelka za srednjo in vzhodno Evropo Združenja za kritično preučevanje dediščine (ACHS) *Dediščina na obrobjih? Srednje- in vzhodnoevropske perspektive*. Ljubljana, 29. 11.–1. 12. 2023

ZRC SAZU je bil skupaj s Češko akademijo znanosti pobudnik ustanovitve posebnega srednje- in vzhodnoevropskega oddelka Združenja za kritično preučevanje dediščine ter soorganizator prve konference novoustanovljenega oddelka. Na mednarodni konferenci je šestdeset udeležencev iz dvanajstih držav v šestih panelih in na okrogli mizi naslovlilo vplive prve in druge svetovne vojne, spreminjanja meja, razseljevanja ljudi ter zapuščine (post)socializma na (raz)umevanje in prakticiranje dediščine v srednji in vzhodni Evropi.

Mednarodni znanstveni simpozij *Peasant Class Struggle?: Rural resistance to states and elites in the era of world wars in Europe*. Ljubljana, 20.–21. 4. 2023

Na mednarodnem znanstvenem simpoziju, ki je potekal v okviru projekta *Europe's Last Peasant War: Violence and Revolution in Austria-Hungary and its Successors* (AHRC Award), ki ga je vodil dr. Jakub Beneš (UCL, School of Slavonic & East European Studies) in na katerem je sodelovala dr. Petra Svoltjšak z Zgodovinskega inštituta Milka Kosa, je enajst evropskih zgodovinaric in zgodovinarjev razpravljalo o kmečkem uporništvu v prvi polovici 20. stoletja, interpretativnih okvirjih in primerjavah med posamezniki, državami in evropskimi regijami.

Mednarodni znanstveni simpozij *V življenju slednjega od nas je zgodba / There's History in All Men's Lives*. Ljubljana, 25.–26. 9. 2023

Življenja in dejanja ljudi so že od nekdaj – bržkone vse odkar si človeštvo pripoveduje zgodbe – v samem središču zanimanja za preteklost. Celo ko se je zgodovinarstvo emancipiralo od mitografskih in etnografskih preiskovanj ter se razvilo v pravo znanstveno literaturo, mu je kmalu sledila biografija: eden od treh velikih grških zgodovinarjev 5./4. stol. pr. Kr., Ksenofont, je napisal (vsaj) dva biografska traktata. Vse odtlej biografski žanr ni hotel izumreti. Na simpoziju *V življenju slednjega od nas je zgodba* so se zbrali strokovnjaki z dveh oz. več tesno prepletenih področij, ki so osvetlili biografijo kot zgodovinarski žanr ter različne vidike kulturne dediščine, digitalne humanistike in vizualizacije v upanju, da se bo sodelovanje med njimi še okrepi.

Jubilejna 30. mednarodna krasoslovna šola Klasični kras, z naslovom *Kras – razvojni pristopi in konceptualni modeli*, Postojna, 19.–23. 6. 2023

Tradicionalna šola je bila kot največje vsakoletno srečanje krasoslovcev na svetu v letu 2023 jubilejna, saj je praznovala trideseto obletnico. Mednarodna krasoslovna šola je združila 180 poznavalcev krasa iz 30 držav. Na temo razvojnih pristopov in konceptualnih modelov so udeleženci predstavili prispevke znanosti skozi reševanje aktualnih problematik in odprtih vprašanj na interdisciplinarnem nivoju razumevanja krasa doma in po svetu. Jubilejno mednarodno krasoslovno šolo je zaradi njene svetovne prepoznavnosti s pokroviteljstvom podprl UNESCO. Kot vsako leto je tudi tokratna šola poskrbela za razmislek o ohranjanju ranljivega kraškega okolja in o njegovi trajnostni oskrbi.

Wraberjev dan 2023 – srečanje slovenskih botanikov. Ig, 11. 11. 2023

Člani Botaničnega društva Slovenije, ki povezuje tako profesionalne kot ljubiteljske botanike, se že od začetka devetdesetih let srečujejo na letnih srečanjih, kjer posamezniki v obliki znanstvenih in strokovnih prispevkov predstavijo svoja odkritja. Tudi letos so bili na Raziskovalni postaji Barje v soorganizaciji z Biološkim inštitutom Jovana Hadžija ZRC SAZU predstavljeni najnovejši rezultati lastnih terenskih ali eksperimentalnih raziskav, brskanja po zgodovinskih virih ali preglednih raziskav, ki pokrivajo različna področja botanike – od floristike in sistematike do fitocenologije, ekologije in naravovarstva. Z letošnjim srečanjem smo posebej obeležili 300-letnico rojstva pomembnega naravoslovca Joannesa Antoniusa Scopolija. Vsako leto znova dogodek dokazuje pomembnost tako mreženja med znanstveniki, strokovnjaki in ljubitelji kot razvoja različnih področij botanike, ki pomembno sooblikujejo naš pogled na svet in imajo konkretne posledice na družbo ter življenje ljudi.

4.4 Najpomembnejši nakupi raziskovalne (in druge) opreme in investicije

Preglednica 4.4.1: Najpomembnejši nakupi raziskovalne opreme

Zap. št.	Naziv osnovnega sredstva	Lokacija opreme	Nabavna vrednost v EUR
1	Avtonomni leteči laserski skener BLK2FLY	Geografski inštitut Antona Melika Gosposka ulica 13	56.120,00
2	Strežnik IBM Flashsystem 5045	ZRC SAZU	41.686,32
3	Shranjevalna naprava NAS QSAN + diski	ZRC SAZU	30.341,40
4	Strežnik Thinksystem SR655 V3	ZRC SAZU	21.468,21
5	Nadgradnja strežnika Thinksystem IBM FlashSystem 5035	ZRC SAZU	18.577,50

4.5 Osnovni finančni podatki

Preglednica 4.5.1: Celotni prihodki in odhodki za leto 2023 ter poslovni rezultat leta 2023

	AOP	Vrednost v EUR
Celotni prihodki	870	25.985.802
Celotni odhodki	887	25.098.644
Presežek prihodkov pred obdavčitvijo	888	887.158

Delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti in delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom: 2,4 % celotnih prihodkov, od tega znaša delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom, manj kot odstotek.

4.6 Osnovni kadrovski podatki

Število zaposlenih na dan 31. 12. 2023: **403** (31. 12. 2022: 391).

Število raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU, vključenih v pedagoški proces leta 2023: **145** (2022: 128)

Število tujih uveljavljenih⁸ znanstvenikov, gostujočih na ZRC SAZU v letu 2023: **24** (2022: 6)

Število mladih raziskovalk in raziskovalcev na dan 31. 12. 2023: **38** (2022: 36)

Preglednica 4.6.1: Število raziskovalk in raziskovalcev skupaj in po spolu na dan 31. 12. 2023

	Stanje na dan 31. 12. 2023
Raziskovalci	126
Raziskovalke	173
Skupaj	299

4.7 Drugi poudarki

Številni izzivi so v letu 2023 močno vplivali na družbene dinamike in sprožili razprave, v katere so se aktivno vključevale tudi raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU, prinašajoč **argumentirane, strokovno podprte in pronicljive perspektive na dogajanje v družbi**. Naše sodelavke in sodelavci so organizirali 13 okroglih miz, 14 znanstvenih posvetov, 18 znanstvenih srečanj za domačo in 43 za mednarodno javnost ter še mnogo drugih dogodkov. V letu, ko je bila Slovenija častna gostja Frankfurtskega knjižnega sejma, v tem okviru izpostavljam sodelovanje Alenke Zupančič Žerdin na odmevni okrogli mizi »Ideology Critique. Today!« o kritiki ideologije v današnjem svetu v družbi najeminentnejših filozofov današnjega časa.

Družbena angažiranost, temelječa na znanju, izsledkih in spoznanjih, je v središču poslanstva znanosti. Enako velja za soodgovornost do oblikovanja družbenega okolja, tako lokalnega kot mednarodnega, ki bo lažje obvladovalo zahteve nepredvidljivega časa. Zahtevnih nalog se sodelavke in sodelavci ZRC SAZU lotevamo tudi kot člani komisij, delovnih in svetovalnih teles Vlade RS, na ravni lokalnih organizacij, mednarodnih povezav ter institucij in nenazadnje nevladnih organizacij ali civilnih pobud. Dejavní smo bili v Znanstvenem svetu za humanistiko ARIS, Komisiji za enake možnosti na področju znanosti MVZI, na področju implementacije Nacionalnega programa za duševno zdravje NIJZ, v Strokovni komisiji za slovenski jezik na MK, v Medresorski delovni skupini za usmerjanje jezikovnih virov in tehnologij pod okriljem MDP. Sodelujemo v Odboru strokovnjakov za Evropsko listino za regionalne in/ali manjšinske jezike pri Svetu Evrope, pri Evropski zvezi državnih jezikovnih ustanov smo sodelovali pri oblikovanju jezikovne politike na mednarodni ravni. Prispevali smo k sooblikovanju šolske politike, bili dejavní v Delovni skupini Koordinatorja nesnovne kulturne dediščine in v komisijah za ohranitev in obnovo spomenikov državnega in lokalnega pomena. Sodelujemo v Razvojnem

⁸ Sem štejemo starejše raziskovalke in raziskovalce (nad 10 let po doktoratu).

svetu regije JV Slovenija na področju kmetijske politike, naravovarstva, kmetijsko-okoljskih ukrepov, pri imenoslovnih organih OZN in še na mnogih drugih področjih.

Skozi leto smo obeležili več pomembnih **obletnic**. 75. obletnico je obeležil Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU. Ob tej priložnosti so sodelavci inštituta izdali knjigo *75 let Inštituta za raziskovanje krasa*, v kateri je osrednja pozornost namenjena vsem, ki so v tem obdobju soustvarjali uspešno zgodbo. Desetletnico od prvega zvezka *Novega Slovenskega biografskega leksikona* (NSBL) smo zaznamovali z razstavo *Pot do Novega Slovenskega biografskega leksikona* v Atriju ZRC SAZU. Od 2009 je *Novi Slovenski biografski leksikon* dostopen tudi na spletnem portalu Slovenska biografija. Deset let obstoja je praznovala tudi Terminološka svetovalnica. V svetu hitrega tehnološkega napredka se nenehoma pojavlja potreba po slovenskem poimenovanju novih pojmov. Terminološka svetovalnica deluje od leta 2013, in sicer pod okriljem Terminološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.

Mnogi predani raziskovalci in raziskovalke so bili v preteklem letu za svoje delo in zavzetost nagrajeni s številnimi **nagradami in odgovornimi funkcijami**. Blaž Resman, upokojeni sodelavec, je prejel nagrado Izidorja Cankarja za življenjsko delo na področju umetnostne zgodovine. Marjeta Šašel Kos, prav tako upokojena sodelavka, je prejela nagrado za življenjsko delo Slovenskega arheološkega društva za leto 2023. Murkovo nagrado, ki jo podeljuje Slovensko etnološko društvo, je letos prejela Monika Kropelj Telban. Ustanova Velenjska knjižna fundacija je Kozmi Ahačiču podelila Mednarodno Pretnarjevo nagrado za leto 2023. Častni naslov »ambasador slovenske književnosti in jezika« je prejel z utemeljitvijo, da »slovnico kot znanost razlaga na razumljiv način, ki je tu in tam lahko celo zabaven«. Daši Ličen je bila na Univerzi v Gradcu podeljena nagrada Karla Kaserja za najodmevnejše delo s področja historično-antropološkega raziskovanja jugovzhodne Evrope. Monografija *Zgodovina slovenskega literarnega prevoda*, pri kateri so sodelovale tudi naše sodelavke in sodelavci, je prejela priznanje za odlične znanstvene prispevke Univerze v Ljubljani v letu 2023. Tina Berden je bila imenovana v izvršilni odbor Slovenskega arheološkega društva. Jani Kozina je bil s strani Vlade RS imenovan v nadzorni svet Javnega sklada RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja, Blaž Komac je bil s strani Vlade RS imenovan v Svet za vode, vključen pa je bil tudi v Evropsko svetovalno skupino za znanost in tehnologijo, tj. svetovalno skupino OZN za področje naravnih nesreč. Matjaž Geršič je postal predsednik Komisije za toponimijo Mednarodnega kartografskega združenja (ICA) in Mednarodne geografske zveze (IGU). Janez Nared je postal podpredsednik Mednarodnega znanstvenega odbora za raziskave v Alpah ISCAR.

V izbor najvidnejših dosežkov preteklega leta **Odlični v znanosti**, ki ga izvaja ARIS z namenom promocije znanosti, so se uvrstili tudi dosežki, pri katerih so sodelovale raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU:

- monografija *Užaljeno maščevanje: spomin na italijanska fašistična taborišča* (Založba ZRC) avtorjev Ota Lutharja, Marte Verginella in Urške Strle;
- članek Ivana Šprajca *Origins of Mesoamerican astronomy and calendar: evidence from the Olmec and Maya regions* v reviji *Science advances*, ki je utemeljeval, da je majevski koledar še starejši, kot so domnevali doslej;
- monografija Stanke Šebela *Natural and Anthropogenic Impacts on Cave Climates: Postojna and Predjama Show Caves* (Slovenia);
- članek *Migracija Alpskih Slovanov in strojno učenje* soavtorjev Benjamina Štularja, Edisa Lozič, Mateje Belak, Jerneja Rihter, Iris Koch in Zvezdane Modrijan;
- članek *Soil organic carbon stock capacity in karst dolines under different land uses* v reviji *Catena* soavtorjev, Mateje Breg Valjavec, Andraža Čarnija in Matije Zorna in
- desetletno delo Terminološke svetovalnice (Mojca Žagar Karer, Tanja Fajfar).

Na volilni skupščini SAZU 1. junija 2023 je bil Franci Gabrovšek izvoljen za rednega člana SAZU v razredu za naravoslovne vede. Za izredne člane SAZU so bili imenovani Špela Goričan, Marko Juvan in Jana Horvat.

V letu 2023 je doktoriralo deset mladih raziskovalk in raziskovalcev: Jaka Banfi, Nina Caf, Manca Černivec, Dejan Gabrovšek, Maja Gostič, Erik Logar, Nik Lupše, Astrid Švara, Lara Valentič, Marisa Žele.

Marca se je v Atriju ZRC odvijala XXIX. tradicionalna prireditvev **Generacije znanosti**. Za leto 2022 sta priznanje zaslužni raziskovalec ZRC SAZU prejela upokojena sodelavca Andrej Mihevc in Andrej Pleterski, nagrado zlati znak ZRC SAZU je prejel Matej Šekli, srebrni znak je prejela Maruša Goluža, modri znak pa je pripadel Tanji Pavčič in Mateju Ažmanu.

Osmič zapored je ZRC SAZU izvedel odmevno akcijo **Beseda leta**. Izmed desetih finalistk je bila na posebni prireditvi za besedo leta 2023 razglašena beseda ujma, za krettno leta pa solidarnost.

Leta 2023 je ZRC SAZU v partnerstvu z dvajsetimi javnimi raziskovalnimi zavodi in Centralno tehniško knjižnico kot koordinatorjem v okviru projekta SPOZNAJ pričel s štiriletnimi prilagoditvami delovanja inštitucije po načelih odprte znanost.

5 REALIZACIJA PROGRAMA DELA

Poslovanje vsakega javnega raziskovalnega zavoda, in ZRC SAZU ni izjema, temelji na stabilnem finančnem poslovanju ter uspešnem in odgovornem izvajanju raziskovalnih in infrastrukturnih projektov in programov. Iz vrste specifičnih kazalnikov, ki sestavljajo mozaik našega delovanja na poslovnem in raziskovalnem področju, smo oblikovali štiri ključne oziroma krovne kazalnike, s katerimi vrednotimo doseganje celovitih oziroma splošnih ciljev. Vsi štirje krovni kazalniki so bili doseženi in dva od njih, ki sta glede na vsebino (1 in 2) presežena, izkazuje, da realizirana vrednost presega načrtovane vrednosti za leto 2023.

Preglednica 5.0.1: Doseganje ključnih ciljev za leto 2023

Zap. št.	Krovni cilj	Kazalnik	Ciljna vrednost 2023	Realizirana vrednost 2023	Izpolnitev letnega programa dela
1	Uravnotežen poslovni rezultat v obračunskem obdobju	Gibanje stroškov in odhodkov v primerjavi s cilji (uravnotežen poslovni rezultat v poslovnem letu)	Vsaj izravnani prihodki in odhodki	Realiziran presežek prihodkov nad odhodki v višini 879.935 EUR	Cilj je presežen
2	Gospodarno poslovanje v poslovnem letu	Upravljanje s stroški	Indeks gospodarnosti vsaj enak 1	Indeks gospodarnosti znaša 1,035	Cilj je presežen
3	Sredstva stabilnega financiranja iz državnega proračuna	Obseg pogodbenih sredstev	Obseg sredstev 17.259.577,50 EUR	Realizirana vrednost: 17.259.577,50 EUR	Cilj je dosežen
4	Izpolnitev vseh obveznosti po pogodbah za programe ARIS ter projekte ARIS in EU	Število projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti (neuspešna poročila)	0 projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti	100 % realizacija ali 0 projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti	Cilj je dosežen

ZRC SAZU je izpolnil sprejeti letni program dela v povečanem obsegu za več kot 7 %.

6 POROČILO O ZAGOTAVLJANJU ENAKIH MOŽNOSTI SPOLOV

ZRC SAZU je zavezan spoštovanju načel enakih možnosti v raziskovanju in odpravljanju vseh oblik diskriminacije, strukturnih neenakosti ter spolnih stereotipov in predsodkov.

Od začetka leta 2023 na ZRC SAZU za področje enakih možnosti spolov skrbi poleg svetovalke za enakost spolov tudi Komisija ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju (Komisija EIEM). Svetovalka za enakost spolov (strokovna raziskovalka za področje študij spolov, ki to vlogo opravlja v 10 % obsegu svoje zaposlitve), je tudi stalna članica Komisije EIEM. Z namenom informiranja o novih smernicah glede vključujoče enakosti spolov v znanosti so se člani in članice Komisije udeležili konference »Inclusive Gender Equality in Research & Innovation: Creating Knowledge for Systemic and Sustainable Structural

Change« (Budimpešta, 5. 10. 2023). Komisija je za svoje delovanje dobila odobrena sredstva s strani ZRC SAZU za samoizobraževanje in izobraževanje zaposlenih tudi v prihodnje.

V letu 2023 je Komisija pristopila k temeljiti prenovi postopkov prijave in obravnave spolnega in drugega nadlegovanja in zaključila svoje delo na pripravi Pravilnika o ukrepih proti nasilju, nadlegovanju in trpinčenju, ki je trenutno v obravnavi. V skladu z javno objavljenim Načrtom za enakost spolov 2019–2023 so bila izvajana redna izobraževanja, namenjena krepitevi veščin, potrebnih za profesionalni razvoj, ter ustvarjanju kakovostnega delovnega okolja, ki zagotavlja spoštovanje in dobrobit vseh zaposlenih, še posebej raziskovalk. S komunikacijskimi kampanjami (ob mednarodnem dnevu žensk v znanosti) in publikacijami se posebej posvečamo promociji odličnosti raziskovalk – pri Založbi ZRC je tako izšla knjiga *Naše znanstvenice: Kako so ženske soustvarjale znanost v Jugoslaviji*.

Na ZRC SAZU smo v letu 2023 uspešno zaključili raziskovalni projekt »Etika, integriteta in enakost spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije: med politikami in njihovo implementacijo«, ki sta ga financirala ARIS in MVZI. V okviru projekta smo gostili več dobro obiskanih etiki in integriteti posvečenih dogodkov (relevantno tudi za poglavje 7):

3. aprila smo organizirali posvet Izzivi etične presoje raziskav v Sloveniji, katerega rdeča nit je bila vloga in pomen etične presoje raziskav za uveljavljanje načel odgovorne znanosti pri nas v različnih znanstvenih vedah. Sodelovali so predstavnice in predstavniki nacionalnih etičnih komisij in komisij na ravni univerz, fakultet in inštitutov;

24. maja smo organizirali posvet s predstavnicami in predstavniki Avstrijske agencije za raziskovalno integriteto (ÖAWI), Avstrijske akademije znanosti (ÖAW) in Univerze v Gradcu, ki so predstavili politike in prakse v zvezi z raziskovalno integriteto in enakostjo spolov na njihovih inštitucijah in v avstrijskem raziskovalnem prostoru;

8. decembra smo v okviru Meseca znanosti 2023 organiziral dogodek »Presečišča med etiko, integriteto in enakostjo spolov v znanosti«, in sicer v sodelovanju s Komisijo za enake možnosti na področju znanosti pri MVZI.

Spletna stran informacij v povezavi z enakimi možnostmi spolov: <https://www.zrc-sazu.si/strani/enake-moznosti>

7 POROČILO O ETIKI IN INTEGRITETI V ZNANOSTI

ZRC SAZU je zavezan visokim standardom etike in integritete v raziskovanju. V letošnjem letu je s svojim delovanjem uspešno pričela Komisija ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju (Komisija EIEM). Sprejeta sta bila Kodeks raziskovalne etike in integritete ZRC SAZU in Pravilnik o obravnavi kršitev načel raziskovalne etike in integritete na ZRC SAZU. Dokumenta, ki ju je pripravila Komisija, sta začrtala osnovna načela raziskovalne prakse in določila postopek prijave in obravnave morebitnih kršitev. Oba dokumenta sta vseskozi dosegljiva tudi na naših odgovorni znanosti posvečenih spletnih straneh. V pripravi je tudi pravilnik o etični presoji raziskav, ki jo bo izvajala Komisija EIEM. Na ZRC SAZU prav tako deluje svetovalec za etiko in integriteto. Glede izvajanja ukrepov 6.3.5 in 6.3.6 ReZRIS30 podajamo sledeče informacije:

Ukrep 6.3.5: ZRC SAZU je podpisnik Evropske listine za raziskovalce in Kodeksa ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev in deluje v skladu z njima.

Ukrep 6.3.6: Aktivnosti za pridobitev evropskega znaka za odličnost človeških virov v raziskovanju (»*Human Resources Strategy for Researchers*« (HRS4R)) še nismo začeli izvajati.

Na ZRC SAZU se zavedamo vznemirljivih možnosti, ki jih prinaša umetna inteligenca (UI), in vedno več naših sodelavcev ta orodja vključuje v svoje raziskave oziroma se ukvarja z družbenimi fenomeni, s katerimi nas leta sooča. Vseskozi pa poudarjamo premišljeno in odgovorno uporabo orodij UI. Zato je direktor ZRC SAZU imenoval Delovno skupino za oblikovanje **smernic za uporabo sistemov umetne inteligence na ZRC SAZU**. Oblikovana priporočila za odgovorno rabo orodij UI smo predstavili na interni konferenci Generativni modeli umetne inteligence: možnosti in pasti njihove uporabe v znanosti, ki je sredi decembra potekala na ZRC SAZU.

Dodatne informacije v predzadnjem odstavku poglavja 7.

Spletna stran informacij v povezavi z enakimi možnostmi spolov: <https://www.zrc-sazu.si/strani/etika-in-integriteta>

8 POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH ZA LETO 2023

8.1 Zakonske in druge podlage, ki pojasnjujejo delovno področje posrednega uporabnika

- Zakon o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št. 48/94);
- Sklep o ustanovitvi javnega raziskovalnega zavoda Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št. 11/17, 61/20 in 92/22);
- 9.i člen, drugi odstavek 62. člena ter prvi in drugi odstavek 99. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O in 76/23);
- V., XII. in XV. poglavje Zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02-ZJF-C in 114/06-ZUE);
- deveti odstavek 58. člena ZIPRS2425;
- Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21 in 40/23; v nadaljnjem besedilu ZZrID);
- Resolucija o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (Uradni list RS, št. 49/22; v nadaljnjem besedilu: ReZRIS30);
- Uredba o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/22, 144/22 in 79/23);
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 133/23);
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10);
- 15. in 16. člen Uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16);
- Uredba o načinu priprave kadrovskega načrta posrednih uporabnikov proračuna in metodologiji spremljanja njihovega izvajanja za leti 2023 in 2024 (Uradni list RS, št. 162/22);
- Uredba o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti (Uradni list RS, št. 59/23);
- Navodila MVZI št. 0140-53/2022-MIZS-61 z dne 12. 1. 2024.

8.2 Dolgoročni cilji delovanja

17. oktobra 2018 je bil sprejet petletni *Program dela ZRC SAZU za obdobje od 2019 do 2023*. V skladu z ZZrID smo morali pripraviti *Strateški razvojni program* z opredeljenimi strateškimi usmeritvami, dolgoročnimi cilji in ukrepi za njihovo uresničitev. Sprejet je bil 23. junija (P-2022-3) in je bil osnova za pripravo Izvedbenega načrta uresničevanja strateških/dolgoročnih in razvojnih ciljev, ki je postal sestavni del pogodbe o stabilnem financiranju.

Opisni dolgoročni cilji delovanja

Strateški cilj I: Odlično, avtonomno in odgovorno raziskovalno delo

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem I:

I.1. Razumevanje temeljnega raziskovanja kot hrbtenice raziskovalnega dela

I.2. V sodelovanju z ustanoviteljico, SAZU, nadaljevanje izvajanja programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda in prizadevanje za povečanje sredstev zanj

- I.3. Ukvarjanje z dolgoročnimi raziskavami in priprava celovitih in preglednih rezultatov ter prizadevanja za pridobitev sredstev iz programa nacionalnih raziskav
- I.4. Ohranjanje svetovno pomembnih dolgoročnih raziskav, vezanih tako na slovenski kot na mednarodni prostor
- I.5. Razvoj novih in interdisciplinarnih znanstvenih področij
- I.6. Spodbujanje skupinskega dela in ohranjanje vsebinske enovitosti programov in inštitutov
- I.7. Vsebinsko uspešno izvedeni projekti in programi
- I.8. Povečanje števila mednarodnih projektov, še posebej iz okvirnih programov (Obzorje Evropa), pridobitev koordinatorskih projektov iz okvirnih programov (sodelovalnih in iz podprograma Odlična znanost)
- I.9. Spodbujanje sodelovanja v mednarodnih projektih s prevlado akademskih ustanov
- I.10. Oblikovanje novih ali poglobitev obstoječih sodelovanj z gospodarskimi subjekti, ministrstvi, državnimi agencijami in zavodi
- I.11. Z raziskavami obravnavati aktualne družbene, okoljske in gospodarske teme oziroma dokumente in se kritično, strokovno in nepristransko odzivati nanje
- I.12. Spodbujanje kakovostnega raziskovalnega dela in priprave odličnih objav
- I.13. Spodbujanje kakovosti/odličnosti kot vrednote
- I.14. Prizadevanje za dvig kakovostne ravni revij in monografij, za korektno opravljene recenzentske postopke vseh izdaj ZRC SAZU, povečanje njihove mednarodne odmevnosti in po potrebi pritegnitev vrhunskih avtorjev in avtoric, recenzentov in recenzentk
- I.15. Vključevanje zainteresirane javnosti v raziskave in spodbujanje občanske znanosti (ang. citizen science) in množičenja
- I.16. Spodbujanje sodelovanja z raziskovalkami in raziskovalci drugih domačih in tujih ustanov in krepitev medinstitucionalnega sodelovanja

Strateški cilj II: Visoko usposobljeni, odgovorni, motivirani in zdravi zaposleni

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem II:

- II.1. Oblikovanje močnih in povezanih raziskovalnih skupin z izrazitim čutom pripadnosti in odgovornosti
- II.2. Strokovno kadrovanje s poudarkom na kakovosti in razvoj kariernih poti posameznika v skladu s potrebami raziskovalne skupine
- II.3. Spodbujanje in omogočanje izpopolnjevanja in pridobivanja izkušenj na domačih in tujih znanstvenih in visokošolskih ustanovah ter prenosa znanja
- II.4. S prožno kombinacijo pedagoškega, raziskovalnega in organizacijskega dela omogočati razvijanje kariere posameznika
- II.5. Ohranjanje ustreznega števila mladih raziskovalcev, ki bo omogočalo kadrovsko prenavo programskih skupin, in zagotavljanje njihovega kakovostnega izobraževanja in učinkovitega usposabljanja
- II.6. »Lov na kadre«: sodelovanje s študentkami in študenti v času študija, motiviranje že zaposlenih vrhunskih raziskovalk in raziskovalcev za zaposlitev na ZRC SAZU
- II.7. Nadaljevanje s stalnim strokovnim izobraževanjem zaposlenih na vseh ravneh in še posebej tistih, ki vstopajo v vloge vodij (projektov, skupin itd.)
- II.8. Nadaljevanje skrbi za zdravje in dobro počutje zaposlenih v okviru promocije zdravja na delovnem mestu ter spodbujanje zdravega razmerja med poklicnim in zasebnim življenjem
- II.9. Spodbujanje akademskih vrednot ter razvijanje profesionalnih in etičnih praks
- II.10. Skrb za uravnoteženost spolov, spolno enakost, politiko enakih možnosti in omogočanje enakopravnih razmer za raziskovalno delo vseh raziskovalk in raziskovalcev
- II.11. Skrbeti za spoštovanje dela vseh zaposlenih na ZRC SAZU
- II.12. Ničelna toleranca do vseh oblik trpinčenja in nadlegovanja na delovnem mestu in v povezavi z delom ter preprečevanje in sankcioniranje nedopustnih praks

Strateški cilj III: Nacionalno in mednarodno prepoznavna ustanova, ki prispeva h krepitvi položaja in vloge znanosti v družbi

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem III:

- III.1. Krepitev prepoznavnosti ZRC SAZU v domačem in mednarodnem prostoru
- III.2. Krepitev prisotnosti v mednarodnem raziskovalnem okolju (uvodna/vabljen predavanja, članstva v organih združenj, v uredniških odborih odličnih tujih revij)
- III.3. Več pozornosti nameniti organizaciji znanstvenih srečanj na najvišji ravni tako na nacionalni ravni kot na mednarodni
- III.4. Krepitev sodelovanja z vrhunskimi slovenskimi (v Sloveniji, zamejstvu in po svetu) in tujimi raziskovalnimi ustanovami
- III.5. Dvigovanje zavedanja o pomenu znanstvenih spoznanj v procesih odločanja in aktivno sooblikovanje državnih politik in državnih strateških razvojnih prioritet
- III.6. Prizadevanje za večji vpliv in ugled znanosti v družbi
- III.7. Prizadevanje za rabo slovenskega jezika in njegov razvoj na vseh področjih javnega življenja
- III.8. Krepitev identitete (grafična podoba, ime)

Strateški cilj IV: Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem IV:

- IV.1. Izvajanje sistematičnih terenskih, laboratorijskih, dokumentacijskih, informacijskih, predstavitvenih in sorodnih dejavnosti pri raziskovalnih programih in projektih
- IV.2. Skrb za nacionalno digitalno infrastrukturo v okviru evropskih infrastruktur (npr. ESFRI)
- IV.3. Zagotavljanje in nadgradnja obstoječih spletnih servisnih storitev in digitalnih korpusov širši strokovni ali splošni javnosti
- IV.4. Ohranjanje klasičnih arhivskih zbirk in podpora njihovi digitalizaciji
- IV.5. Vključevanje podatkovnih zbirk o naravni in kulturni dediščini v evropske digitalne repozitorije
- IV.6. Redne nadgradnje in vsebinske dopolnitve institucionalnih repozitorijev znanstvenih revij in monografij
- IV.7. Uresničevanje načel odprte znanosti
- IV.8. Skrb za nadgradnjo standardov znanstvenega založništva
- IV.9. Posodabljanje obstoječih in vzpostavitev novih servisov in raziskovalnih podatkov za zagotavljanje podpore vladnim in drugim državnim organom ter javnosti
- IV.10. Redno dopolnjevanje knjižničnega fonda in dostop do elektronskih bibliografskih baz
- IV.11. Zagotavljanje kakovostne in učinkovite računalniške podpore raziskovalnemu delu in razvoj programskih rešitev za spremljanje in vodenje projektov s ciljem brezpapirnega poslovanja
- IV.12. Oblikovanje skupnega digitalnega repozitorija podatkov, ki bo zagotavljal varnost in dostopnost podatkov
- IV.13. Skrb za zdravo delovno okolje

Strateški cilj V: Učinkovit, dobro organiziran in notranje povezan ZRC SAZU

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem V:

- V.1. Transparenten sistem notranje delitve sredstev
- V.2. Optimizacija organiziranosti in procesov, ki potekajo na ZRC SAZU, in poenostavitev rutinskega elektronskega poslovanja
- V.3. Poslovanje v skladu z zakonodajo in zahtevami financerjev in namenska raba sredstev
- V.4. Izvajanje enotne politike (enaka pravila in postopki) po organizacijskih enotah
- V.5. Spodbujanje oblikovanja strokovnih delovnih mest, krepitev sodelovanja med strokovnimi službami in nadgradnja podpore raziskovalnim skupinam
- V.6. Vzdrževanje uveljavljenega in dobro delujočega razmerja med notranjo decentralizacijo in centralizacijo
- V.7. Ohranitev in utrditev mreže raziskovalnih postaj
- V.8. Spodbujanje znotrajinstitutskega, medinstitutskega, večdisciplinarnega in interdisciplinarnega sodelovanja
- V.9. Skrb za dobro informiranost vseh zaposlenih in zagotavljanje hitrega pretoka notranjih in zunanjih informacij
- V.10. Upoštevanje posebnosti posameznih znanstvenih področij
- V.11. Smiselna povezanost in usklajenost različnih postopkov vrednotenja, ki celostno zajamejo raziskovalno delo

Strateški cilj VI: Prenos znanja

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem VI:

- VI.1. Premišljeno in sprotno predstavljanje raziskovalnih rezultatov in prenos znanja širšemu krogu uporabnikov s pospešenim uvajanjem in razvijanjem novih pristopov
- VI.2. Spremljanje potreb države, družbe in gospodarstva (ne le na ravni Slovenije, ampak tudi na ravni EU in širše) in dejavno vključevanje v oblikovanje politik in drugih strateških dokumentov
- VI.3. Trud za prenos znanstvenih spoznanj v širše družbeno okolje in spodbujanje inovativnih rešitev v sodelovanju z gospodarstvom in javnim sektorjem
- VI.4. Stalen prenos znanja do končnih uporabnikov in v formalni in neformalni izobraževalni sistem na vseh ravneh
- VI.5. Prizadevanje za uspešno sodelovanje med ZRC SAZU in Podiplomsko šolo ZRC SAZU
- VI.6. Prizadevanje za razpršeno prisotnost raziskovalk in raziskovalcev v strokovnih telesih in odločevalskih procesih

8.3 Letni oziroma kratkoročni cilji 2023

Cilji ZRC SAZU za leto 2023 so bili opredeljeni v *Programu dela in finančnem načrtu ZRC SAZU za leto 2023*, v *Rebalansu programa dela in finančnega načrta* in v *Rebalansu II programa dela in finančnega načrta*. Za doseganje teh ciljev smo uvedli nove ali nadaljevali z obstoječimi dejavnostmi.

Strateški cilj I: Odlično, avtonomno in odgovorno raziskovalno delo

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem I:

- razumevanje temeljnega raziskovanja kot hrbenice raziskovalnega dela;
- v sodelovanju z ustanoviteljico, SAZU, nadaljevanje izvajanja programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda in prizadevanje za povečanje sredstev zanj;
- nadaljevanje dolgoročnih raziskav in priprava celovitih in preglednih rezultatov;
- ohranjanje svetovno pomembnih dolgoročnih raziskav, vezanih tako na slovenski kot na mednarodni prostor;
- spodbujanje skupinskega dela in ohranjanje vsebinske enovitosti programov in inštitutov;
- ustvarjanje razmer za vsebinsko uspešno izvedene projekte in programe;
- prizadevanje za pridobitev novih mednarodnih projektov, še posebej iz okvirnih programov (Obzorje Evropa);
- spodbujanje sodelovanja v mednarodnih projektih s prevlado akademskih ustanov;
- oblikovanje novih ali poglobitev obstoječih sodelovanj z gospodarskimi subjekti, ministrstvi, državnimi agencijami in zavodi;
- z raziskavami obravnavati aktualne družbene, okoljske in gospodarske teme oziroma dokumente in se kritično, strokovno in nepristransko odzivati nanje;
- spodbujanje kakovostnega raziskovalnega dela in priprave odličnih objav;
- spodbujanje kakovosti/odličnosti kot vrednote;
- prizadevanje za dvig kakovostne ravni revij in monografij, za korektno opravljene recenzentske postopke vseh izdaj ZRC SAZU in povečanje njihove mednarodne odmevnosti;
- vključevanje zainteresirane javnosti v raziskave in spodbujanje občanske znanosti (ang. citizen science) in množičenja;
- spodbujanje sodelovanja z raziskovalkami in raziskovalci drugih domačih in tujih ustanov in krepitev medinstitucionalnega sodelovanja.

Strateški cilj II: Visoko usposobljeni, odgovorni, motivirani in zdravi zaposleni

Kratkoročni cilji, povezani s strateškim ciljem II:

- prizadevanja za oblikovanje močnih in povezanih raziskovalnih skupin z izrazitim čutom pripadnosti in odgovornosti;
- strokovno kadrovanje s poudarkom na kakovosti in razvoj kariernih poti posameznika v skladu s potrebami raziskovalne skupine;
- spodbujanje in omogočanje izpopolnjevanja in pridobivanja izkušenj na domačih in tujih znanstvenih in visokošolskih ustanovah ter prenosa znanja;

- ohranjanje ustreznega števila mladih raziskovalcev, ki bo omogočalo kadrovsko prenavo programskih skupin, in zagotavljanje njihovega kakovostnega izobraževanja in učinkovitega usposabljanja;
- »lov na kadre«: sodelovanje s študentkami in študenti v času študija, motiviranje že zaposlenih vrhunskih raziskovalk in raziskovalcev za zaposlitev na ZRC SAZU;
- nadaljevanje s stalnim strokovnim izobraževanjem zaposlenih na vseh ravneh in še posebej tistih, ki vstopajo v vloge vodij (projektov, skupin itd.);
- nadaljevanje skrbi za zdravje in dobrega počutja zaposlenih v okviru promocije zdravja na delovnem mestu ter spodbujanje zdravega razmerja med poklicnim in zasebnim življenjem;
- spodbujanje akademskih vrednot ter razvijanje profesionalnih in etičnih praks; zagon Komisije za etiko, integriteto in enake možnosti;
- izvajanje načrta enakosti spolov;
- skrbeti za spoštovanje dela vseh zaposlenih na ZRC SAZU;
- ničelna toleranca do vseh oblik trpinčenja in nadlegovanja na delovnem mestu in v povezavi z delom ter preprečevanje in sankcioniranje nedopustnih praks, pristop k pripravi oziroma prenova pravilnika o spolnem nadlegovanju.

Strateški cilj III: Nacionalno in mednarodno prepoznavna ustanova, ki prispeva h krepitvi položaja in vloge znanosti v družbi

Kratkoročni cilji, povezani s strateškim ciljem III:

- krepitev prepoznavnosti ZRC SAZU v domačem in mednarodnem prostoru;
- krepitev prisotnosti v mednarodnem raziskovalnem okolju (uvodna/vabljenja predavanja, članstva v organih združenj, v uredniških odborih odličnih tujih revij);
- več pozornosti nameniti organizaciji znanstvenih srečanj na najvišji ravni tako na nacionalni ravni kot na mednarodni;
- krepitev sodelovanja z vrhunskimi slovenskimi (v Sloveniji, zamejstvu in po svetu) in tujimi raziskovalnimi ustanovami;
- dvigovanje zavedanja o pomenu znanstvenih spoznanj v procesih odločanja in aktivno sooblikovanje državnih politik in državnih strateških razvojnih prioritet;
- prizadevanje za večji vpliv in ugled znanosti v družbi;
- prizadevanje za rabo slovenskega jezika in njegov razvoj na vseh področjih javnega življenja;
- krepitev identitete (grafična podoba, ime).

Strateški cilj IV: Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem IV:

- vzpostavitev delovanja Infrastrukturne pisarne, katere osrednja vloga bo svetovanje in pomoč pri uvajanju načel odprte znanosti in usposabljanje podatkovnih skrbnikov;
- izvajanje sistematičnih terenskih, laboratorijskih, dokumentacijskih, informacijskih, predstavitvenih in sorodnih dejavnosti pri raziskovalnih programih in projektih;
- nadgradnja programske infrastrukture za podporo poslovanju ZRC SAZU;
- skrb za nacionalno digitalno infrastrukturo v okviru evropskih infrastruktur (npr. ESFRI);
- zagotavljanje in nadgradnja obstoječih spletnih servisnih storitev in digitalnih korpusov širši strokovni ali splošni javnosti (FRAN, jezikovna svetovalnica, terminologišče ipd.);
- ohranjanje klasičnih arhivskih zbirk in podpora njihovi digitalizaciji;
- vključevanje podatkovnih zbirk o naravni in kulturni dediščini v evropske digitalne repozitorije;
- redne nadgradnje in vsebinske dopolnitve institucionalnih repozitorijev znanstvenih revij in monografij (OJS in OMP);
- uresničevanje načel odprte znanosti;
- skrb za nadgradnjo standardov znanstvenega založništva;
- posodabljanje obstoječih in vzpostavitev novih servisov in raziskovalnih podatkov za zagotavljanje podpore vladnim in drugim državnim organom ter javnosti;
- redno dopolnjevanje knjižničnega fonda in dostop do elektronskih bibliografskih baz;

- zagotavljanje kakovostne in učinkovite računalniške podpore raziskovalnemu delu in razvoj programskih rešitev za spremljanje in vodenje projektov s ciljem brezpapirnega poslovanja;
- skrb za zdravo delovno okolje.

Strateški cilj V: Učinkovit, dobro organiziran in notranje povezan ZRC SAZU

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem V:

- transparenten sistem notranje delitve sredstev;
- optimizacija organiziranosti in procesov, ki potekajo na ZRC SAZU, in poenostavitev rutinskega elektronskega poslovanja;
- poslovanje v skladu z zakonodajo in zahtevami financerjev in namenska raba sredstev;
- izvajanje enotne politike (enaka pravila in postopki) po organizacijskih enotah;
- spodbujanje oblikovanja strokovnih delovnih mest, krepitev sodelovanja med strokovnimi službami in nadgradnja podpore raziskovalnim skupinam;
- vzdrževanje uveljavljenega in dobro delujočega razmerja med notranjo decentralizacijo in centralizacijo;
- ohranitev in utrditev mreže raziskovalnih postaj;
- spodbujanje znotrajinstitutskega, medinstitutskega, večdisciplinarnega in interdisciplinarnega sodelovanja;
- skrb za dobro informiranost vseh zaposlenih in zagotavljanje hitrega pretoka notranjih in zunanjih informacij;
- upoštevanje posebnosti posameznih znanstvenih področij;
- smiselna povezanost in usklajenost različnih postopkov vrednotenja, ki celostno zajamejo raziskovalno delo.

Strateški cilj VI: Prenos znanja

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem VI:

- premišljeno in sprotno predstavljanje raziskovalnih rezultatov in prenos znanja širšemu krogu uporabnikov s pospešenim uvajanjem in razvijanjem novih pristopov;
- spremljanje potreb države, družbe in gospodarstva (ne le na ravni Slovenije, ampak tudi na ravni EU in širše) in dejavno vključevanje v oblikovanje politik in drugih strateških dokumentov;
- trud za prenos znanstvenih spoznanj v širše družbeno okolje in spodbujanje inovativnih rešitev v sodelovanju z gospodarstvom in javnim sektorjem;
- stalen prenos znanja do končnih uporabnikov in v formalni in neformalni izobraževalni sistem na vseh ravneh;
- prizadevanje za uspešno sodelovanje med ZRC SAZU in Podiplomsko šolo ZRC SAZU;
- prizadevanje za razpršeno prisotnost raziskovalk in raziskovalcev v strokovnih telesih in odločevalskih procesih.

8.4. Ocena uspeha pri doseganju ciljev

Preglednica 8.4.1: Merljivi kazalniki za doseganje dolgoročnih ciljev⁹

Št.	Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2017	Realizacija 2020	Ciljna vrednost 2023	Realizacija 2023
Sodelovanje v trikotniku znanja					
1	Število raziskovalnih projektov, v katerih sodeluje vsaj en visokošolski zavod	60	60	36	102
2	Število raziskovalcev, ki sodelujejo v pedagoškem procesu visokošolskih zavodov (v osebah)	53	114	64	145

⁹ Vsebinska kazalnikov in mejniki so bili opredeljeni v navodilih MVZI za pripravo poročila za leto 2023; izhodiščna vrednost 2017 in ciljna vrednost 2023 izhajata iz petletnega Programa dela ZRC SAZU za obdobje od 2019 do 2023, sprejetega 17. 10. 2018.

Št.	Kazalnik	Izhodišča na vrednost 2017	Realizacija 2020	Ciljna vrednost 2023	Realizacija 2023
3	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta	28	22	23	2 ¹⁰
4	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta (v EUR)	690.500	387.606	321.000	9.626 ¹¹
5	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto	101	152	85	14 ¹²
6	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto (v EUR)	3.429.969	4.950.503	3.800.000	386.000 ¹³
7	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v Sloveniji	0	0	0	0
8	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v tujini, ki so opravili popolni preizkus patentne prijave	0	0	0	0
9	Število inovacij	0	1	2	2
Uravnoteženost spolov					
10	Delež znanstvenih svetnic med vsemi znanstvenimi svetniki (v %)	46	45	44	48
11	Delež znanstvenih sodelavk med vsemi znanstvenimi sodelavci (v %)	62	59	58	62
Mednarodno sodelovanje – mobilnost					
12	Število tujih raziskovalcev, zaposlenih na JRZ (v osebah)	7	8	8	6
13	Število raziskovalcev, državljanov Republike Slovenije, zaposlenih na JRZ, ki so se v zadnjih 5 letih vrnili iz tujine (v osebah)	5	2	5	2
14	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	25	5	15	6
15	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	5	4	5	2
16	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	16	3	30	23
17	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili več kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	3	0	3	1

¹⁰ Vsebinsko dopolnilo glede tega kazalnika smo prejeli 25. 1. 2024 za pripravo Programa 2024 in le-to povsem spreminja vsebino tega kazalnika, zato razkorak med izhodiščno vrednostjo 2017, realizacijo 2020 in ciljno vrednostjo 2023 na eni in realizacijo 2023 na drugi strani. Do omenjenega dopolnila smo pri tem kazalniku šteli vse projekte, ki jih ne financirajo raziskovalne oziroma akademske ustanove, po novem pa samo projekte, ki jih v celoti financira gospodarstvo oziroma ustanove zunaj javnega sektorja. Številke zato niso več primerljive.

¹¹ Glej predhodno opombo.

¹² Glej predhodno opombo.

¹³ Glej predhodno opombo.

Št.	Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2017	Realizacija 2020	Ciljna vrednost 2023	Realizacija 2023
18	Število raziskovalcev JRZ, ki so opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo na tujih univerzah ali tujih znanstvenih institucijah (v osebah)	20	15	27	18
Raziskovalna oprema					
19	Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme na dan 31. 12. (v %)	42	57	74	75

Preglednica 8.4.2: Raziskovalni programi in projekti, ki so bili v letu 2023 financirani prek ARIS, kjer je ZRC SAZU nosilec in sodelujoči, po primarnem raziskovalnem področju (klasifikacija ARIS)

Namen	Nosilec		Sodelujoči	
	Realizacija 2023 (število)	(v FTE)	Realizacija 2023 (število)	(v FTE)
Skupaj	88	166,92	37	11,44
Raziskovalni programi	20	107,33	2	1,95
Temeljni raziskovalni projekti	44	38,23	31	8,75
Aplikativni raziskovalni projekti	8	9,3	2	0,26
Podoktorski raziskovalni proj.	8	4,67	0	0
Bilateralni raziskovalni projekti	8	7,39	2	0,48
Mobilnostni raziskovalni proj.	0	0	0	0
1 Naravoslovje	5	11,26	3	0,44
Raziskovalni programi	2	9,42		
Temeljni raziskovalni projekti	2	0,49	3	0,44
Aplikativni raziskovalni projekti				
Podoktorski raziskovalni proj.				
Bilateralni raziskovalni projekti	1	1,35		
Mobilnostni raziskovalni proj.				
2 Tehnika	2	1,56	2	1,8
Raziskovalni programi			1	1,21
Temeljni raziskovalni projekti	1	1,31	1	0,59
Aplikativni raziskovalni projekti				
Podoktorski raziskovalni proj.	1	0,25		
Bilateralni raziskovalni projekti				
Mobilnostni raziskovalni proj.				
3 Medicina	0	0,00	0	0
Raziskovalni programi				
Temeljni raziskovalni projekti				
Aplikativni raziskovalni projekti				
Podoktorski raziskovalni proj.				

Namen	Nosilec		Sodelujoči	
	Realizacija 2023 (število)	(v FTE)	Realizacija 2023 (število)	(v FTE)
Bilateralni raziskovalni projekti				
Mobilnostni raziskovalni proj.				
4 Biotehnika	0	0,00	3	0,36
Raziskovalni programi				
Temeljni raziskovalni projekti			1	0,1
Aplikativni raziskovalni projekti			2	0,26
Podoktorski raziskovalni projekti				
Bilateralni raziskovalni projekti				
Mobilnostni raziskovalni proj.				
5 Družboslovje	6	12,71	4	1,02
Raziskovalni programi	3	11,34	1	0,74
Temeljni raziskovalni projekti	2	0,59	3	0,28
Aplikativni raziskovalni projekti	1	0,78		
Podoktorski raziskovalni proj.				
Bilateralni raziskovalni proj.				
Mobilnostni raziskovalni proj.				
6 Humanistika	71	136,77	21	6,09
Raziskovalni programi	15	86,57		
Temeljni raziskovalni projekti	37	33,82	19	5,61
Aplikativni raziskovalni projekti	5	5,92		
Podoktorski raziskovalni proj.	7	4,42		
Bilateralni raziskovalni projekti	7	6,04	2	0,48
Mobilnostni raziskovalni proj.				
7 Interdisciplinarne raziskave	4	4,62	4	1,73
Raziskovalni programi				
Temeljni raziskovalni projekti	2	2,02	4	1,73
Aplikativni raziskovalni projekti	2	2,60		
Podoktorski raziskovalni proj.				
Bilateralni raziskovalni projekti				
Mobilnostni raziskovalni proj.				

Preglednica 8.4.3: Drugi raziskovalni projekti, kjer je ZRC SAZU nosilna ustanova, po primarnem raziskovalnem področju (klasifikacija ARIS) ¹⁴

Namen	Nosilec			
	Načrt 2023 (število) (v EUR)		Realizacija 2023 (število) (v EUR)	
Skupaj	1	112.025	1	110.939,86
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov	0	0	0	0
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav	1	112.025	1	110.939,86
1 Naravoslovje	0	0	0	0
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov				
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav				
2 Tehnika	0	0	0	0
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov				
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav				
3 Medicina	0	0	0	0
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov				
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav				
4 Biotehnika	0	0	0	0
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov				
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav				
5 Družboslovje	0	0	0	0
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov				
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav				
6 Humanistika	1	112.025	1	110.939,86
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov				
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav	1	112.025	1	110.939,86
7 Interdisciplinarne raziskave	0	0	0	0
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov				
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav				

¹⁴ Med raziskovalne projekte evropskih strukturnih in investicijskih skladov se šteje: projekte Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Evropskega socialnega sklada (ESS), Kohezijskega sklada (KS), Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR), Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRR) in projekte NOO. Ne šteje se projektov INTERREG. Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo tudi partnerji iz tujine se šteje vse projekte, ne glede na vir financiranja, kjer na projektih kot sodelujoči ali koordinatorji sodelujejo partnerji iz tujine, vključno s projekti INTERREG. Raziskovalne projekte, ki jih financira ARIS, se šteje pri raziskovalnih projektih ARIS (preglednica 8.4.2). S partnerji iz drugih držav so mišljene tuje raziskovalne ustanove, ki sodelujejo na raziskovalnem projektu, ne raziskovalci. Vsak projekt je štet samo enkrat.

Preglednica 8.4.4: Drugi raziskovalni projekti, kjer je ZRC SAZU sodelujoča ustanova, po primarnem raziskovalnem področju (klasifikacija ARIS) ¹⁵

Namen	Sodelujoči			
	Načrt 2023 (število) (v EUR)		Realizacija 2023 (število) (v EUR)	
Skupaj	36	904.301,5	39	1.148.885,9
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov	3	12.031,50	7	228.185,48
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav	33	892.270,00	32	920.700,42
1 Naravoslovje	7	74.721,3	7	64.089,02
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov	2	5.328,50	2	6.658,50
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav	5	69.392,80	5	57.430,52
2 Tehnika	0	0	0	0
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov				
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav				
3 Medicina	0	0	0	0
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov				
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav				
4 Biotehnika	0	0	0	0
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov				
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav				
5 Družboslovje	15	416.535,1	18	572.992,46
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov	0	0	3	155.610,48
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav	15	416.535,10	15	417.381,98
6 Humanistika	14	413.045,10	14	511.804,42
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov	1	6.703,00	2	65.916,50
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav	13	406.342,10	12	445.887,92
7 Interdisciplinarne raziskave	0	0	0	0
Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov				
Raziskovalni projekti, pri katerih sodelujejo partnerji iz drugih držav				

¹⁵ Glej predhodno opombo.

8.4.1 Raziskovalno delo

ZZrID je kot bistveno novost uvedel stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti in avtonomnost prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Prvo pogodbeno obdobje stabilnega financiranja obsega obdobje med letoma 2022 do 2027. Raziskovalna sredstva so zajeta v programskem stebru financiranja, ki se deli na financiranje raziskovalnih programov in mladih raziskovalcev. Poleg stabilnega financiranja ARIS, ki je največji financer raziskovalnega dela, zagotavlja sredstva tudi prek javnih razpisov za raziskovalne projekte. Vsi programi in projekti, ki smo jih izvajali leta 2023, so prikazani v preglednicah od 8.4.5 do 8.4.27. Struktura preglednic sledi navodilom MVZI za pripravo programa dela 2023.

Izvajali smo sistematično **temeljno in aplikativno raziskovanje** na znanstvenih področjih, na katerih delujemo, pri čemer smo v skladu z našo tradicijo in poslanstvom nadaljevali z delom na sinteznih celovitih/preglednih temeljnih rezultatih, ki predstavljajo referenčno oporo za nadaljnje (mikro)raziskave.

Dolgoročni raziskovalni program **Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda**, ki ga ZRC SAZU izvaja skupaj s SAZU (SAZU je tudi sofinancer), se osredotoča – kot nakazuje ime – na preučevanje dediščine. Pod njegovim okriljem smo leta 2023 izvedli vrsto raziskav in z njimi povezanih aktivnosti. Največji sklop zajemajo raziskave slovenskega jezika:

- redakcija tretje izdaje *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki kot rastoči slovar pod oznako eSSKJ izhaja na slovarskem portalu Fran, in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- posodobitev pravopisnih pravil in redakcija novega pravopisnega priročnika *Pravopis 8.0* in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- redakcija terminoloških slovarjev različnih strok in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- redakcija knjižne in elektronske izdaje *Slovarja jezika slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja* in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- izdelovanje geolingvističnih del in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- *i-SLA – Interaktivni atlas slovenskih narečij*.

Poleg tega smo izvajali aktivnosti na treh aplikativnih projektih, in sicer družbenomedicinskem *Težave v duševnem zdravju migrantk_ov: izkušnje prepoznavne in obravnave*, zgodovinskem *Historična topografija Posavinja in Posotolja* in glasbenonarodopisnem *Digitalizacija zapuščine Franceta Marolta in razumevanje njegovega znanstvenega in umetniškega dela*.

Preglednica 8.4.5: Dejavnost, vključena v sredstva za stabilno financiranje – raziskovalni programi ARIS

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Vodja ¹⁶
1	Paleontologija in sedimentarna geologija	P1-0008	nosilec	Špela Goričan
2	Biodiverziteteta: vzorci, procesi, predikcije in ohranjanje	P1-0236	nosilec	Simona Kralj Fišer
3	Narodna in kulturna identiteta slovenskega izseljenstva v kontekstu raziskovanja migracij	P5-0070	nosilec	Aleksej Kalc
4	Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega	P5-0408	nosilec	Špela Ledinek Lozej
5	Raziskave o duševnih stiskah in dobrem počutju	P5-0439	nosilec	Dušanka Knežević Hočevar
6	Raziskave glasbene preteklosti na Slovenskem	P6-0004	nosilec	Metoda Kokole
7	Pogoji in problemi sodobne filozofije	P6-0014	nosilec	Alenka Zupančič Žerdin

¹⁶ Če je vloga »sodelujoči«, je vodja z druge ustanove.

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Vodja ¹⁶
8	Literarnozgodovinske, literarno-teoretične in metodološke raziskave	P6-0024	nosilec	Marko Juvan
9	Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju	P6-0038	nosilec	Kozma Ahačič
10	Temeljne raziskave slovenske kulturne preteklosti	P6-0052	nosilec	Miha Preinfalk
11	Umetnost na slovenskem stičišču kultur	P6-0061	nosilec	Mija Oter Gorenčič
12	Arheološke raziskave	P6-0064	nosilec	Anton Velušček
13	Antropološke in prostorske raziskave	P6-0079	nosilec	Ivan Šprajc
14	Etnološke, antropološke in folkloristične raziskave vsakdanjika	P6-0088	nosilec	Dan Podjed
15	Geografija Slovenije	P6-0101	nosilec	Blaž Komac
16	Folkloristične in etnološke raziskave slovenske ljudske duhovne kulture	P6-0111	nosilec	Marjetka Golež Kaučič
17	Raziskovanje krasa	P6-0119	nosilec	Nataša Viršek Ravbar
18	Historične interpretacije 20. stoletja	P6-0347	nosilec	Oto Luthar
19	Podoba–beseda–znanje. Življenje idej v prostoru med vzhodnimi Alpami in severnim Jadranom 1400–1800	P6-0437	nosilec	Helena Seražin
20	(Nova) Kulturna zgodovina intelektualne dediščine. Slovenski historični prostor v evropskem kontekstu	P6-0440	nosilec	Gregor Pobežin
21	Vključevanje pravnega izrazja evropskega prava v slovenski pravni sistem	P5-0217	sodelujoči	Grega Strban
22	Opazovanje Zemlje in geoinformatika	P2-0406	sodelujoči	Krištof Oštir

Preglednica 8.4.6: Dejavnost, vključena v sredstva za stabilno financiranje – Infrastrukturni program

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Vodja
1	Naravna in kulturna dediščina	I0-0031	nosilec	Jerneja Fridl

Preglednica 8.4.7: Dejavnost, vključena v sredstva za stabilno financiranje – raziskovalni projekti iz Razvojnega stebra financiranja

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Trajanje	Vodja
1	Raziskovalne metode prihodnosti za preučevanje preteklosti. Uporaba generativnih slikovnih modelov za humanistiko	Novi raziskovalni horizonti: prebojni projekti	1. 7. 2023–30. 6. 2026	Katarina Mohar
2	Spolno specifični materinski učinki: metodološke in podatkovne osnove za raziskovanje ekstremne spolne velikostne dvoličnosti	Novi raziskovalni horizonti: prebojni projekti	1. 7. 2023–30. 6. 2026	Simona Kralj Fišer

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Trajanje	Vodja
3	Ekonomika pajčjih mrež: evolucija razširjenega fenotipa v izredno raznoliki skupini nevretenčarjev	Usposobljeni in učinkoviti zaposleni: kadrovska krepitev in internacionalizacija raziskovalnih skupin	1. 2. 2024 ¹⁷ –31.1. 2027	Matjaž Gregorič/ Luka Žarkovič

Preglednica 8.4.8: Temeljni raziskovalni projekti ARIS

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ¹⁸
1	Razvoj delujočih protokolov za uporabo eDNA iz mrež pajkov	J1-1703	nosilec	1. 7. 2019–30. 6. 2023	Matjaž Gregorič
2	Mezozojska stratigrafija in tektonska evolucija Južnih Alp v Sloveniji	J1-1714	nosilec	1. 7. 2019–30. 6. 2023	Špela Goričan
3	Procesi infiltracije v gozdnatih kraških vodonosnikih ob spremenljivih okoljskih pogojih	J2-1743	nosilec	1. 7. 2019–30. 6. 2023	Nataša Viršek Ravbar
4	Na stiku med Alpami in Mediteranom – kontinuiteta in prelomnice	J6-1802	nosilec	1. 7. 2019–30. 6. 2023	Snežana Tecco Hvala
5	Mladi podjetniki v času negotovosti in spodbujenega optimizma. Etnološka študija podjetništva in etike mladih v sodobni Sloveniji	J6-1804	nosilec	1. 7. 2019–30. 6. 2023	Miha Kozorog
6	Stare tradicije v novih oblačilih: glasbene in besedilne predelave v izvajalski praksi liturgične glasbe	J6-1809	nosilec	1. 7. 2019–30. 6. 2023	Katarina Šter
7	Umetnost v času zatona plemstva: transformacije, translokacije in reinterpretacije	J6-1810	nosilec	1. 7. 2019–30. 6. 2023	Tina Košak
8	5000 let paše in rudarjenja v Julijskih Alpah: proučevanje jezerskih sedimentov, antropogeno preoblikovane krajine in arheoloških najdb ter rekonstrukcija vpliva klime in človeka na okolje	J7-1817	nosilec	1. 7. 2019–30. 6. 2023	Maja Andrič
9	Migracije in družbene spremembe v primerjalni perspektivi: primer zahodne Slovenije po drugi svetovni vojni	J5-2571	nosilec	1. 7. 2019–30. 6. 2023	Aleksej Kalc
10	Ambicije, karierizem, pohlep, prevare: socialno-materialne strategije, prakse in komunikacija družbenih elit na Slovenskem v zgodnjem novem veku	J6-2575	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Dušan Kos
11	Oblikovanje novega kulturnega polja v Sloveniji v 1980-ih: civilna družba med nacionalističnimi politikami in medkulturnim sodelovanjem	J6-2576	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Oto Luthar
12	Spremembe v kmetijstvu skozi oči in telesa kmetov	J6-2577	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Dušanka Knežević Hočevnar
13	Tradicionalne paremiološke enote v dialogu s sodobno rabo	J6-2579	nosilec	1. 9. 2020–29. 2. 2024	Saša Babič
14	Slovenski literati in cesarska cenzura v dolgem 19. stoletju	J6-2583	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Marijan Dovič
15	Digitalna demonstracija cerkvene glasbe dolgega 16. stoletja, povezane s Kranjsko	J6-2586	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	Klemen Grabnar

¹⁷ Odvisno od pridobitev delovnega dovoljenja in dovoljenja za bivanje.

¹⁸ Če je vloga »sodelujoči«, je vodja z druge ustanove.

16	Transformacije – iz materialnega v virtualno. Digitalni korpus stenskega slikarstva – nove razsežnosti raziskav srednjeveške umetnosti v Sloveniji	J6-2587	nosilec	1. 9. 2020– 31. 8. 2024	Mija Oter Gorenčič
17	Struktura in genealogija perversije v sodobni filozofiji, politiki in umetnosti	J6-2589	nosilec	1. 9. 2020– 31. 8. 2024	Boštjan Nedoh
18	Koncept soodvisnosti v krasu: povezanost vrtač in jam z vidika antropogenih vplivov	J6-2592	nosilec	1. 9. 2020– 31. 8. 2024	Mateja Breg Valjavec
19	Urbane prihodnosti. Zamišljanje in spodbujanje možnosti v nemirnih časih	J6-2578	nosilec	1. 11. 2020– 31. 10. 2024	Saša Poljak Istenič
20	Pes ali njegov gospodar? Znanstvena študija človeških ali pasjih koproilitov s kolišča na Starih gmajnah v Sloveniji	J7-2598	nosilec	1. 11. 2020– 31. 10. 2024	Tjaša Tolar
21	Epidemije in zdravstvo v interakciji. Epidemije kot javnozdravstveni problem v slovenskem prostoru od epidemij kuge do 20. stoletja	J6-3122	nosilec	1. 10. 2021– 30. 9. 2024	Katarina Keber
22	Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi: Antropologija imaginarnega	J6-3127	nosilec	1. 10. 2021– 30. 9. 2024	Maja Petrovič- Šteger
23	Misliti živali: transformativni vidiki raziskav živali v folklori, literaturi in kulturi	J6-3129	nosilec	1. 10. 2021– 30. 9. 2024	Marjetka Golež Kaučič
24	Kombinatorika besedotvornih obrazil v slovenščini	J6-3131	nosilec	1. 10. 2021– 30. 9. 2024	Boris Kern
25	Rekonfiguracija meja v filozofiji, politiki in psihoanalizi	J6-3139	nosilec	1. 10. 2021– 30. 9. 2024	Jelica Šumič Riha
26	Podledeniški karbonatni sedimenti - nov vir za preučevanje obstoja ledenikov v glaciokraškem okolju	J6-3141	nosilec	1. 10. 2021– 30. 9. 2024	Matija Zorn
27	Korozijske cevi kot novi indikator preteklih podnebnih sprememb	J6-3142	nosilec	1. 11. 2021– 31. 10. 2024	Matej Lipar
28	Dežela stečkov: multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine	J6-3145	nosilec	1. 11. 2021– 31. 10. 2024	Saša Čaval
29	Novi indikatorji klimatskih sprememb v stalagmitih v Sloveniji	J1-2478	sodelujoči	1. 9. 2020– 31. 8. 2024	Sonja Lojen
30	Kulturni in zgodovinski vidik staranja: izkušnje, reprezentacije, identitete	J6-2572	sodelujoči	1. 9. 2020– 31. 8. 2024	Urška Bratož
31	Ustvarjanje, vzdrževanje, ponovna uporaba: mejne komisije kot ključ za razumevanje sodobnih mej	J6-2574	sodelujoči	1. 9. 2020– 31. 8. 2024	Marko Zajc
32	Zgodovina slovenskega literarnega prevoda	J6-2584	sodelujoči	1. 9. 2020– 31. 8. 2024	Nike Kocijančič Pokorn
33	Koprška Pretorska palača: podoba, pomen in namen	J6-2588	sodelujoči	1. 9. 2020– 31. 8. 2024	Renata Novak Klemenčič
34	Latinske in nemške kronike na Slovenskem	J7-2604	sodelujoči	1. 9. 2020– 31. 8. 2024	Matej Hriberšek
35	fDNAaqua – Zbiranje okoljske DNA s pomočjo filtratorskih organizmov: orodje za spremljanje biotske raznovrstnosti vod	J1-3015	sodelujoči	1. 10. 2021– 30. 9. 2024	David Stanković
36	ROVI – Združevanje in obdelava radarskih in optičnih časovnih vrst satelitskih posnetkov za spremljanje naravnega okolja	J2-3055	sodelujoči	1. 10. 2021– 30. 9. 2024	Krištof Oštir
37	Rapalska meja: četrto stoletje obstoja in stoletje dediščine ter spomina	J6-3124	sodelujoči	1. 10. 2021– 30. 9. 2024	Božo Repe
38	Glasba mladih po 1945 in Glasbena mladina Slovenije	J6-3135	sodelujoči	1. 10. 2021– 30. 9. 2024	Leon Stefanija

39	Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja	J6-3136	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2024	Franci Lazarini
40	Likovno in arhitekturno razstavljanje med umetnostnimi in ideološkimi koncepti. Primer Slovenije, 1947–1979	J6-3137	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2024	Beti Žerovc
41	Slovenska intelektualna zgodovina v luči sodobnih teorij religije: od ločitve duhov in kulturnega boja do komunistične revolucije	J6-3140	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2024	Bojan Žalec
42	Slovenska zgodovina v malem: kontinuitete in spremembe v vaški skupnosti v dolgoročni perspektivi	J6-3143	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2024	Aleksander Panjek
43	Protesti, umetniške prakse in kultura spomina v post-jugoslovanskem kontekstu	J6-3144	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2024	Gal Kim
44	Ekofiziološki, morfološki in rastni odzivi jelke in bukve vzdolž geografskega gradienta – izhodišče za napovedovanje prihodnjih razvojnih trendov	J4-3086	sodelujoči	1. 11. 2021–31. 10. 2024	Matjaž Čater
45	Teža preteklosti. Dediščina večkulturnega območja: primer Kočevske	J6-4612	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Anja Moric
46	Konceptualizacija konca: njegova temporalnost, dialektika in afektivna dimenzija	J6-4623	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Alenka Zupančič Žerdin
47	Samodejna ortorektifikacija in registracija optičnih satelitskih posnetkov z uporabo naprednih metod globokega učenja	J2-4488	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Aleš Marsetič
48	Vpliv novih podnebnih razmer na snežne plazove v Sloveniji	J6-4627	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Blaž Komac
49	Identifikacija kamnolomov v rimski Panoniji (GENNI)	J6-4609	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Edisa Lozić
50	Umetnostna dediščina grofov Celjskih	J6-4622	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Mija Oter Gorenčič
51	Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov	J6-4611	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Nataša Rogelja Caf
52	Dinamika in porazdelitev CO2 v kraški vadozni in epifreatični coni (CARDIKARST)	J7-4630	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Franci Gabrovšek
53	Izolirani ljudje in skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem	J6-4610	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Dan Podjed
54	Književna republika Borisa Pahorja	J6-4619	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Urška Perenič
55	Razumeti krioturbacijo – do boljnih napovedi usode ogljika iz talečega permafrosta s pomočjo kraških jam (CryoKarst)	J6-4634	nosilec	1. 12. 2022–30. 11. 2025	Jaroslav Obu
56	Hermenevitični problem razumevanja človeške eksistence in koeksistence v epohi nihilizma	J6-4631	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Dean Komel
57	Med tradicijo in moderno: slovenski katoliški intelektualci in narodnostno vprašanje v transnacionalni perspektivi (1848–1948)	J5-4595	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Tomaž Ivešič
58	Dediščina za vključujočo trajnostno preobrazbo - HEI-TRANSFORM	J7-4641	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Sonja Ifko
59	Materinstvo in reproduktivna politika v 19. in 20. stoletju	J6-4602	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Ana Cergolj Paradiž
60	Temeljne raziskave za razvoj govornih virov in tehnologij za slovenščino	J7-4642	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Darinka Verdonik
61	Življenje Skuškovke zbirke: od dnevne sobe do virtualnega muzeja	J6-4618	sodelujoči	1. 5. 2023–30. 4. 2026	Helena Motoh
62	Biogeografija naslednje generacije: pajki splavarji kot modelna skupina	J1-50015	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Matjaž Kuntner

63	Sedimentarna evolucija zgornjekrednih globokomorskih bazenov v Dinaridih (SECret)	J1-50027	nosilec	1. 11. 2023–31. 10. 2026	Špela Goričan
64	Raziskovanje potencialne uporabnosti speleotemov jamskega mleka kot paleookoljskih arhivov	J1-50028	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Andrea Martín Pérez
65	(Re)konceptualizacija pravne paradigme glede podnebnih sprememb	J5-50168	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Vasilka Sancin
66	Izzivi mednarodne delovne mobilnosti v nacionalnem kontekstu. Primer Slovenije	J5-50182	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Kristina Toplak
67	Zgodovina ženskega dela v 19. in 20. stoletju na Slovenskem	J6-50190	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Marta Verginella
68	Med "deseto banovino" in "sedmo republiko": države in diaspore v prvi in drugi Jugoslaviji	J6-50191	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Miha Zobec
69	Karnij in Karneola. Centralno naselje in njegova okolica med antiko in srednjim vekom	J6-50193	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Zvezdana Modrijan
70	Vzpon in zaton Majev v osrednjem delu polotoka Jukatana: arheološka prospekcija neraziskanega območja	J6-50195	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Ivan Šprajc
71	Zrno soli, kristaliziranje sobivanja: solinarstvo kot izkustvena okoljska modrost	J6-50196	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Maja Bjelica
72	Jezik, kultura in vrednote: gospodarska podoba vsakdanjika v slovenskih folklornih obrazcih	J6-50197	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Saša Babič
73	Etnografija tišin(e)	J6-50198	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Katja Hrobat Virloget
74	Množična raziskava razširjenosti slovenskih besed	J6-50199	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Andrej Perdih
75	Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča (1670-1848)	J6-50203	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Luka Vidmar
76	Oblikovanje regionalnega umetnostnega središča v zgodnjem novem veku: primer Ljubljane	J6-50205	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Matej Klemenčič
77	Umetnost za skupnost. Evidentiranje in vrednotenje likovnih del, naročenih za javne ustanove v Sloveniji, 1945–1991	J6-50206	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Katarina Mohar
78	Moč čustev in status ženskih likov v različnih literarnih žanrih Stare zaveze	J6-50212	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Irena Avsenik Nabergoj
79	Denudirane jame ravnine Nullarbor	J6-50213	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Matej Lipar
80	Podpora rekonstrukciji holocenskega podnebja z visokoločljivimi kriosferskimi podatki iz kraških ledenih jam v Sloveniji	J6-50214	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Jure Tičar
81	Materialna kultura plemstva na Slovenskem v poznem srednjem in zgodnjem novem veku	J7-50216	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Jernej Kotar

Preglednica 8.4.9: Aplikativni raziskovalni projekti ARIS

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Sofinancer	Vodja ¹⁹
1	Kolapijani – ljudstvo ob reki Kolpi v železni dobi	L6-2627	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2023	SAZU	Lucija Grahek

¹⁹Če je vloga »sodelujoči«, je vodja z druge ustanove.

2	i-SLA – Interaktivni atlas slovenskih narečij	L6-2628	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	SAZU	Jožica Škofic
3	Karakterizacija kraških vodonosnikov v regionalnem in lokalnem merilu: primer zaledja vodnega vira Malni	L7-2630	nosilec	1. 9. 2020–31. 8. 2024	KOVOD	Franci Gabrovšek
4	Težave v duševnem zdravju migrantk_ov: izkušnje, prepoznave in obravnave	L5-3183	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2024	SAZU	Sanja Cukut Krilić
5	Razvoj in optimizacija nekemičnih načinov zatiranja rastlinskih škodljivcev z namenom njihove implementacije v sisteme trajnostnega kmetijstva	L4-3178	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2024	MKGP	Stanislav Trdan
6	Poetovio – od legijskega tabora do avtonomnega mesta	L6-4607	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	MO Ptuj	Jana Horvat
7	Historična topografija Posavinja in Posotelja	L6-4604	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	SAZU	Matjaž Bizjak
8	Digitalizacija zapuščine Franceta Marolta in razumevanje njegovega znanstvenega in umetniškega dela	L6-4621	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	SAZU	Urša Šivic
9	Preučevanje sinergizma med različnimi okoljsko sprejemljivimi načini zatiranja škodljivcev	L4-4554	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	MKGP	Stanislav Trdan
10	Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025	L7-4629	nosilec	1. 1. 2023–31. 12 2025	GO!2025	Špela Ledinek Lozej

Preglednica 8.4.10: Podoktorski raziskovalni projekti ARIS²⁰

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Trajanje	Vodja
1	Trajnostno upravljanje pokrajin: od teorije k praksi	Z7-1885	1. 7. 2019–31. 3. 2023	Daniela Ribeiro
2	Pozabljene žrtve prve svetovne vojne – vdove, sirote in vojni invalidi	Z6-2662	1. 9. 2020–30. 4. 2023	Gregor Antoličič
3	Opredelelitev ekohidrološke dinamike Cerkljanskega jezera z interdisciplinarnim pristopom raziskave	Z6-2667	1. 9. 2020–30. 4. 2023	Matej Blatnik
4	Recepcija starejšega pesništva v panonskem jezikovnem prostoru	Z6-3227	1. 10. 2021–30. 9. 2024	Nina Ditmajer
5	Dinamike izmenjave in mobilnosti na Ljubljanskem barju: pozno bakrenodobno kolišče Špica v Ljubljani	Z6-3224	1. 11. 2021–30. 6. 2024	Elena Leghissa
6	Za zveri, proti divjakom: K dolgi zgodovini gibanja za pravice živali	Z6-4613	1. 11. 2022–31. 10. 2024	Daša Ličen
7	Analiza grobišča Župna cerkev v Kranju (Slovenija)	Z6-4608	1. 11. 2022–31. 10. 2024	Jernej Rihter
8	Zapuščinski inventarji družbenih elit na Štajerskem v zgodnjem novem veku	Z6-4606	1. 11. 2022–31. 10. 2024	Matjaž Grahornik
9	Kombinirana uporaba analiz padavinskih dogodkov in sledilnih poskusov za določitev pretoka in prenosa snovi v kraških vodonosnikih	Z2-50091	1. 10. 2023–30. 9. 2025	Blaž Kogovšek
10	Mala naselbina ob veliki cesti – rimski vikus Navport	Z6-50194	1. 11. 2023–31. 10. 2025	Tina Berden

²⁰Vloga v projektu je vedno nosilec.

11	Nelinearne vzročnosti: problem (ne)predvidljivosti v sodobni tehnologiji	Z6-50210	1. 11. 2023–31. 10. 2025	Aleš Mendiževc
----	--	----------	--------------------------	----------------

Preglednica 8.4.11: Ciljni raziskovalni projekti (CRP)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Sofinancer	Vodja ²¹
1	Zasnova monitoringa divjih opraševalcev v Sloveniji	V1-1938	sodelujoči	1. 11. 2019–31. 3. 2023	MOP, MKGP	Al Vrezec
2	Trajnostni modeli kmetovanja na območjih Natura 2000	V4-2019	nosilec	1. 11. 2020–30. 4. 2023	MKGP	Urban Šilc
3	Etika, integriteta in enakost spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije: med politikami in njihovo implementacijo	V5-2144	nosilec	1. 9. 2021–31. 12. 2023	MVZI	Jovana Mihajlovič Trbovc
4	Mikrotoponimi v Porabju	V6-2110	nosilec	1. 9. 2021–31. 12. 2023	USZS	Matjaž Geršič
5	Raziskave za opredelitev in preprečevanje obremenjevanja vodozbirnega zaledja Jelševnišči in Otovca, s posebnim ozirom na habitat človeške ribice (HaČloRi)	V1-2139	nosilec	1. 10. 2021–31. 3. 2024	MNVP, MKGP	Metka Petrič
6	Standardizacija hidronimov v Registru zemljepisnih imen	V6-2108	nosilec	1. 9. 2021–31. 8. 2024	MNVP GURS	Drago Perko
7	Raziskave ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Radgonski kot, Gradiščanska, Hum na Sotli z okolico, Dubravica z okolico)	V6-2109	nosilec	1. 9. 2021–31. 8. 2024	USZS	Januška Gostenčnik
8	Celotni pristop k razvoju ob prometnih koridorjih in vozliščih	V6-2143	nosilec	1. 9. 2021–31. 8. 2024	MOPE	Janez Nared
9	Raziskave za opredelitev onesnaženosti podzemnih jam na ravni Slovenije, njihovo prednostno sanacijo ter monitoring stanja jam	V1-2140	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2024	MNVP	Jure Tičar
10	Prenova Regionalne razdelitve krajinski tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija	V5-2135	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2024	MKGP, MNVP, MK	Mojca Golobič
11	Dopolnitev evidence prikritih vojnih grobišč in Registra vojnih grobišč s podatki o prikritih vojnih grobiščih v podzemnih jamah	V6-2281	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2024	MORS	Peter Mikša
12	Učinkovita mobilnost za znanstveno odličnost Evropskega raziskovalnega prostora: Primer Slovenije	V5-2282	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2024	MVZI	Marina Lukšič Hacin
13	Vrednotenje ukrepov regionalne politike v Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020	V6-2287	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	MKRR	Janez Nared
14	Mobilnostna revščina v Republiki Sloveniji	V6-2251	nosilec	1. 10. 2022–31. 5. 2024	MNVP, MOPE	Matej Gabrovec

²¹Če je vloga »sodelujoči«, je vodja z druge ustanove.

15	Razvoj opozorilnega sistema za zaznavanje vplivov vojaških dejavnosti na podzemno vodo	V1-2367	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2025	MORS	Anja Koroša
16	Tveganja zaradi okoljskih in naravnih nesreč na območjih Slovenske vojske	V1-2372	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2025	MORS	Boštjan Pokorny
17	Druga celovita jezikovnopolitična raziskava o potrebah jezikovnih uporabnikov v RS in uporabnikov slovenščine v sosednjih državah in po svetu	V6-2339	nosilec	1. 10. 2023–31. 3. 2025	MK	Nataša Gliha Komac

Preglednica 8.4.12: Projekti, ki jih financirajo ministrstva in agencije

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Trajanje	Financer	Vodja na ZRC SAZU
1	Dostopni slovarji, dostopni posnetki, dostopna slovenščina	koordinator	1. 8. 2022–31. 10. 2023	MK	Tina Lengar Verovnik
2	Transforming data rE-use in ARCHAeology	partner	1. 10. 2022–30. 9. 2025	MVZI	Edisa Lozić
3	OMRA III – Opismenjevanje o motnjah razpoloženja in pridruženih motnjah	partner	13. 3. 2023–17. 11. 2025	Ministrstvo za zdravje	Lilijana Šprah

Preglednica 8.4.13: Projekti raziskovalne infrastrukture

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Trajanje	Vodja ²²
1	LIFEWATCH – Znanstvena in tehnološka infrastruktura za podatke o biotski raznovrstnosti in opazovalnice	IO-0031	nosilec	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Tanja Pipan
2	eLTER – Integrirana evropska dolgoročna socio-ekološka raziskovalna infrastruktura ekosistemov & kritičnih con	IO-0031	nosilec	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Tanja Pipan
3	EPOS – Evropski sistem opazovanja plošč	IO-0031	nosilec	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Stanka Šebela
4	DARIAH – Digitalna raziskovalna infrastruktura za umetnost in humanistiko	IO-0031	sodelujoči	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Darja Fišer
5	CLARIN – Slovenska raziskovalna infrastruktura za jezikovne vire in tehnologije	/	sodelujoči	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Tomaž Erjavec

Preglednica 8.4.14: Mednarodno sodelovanje: bilateralno sodelovanje ARIS²³

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Trajanje	Vodja
1	Potomci slovenskih izseljencev ter ohranjanje slovenskega jezika v Bosni in Hercegovini	BI-BA/21-23-018	1. 7. 2021–30. 6. 2023	Marjanca Ajša Vižintin
2	Odras (nekdanje) večkulturnosti in sobivanja v folklornih in dediščinskih praksah slovenskih in kočevskih izseljenskih skupnostih v ZDA	BI-US/22-24-010	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Anja Moric

²² Če je vloga »sodelujoči«, je vodja z druge ustanove.

²³ Projekti v okviru sheme dvostranskega sodelovanja, pri kateri so sofinancirani le potni stroški.

3	Geokemija ledu: Slovenija in ZDA: Pretekli in recentni podnebni signali ledeniškega in janskega ledu v Sloveniji in v ZDA	BI-US/22-24-023	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Matija Zorn
4	Religija, ateizem in perverzija: med filozofijo in psihoanalizo	BI-US/22-24-033	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Boštjan Nedoh
5	Ugotavljanje poselitvenega vzorca Majev	BI-US/22-24-037	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Ivan Šprajc
6	Dve domovini in kulturi slovenskih priseljencev v ZDA	BI-US/22-24-047	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Mirjam Milharčič Hladnik
7	Etno-identitetni ples in glasba slovenskih in drugih priseljencev v ZDA	BI-US/22-24-060	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Rebeka Kunej
8	Mikro-klimatski monitoring v turističnih jamah, primerjava Grand Canyon Caverns s slovenskimi jamami	BI-US/22-24-074	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Stanka Šebela
9	Razporeditev vrtač v tropskem klimatskem pasu obalno-otoškega okolja (Guam, ZDA) in zmernem klimatskem pasu kontinentalnega okolja (Slovenija)	BI-US/22-24-089	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Matej Lipar
10	Perspektiva remediacije onesnaženih kraških območij	BI-US/22-24-108	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Jure Tičar
11	Pretekli in recentni podnebni signali ledeniškega in janskega ledu v Sloveniji in v ZDA	BI-US/22-24-126	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Benjamin Štular
12	Rekreativni ljudski plesi – viri in prakse	BI-US/22-24-132	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Drago Kunej
13	Upravljanje z družbenimi pritiski in osebnimi stiskami na družinskih kmetijah	BI-US/22-24-134	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Dušanka Knežević Hočevnar
14	Dinamika in pomen ogljikovega dioksida v vadozni in epifreatični coni krasa	BI-US/22-24-136	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Franci Gabrovšek
15	Kitajske migracije v jugovzhodni Evropi: Vključevanje in izključevanje na začetku 21. stoletja	BI-US/22-24-150	1. 7. 2022–30. 6. 2024	Martina Bofulin
16	Koncept in kritika: skupna raziskava razmerja med umetnostjo in filozofijo	BI-AT/23-24-007	1. 1. 2023–31. 12. 2024	Rok Benčin
17	Poročanje o vojni v času cenzure in propagande. Primer notranjeavstrijskih periodičnih publikacij v dolgem 19. stoletju	BI-AT/23-24-011	1. 1. 2023–31. 12. 2024	Barbara Vodopivec
18	Napredne digitalne metode v arheologiji	BI-AT/23-24-014	1. 1. 2023–31. 12. 2024	Benjamin Štular
19	Povezava površinskih in podzemnih procesov v kraški hidrogeologiji	BI-FR/23-24-PROTEUS-008	1. 1. 2023–31. 12. 2024	Nataša Viršek Ravbar
20	Ruderalna vegetacija Črne gore	BI-ME/23-24-003	1. 1. 2023–31. 12. 2024	Filip Kuzmič
21	Sukcesijske spremembe vegetacije v zadnjih 80 letih v južni Dalmaciji	BI-HR/23-24-039	1. 4. 2023–31. 3. 2025	Urban Šilc
22	Prevpraševanje meja nacije: migracije in (de)konstrukcija Jugoslavije (19.–21. stoletje)	BI-VB/23-25-003	1. 5. 2023–30. 4. 2025	Miha Zobec
23	Država in diaspora v prvi in drugi Jugoslaviji	BI-RS/23-25-011	1. 7. 2023–30. 6. 2025	Miha Zobec
24	Dežela stečkov: multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine	BI-RS/23-25-056	1. 7. 2023–30. 6. 2025	Saša Čaval

Preglednica 8.4.15: Mednarodni raziskovalni in razvojni projekti ARIS²⁴

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ²⁵
1	Metodološka zrelost zračnega laserskega skeniranja v arheologiji – pilotni projekt	N6-0132	nosilec	1. 10. 2019–30. 9. 2023	Benjamin Štular
2	Made in YU: kako so neljudje gor spravili Jugoslavijo	N5-0134	nosilec	1. 1. 2022–31. 12. 2023	Jernej Mlekuž
3	Mesta brez vrednosti? Družbeno-gospodarska preobrazba industrijskih mest v Švici in Sloveniji	N6-0157	nosilec	1. 11. 2020–31. 10. 2024	David Bole
4	Migration and development in the mountain borderlands of Switzerland and Slovenia: a comparative perspective (18th–20th c.)	N6-0151	sodelujoči	1.6.2020–31.5.2023	Žarko Lazarevič
5	Freising in Slovani pod škofom Abrahamom. Tekstološki pristop k misijonski in pastoralni dejavnosti med Karantanci v 10. stoletju	N6-0193	nosilec	1. 1. 2021–31. 12. 2024	Matija Ogrin
6	Ekohidrološka študija prostorsko-časovne dinamike v kraških kritičnih conah v različnih podnebnih razmerah	NK-0002	nosilec	1. 1. 2021–31. 12. 2024	Nataša Viršek Ravbar
7	Večplastne (multi-proksi) raziskave dedolomitizacije in z njo povezane speleogeneze v osrednji Sloveniji ter njun pomen za razumevanje začetnih faz mineralizacije sulfidov v južni Poljski	N1-0226	nosilec	1. 12. 2021–30. 11. 2024	Bojan Otoničar
8	V novi preobleki: spremembe v ljudskoglasbeni in plesni kulturi na Madžarskem, v Sloveniji in drugod	N6-0231	nosilec	1. 1. 2022–31. 12. 2024	Drago Kunej
9	Hraniti zmago: preskrba s hrano in postimperialna tranzicija v čeških deželah in Sloveniji, 1918–1923	N6-0190	sodelujoči	1. 3. 2021–29. 2. 2024	Rok Stergar
10	Folklorna dejavnost v postsocialističnih državah: politike, spomin, dediščinjenje in trajnost	N6-0259	nosilec	1. 3. 2022–28. 2. 2025	Rebeka Kunej
11	Era net TuneOurBlock ²⁶	H6-8290, ERA-NET ENUAC	partner	1. 5. 2021–31. 4. 2024	Jernej Tiran
12	REIMAGINE ADM; Novo zamišljanje javnih vrednot v algoritemskih prihodnostih	H6-8292	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Rajko Muršič
13	Prostorska in okoljska rekonstrukcija srednjeveške pokrajine: primer Hercegovine	N6-0284	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2024	Saša Čaval
14	Realnost, iluzija, fikcija, resnica: preliminarna študija	N6-0286	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Alenka Zupančič Žerdin
15	Zrak v kraškem podzemlju kot ponor toplogrednih plinov	N2-0299	sodelujoči	1. 4. 2023–31. 3. 2026	Matija Perne
16	Diskurzi in prakse vmesnosti v regiji Alpe Jadran: Celovec, Ljubljana, Trst 1815–1914 Transnacionalni interdisciplinarni raziskovalni projekt	N6-0294	nosilec	1. 4. 2023–31. 3. 2026	Jurij Fikfak
17	Religiopolitika – Imperium Christianum in njegovi prebivalci (REPLICO)	N6-0317	nosilec	1. 5. 2023–30. 4. 2026	Benjamin Štular

²⁴ Mednarodno sodelovanje v okviru sheme vodilne agencije, ERA NET in podpornih mehanizmov EU.

²⁵ Če je vloga »sodelujoči«, je vodja z druge ustanove.

²⁶ Štejemo ga pri ARIS in H2020, ker je finančno sestavljen iz ARIS in H2020 sredstev.

18	Na poti k rešitvi enigme o stečkih	N6-0338	nosilec	1. 11. 2023–30. 4. 2024	Saša Čaval
----	------------------------------------	---------	---------	-------------------------	------------

Preglednica 8.4.16: Mednarodni centralizirani projekti – okvirni program EU (Obzorje 2020 in Obzorje Evropa)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	EPOS SP – European Plate Observing System Sustainability Phase	INFRADEV-2019	partner	1. 2. 2020–31. 1. 2023	Stanka Šebela
2	InTaVia – In/tangible European Heritage - Visual analysis, Curation and Communication	SC6-TRANSFORMATIONS-2018-19-20	partner	1. 11. 2020–31. 10. 2023	Gregor Pobežin
3	eLTER PPP – eLTER Preparatory Phase Project	INFRADEV-2018-2020	partner	1. 2. 2020–31. 1. 2025	Tanja Pipan
4	eLTER PLUS – European long-term ecosystem, critical zone and socio-ecological systems PLUSresearch infrastructure	INFRAIA-2019-1	partner	1. 2. 2020–31. 1. 2025	Tanja Pipan
5	Era net TuneOurBlock	ERA-NET ENUAC	partner	1. 5. 2021–31. 4. 2024	Jernej Tiran
6	SOC-ILL – Picturing Modernist Future: Women Illustrators and Childhood Conceptions in Socialist Yugoslavia	MSCA-IF-2020	vodja	1. 10. 2021–30. 9. 2024	Katja Kobolt
7	SHARED GREEN DEAL – Social sciences & Humanities for Achieving a Responsible, Equitable and Desirable Green Deal	H2020-LC-GD-2020	partner	1. 2. 2022–31. 1. 2027	Mateja Šmid Hribar
8	SELINA - Science for Evidence-based and sustainable decisions about NATural capital	HORIZON-CL6-2021-BIODIV-01-07	partner	1. 7. 2022–30. 6. 2027	Mateja Šmid Hribar
9	AI4EUROPE - An AI On-demand platform to support research excellence in Europe	CL4-2021-HUMAN-01-02	partner	1. 7. 2022–31. 12. 2025	Edisa Lozić
10	OPERAS-PLUS - On the road to sustainability: paving the way for OPERAS as an efficient open SSHscholarly communication Research Infrastructure	INFRA-2021-DEV-02	partner	1. 9. 2022–31. 8. 2025	Aleš Pogačnik
11	CRISMET – Thinking pandemic societies through metaphor: Language, crisis and coronationalism in the post-Yugoslav area	MSCA-IF-EF-ST	vodja	1. 10. 2022–30. 9. 2024	Ksenija Bogetič Pejovič
12	INSPIRE - Centre of Excellence on Inclusive Gender Equality in Research & Innovation: Creating Knowledge & Engaging in Collaborative Action	Widera	partner	1. 10. 2022–30. 9. 2026	Jovana Mihajlovič Trbovc
13	PALOMERA - Policy Alignment of Open access Monographs in the European Research Area	WIDERA-2022-ERA-01-42	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2024	Aleš Pogačnik
14	CRAFT-OA - Creating a Robust Accessible Federated Technology for Open Access	INFRA-2022-EOSC-01-02	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2025	Aleš Pogačnik
15	PoPMeD-SuSDeV - Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health	MSCA-2021-SE-01	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2026	Martina Bofulin

16	SafeHabitus - Strengthening Farm Health And Safety Knowledge And Innovation Systems	CL6-2022-COMMUNITI ES-01-02	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2026	Majda Černič Istenič
----	---	-----------------------------	---------	-------------------------	----------------------

Preglednica 8.4.17: Drugi mednarodni centralizirani projekti (za projekte okvirnih programov EU glej preglednico 1.7.13)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	ENGAGE – Development of inclusive iNteGratiOn pAths 4 miGrant womEn/ ENGAGE	AMIF	partner	1. 3. 2021–28. 2. 2023	Jure Gombač
2	EMBRACE – Empowering Migrants to Be Representative Actors in Community Engagement	AMIF	partner	1. 1. 2022–31. 12. 2023	Asja Pehar Senekovič
3	MEDIA4ALL – Developing Basic Skills with Participatory Media Production	Erasmus+	partner	1. 3. 2021–28. 2. 2023	Jasna Fakin Bajec
4	URB_ART – Supporting Community Development Through Urban Arts Education	Erasmus+	partner	1. 3. 2021–28. 2. 2023	Katarina Šrimpf Vendramin
5	IRSCHEM – Interdisciplinary Resilience through Science and Cultural Heritage Education Network	Erasmus+	partner	1. 4. 2021–31. 3. 2023	Zvezdana Modrijan
6	CARE4CLIMATE – Boosting greenhouse gas emissions reduction by 2020 with a view to 2030 –	Life+	partner	1. 1. 2019–31. 12. 2026	Matej Gabrovec
7	Oral traditions and Intangible Heritage	Erasmus+	partner	1. 11.2021–1. 11.2024	Barbara Ivančič Kutin
8	TOCL – Translation Of Cultural Language for the inclusion of migrants	Erasmus+	partner	1. 4. 2022–29. 2. 2024	Jure Gombač
9	Dance as ICH: New models of facilitating participatory dance events	CREA-CULT-2021-COOP-2	partner	1. 6. 2022–30. 11. 2025	Rebeka Kunej
10	INFO-POW - Assessment of the channels of information and their use in the posting of workers	ESF-2021-POW-01	partner	1. 9. 2022–29. 2. 2024	Mojca Vah Jevšnik
11	LookUP - Supporting Tourism SMEs Triple Transition by Uncovering the Value of Sky as Destination	SMP-COSME-2021-TOURSME-01	partner	1. 1.2023–31. 12. 2025	Nika Razpotnik Viskovič
12	MoC - The Museum of the Commons. Towards a Healthier Arts Ecosystem	Creative Europe	partner	1. 2. 2023–31. 1. 2026	Martin Pogačar
13	Managing marsh habitats for conservation of waterfowl of temporary lakes	Life+	partner	1. 9. 2023–31. 12. 2029	Matej Blatnik
14	CHARYSMA: Cultural Heritage & Arts for Rural Youth Socializing through digital Media & Archeology	Erasmus +	partner	1. 9. 2023–31. 8. 2025	Zvezdana Modrijan

Preglednica 8.4.18: Mednarodni decentralizirani projekti, ki jih financira Evropski sklad za regionalni razvoj (ERDF)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	SMART-MR – Sustainable measures for achieving resilient transportation in metropolitan regions	Interreg Evropa	koordinatortor	1. 4. 2016–31. 3. 2023	Janez Nared
2	MadeInTheAlps - The image of Alpine Products: A common resource for pan-Alpine territorial brand cooperation	ARPAF	partner	1. 6. 2022–30. 11. 2023	Špela Ledinek Lozej
3	AlpTextyles - Collaborative solutions for a heritage & consumer sensitive relocalization of sustainable, circular, and innovative Alpine textile value chains	Interreg Alpski prostor	ERDF koordinatortor ²⁷	1. 11. 2022–31. 10. 2025	Katarina Šrimpf Vendramin
4	TranStat - Transitions to Sustainable Ski Tourism in the Alps of Tomorrow	Interreg Alpski prostor	partner	1. 11. 2022–31. 10. 2025	Maruša Goluža
5	Skupno upravljanje in trajnostni razvoj območja Matičnega Krasa - KRAS-CARSO II	Interreg Italija-Slovenija	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2025	Astrid Švara
6	GEtCohesive - Governance Enhancement for Cohesive Societies	Interreg Srednja Evropa	partner	1. 4. 2023–31. 3. 2026	Jure Gombač

Preglednica 8.4.19: Mednarodni decentralizirani projekti iz naslova kohezijske politike²⁸

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	RSDO – Razvoj slovenščine v digitalnem okolju	ESRR	partner	22. 4. 2020–28. 2. 2023	Janoš Ježovnik
2	Ohranjanje skrivališč in bivališč podpornih organizmov za zagotavljanje vrstne pestrosti, ekosistemskih storitev, varovanja naravnih virov in izboljšanja potenciala kmetijskih zemljišč, v luči prilagajanja prihajajočih podnebnih sprememb	EKSRP	partner	18. 5. 2022–17. 5. 2025	Filip Küzmič
3	Vključevanje ekosistemskih storitev v trajnostno kmetijstvo na primeru zagotavljanja vrstne pestrosti cvetočih travnikov	EKSRP	partner	29. 6. 2021–29. 6. 2024	Filip Küzmič

Preglednica 8.4.20: Drugi mednarodni projekti

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	SEADDA – Saving European Archaeology from the Digital Dark Age	COST	sodelujoči	4. 3. 2019–3. 9. 2023	Benjamin Štular
2	FIRElinks – Fire in the Earth System: Science & Society	COST	sodelujoči	24. 4. 2019–23. 4. 2023	Matija Zorn
3	CIERN – China In Europe Research Network	COST	sodelujoči	8. 11. 2019–7. 11. 2023	Martina Bofulin
4	EarlyMuse - A new ecosystem of early music studies	COST	sodelujoči	21. 9. 2022–20. 9. 2026	Metoda Kokole

²⁷ Koordinator je švicarska ustanova, in ker Švica ni del EU, mora projekt imeti še koordinatortorja z območja EU.

²⁸ ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad.

6	TraFaDy- Transnational Family Dynamics in Europe	COST	sodelujoči	3. 10. 2022–2. 10. 2026	Sanja Cukut Krilić
---	--	------	------------	-------------------------	--------------------

Preglednica 8.4.21: Projekti iz Načrta za odpornost in okrevanje (Next generation)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	5xPRO - Konzorcij projektne pisarn za krepitev odličnosti, interdisciplinarnosti in mednarodne vpetosti slovenskega raziskovalnega prostora	JR NOO APP	partner	20. 4. 2023–30. 6. 2026	Mimi Urbanc, Jana Bales
2	SPOZNAJ - Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji	NOO OZ	partner	1. 5. 2023–30. 6. 2026	Jerneja Fridl
3	PoVeJMo - Prilagodljiva obdelava naravnega jezika s pomočjo Velikih Jezikovnih Modelov	NOO TRL3	partner	1. 9. 2023–30. 6. 2026	Janoš Ježovnik

Preglednica 8.4.22: Strokovne naloge oz. javna služba po pooblastilu

Št.	Naslov projekta	Tip projekta	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Zbiranje, obdelava in preverjanje podatkov o jamah ter njihovo sporočanje	javna služba	ARSO	27. 7. 2004 do preklica; letna pogodba	Nadja Zupan Hajna
2	Javno pooblastilo za pripravo strokovnih geoloških podlag in analiz kot dela monitoringa geoloških pojavov in monitoringa stanja podzemnih voda	javna služba	ARSO	29. 3. 2017 do preklica; letna pogodba	Metka Petrič
3	Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen v letu 2023	strokovna naloga	Geodetska uprava RS	21. 12. 2017 do preklica; letna pogodba	Matjaž Geršič

Preglednica 8.4.23: Projekti javne službe, financirani iz občinskih proračunov

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Zahodna narodnostna meja v luči sprememb časa	koordinator	Mestna občina Nova Gorica	1. 1. 2010 do preklica; letna pogodba	Jasna Fakin Bajec

Preglednica 8.4.24: Dolgoročni program, ki ga sofinancira SAZU

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	NKDSN – Skupni dolgoročni program "Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda" ZRC SAZU in SAZU	koordinator	1. 1. 2023–31. 12. 2023	Oto Luthar

Preglednica 8.4.25: Mednarodni tržni projekti

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Europe's Last Peasant War: Violence and Revolution in Austria-Hungary and its Successors, 1917-1945	partner	University College London	1. 2. 2021–28. 2. 2023	Petra Svoljšak

2	TII Automatic detection of archaeological features from LiDAR data using machine learning techniques project	koordinator	Transport Infrastructure Ireland	1. 11. 2021–31. 10. 2023	Žiga Kokalj
3	Odplačni prenos avtorskih pravic na bazi SSSKJ za potrebe EUIPO (Urad EU za intelektualno lastnino) EUIPO License	koordinator	Babelscape	12. 4. 2023–12. 4. 2027	Mateja Jemec Tomažin
4	UNHCR_Conduction of Data Collection and Analysis in 2023	koordinator	UNHCR	27. 11. 2023–29. 2. 2024	Gombač Jure

Preglednica 8.4.26: Nacionalni tržni projekti

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Organizacija Slovenskih regionalnih dnevov	koordinator	Slovenski regionalno razvojni sklad	1. 1. 2019–31. 12. 2023	Janez Nared
2	Klimatski in biološki monitoring jamskih sistemov	koordinator	Postojnska jama, d. d.	1. 1. 2019–31. 12. 2023	Stanka Šebela
3	Ex-ante in ex-post raziskave stanja na področju vrzeli med kreativnim potencialom slovenskega gospodarstva in servisnimi zmožnostmi kreativnega sektorja	koordinator	Kulturno izobraževalno društvo PiNA	30. 1. 2020–5. 6. 2023	Jani Kozina
4	Vzpostavitev sistema za obdelavo podatkov opazovanja Zemlje na primeru spremljanja kmetijskih zemljišč	koordinator	Statistični urad RS	6. 8. 2021–5. 2. 2023	Tatjana Veljanovski
5	Konte Oblak Legacy	koordinator	Konteus d.d.	14. 10. 2021–15. 10. 2023	Barbara Vodopivec
6	Izvedba popisov vegetacije v okviru projekta LIFE for Seeds	koordinator	DOPPS	19. 11. 2021–15. 11. 2023	Branko Vreš
7	Monitoring, morebitno odstranjevanje ter preprečevanje razraščanja invazivnih, tujerodnih rastlin vzdolž celotne trase in deviacij	koordinator	KPL, d. o. o.	22. 2. 2022–31. 3. 2023	Filip Kuzmič
8	Zaščita zvočnega gradiva Slovenskega gledališkega inštituta	koordinator	Slovenski gledališki inštitut	1. 1. 2023–31. 12. 2023	Drago Kunej
9	Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen v letu 2023 ²⁹	koordinator	Geodetska uprava RS	21. 12. 2017 do preklica; letna pogodba	Matjaž Geršič
10	Priprava dokumentacije za sklenitev pogodb za izvajanje gospodarske javne službe avtobusnega linijskega prevoza potnikov	partner	Ministrstvo za infrastrukturo	11. 6. 2020–10. 06. 2023	Matej Gabrovec
11	Izvedba monitoringa uspešnosti vzpostavitve habitatnih tipov na območju zadrževalnika Brdnikova	partner	Javno podjetje vodovod kanalizacija snaga, d.o.o.	8. 3. 2022–15. 10. 2023	Filip Kuzmič
12	Odstranitev odpadkov v Matijevi jami ter zavarovanje na terenu in izvedba izobraževanja za širšo javnost iz območja	partner	Občina Pivka	16. 11. 2022–30. 6. 2023	Mitja Prelovšek

²⁹ V letu 2023 smo ta projekt vodili kot tržni projekt, zato je v tem poročilu uvrščen k tržnim projektom, v Programu dela 2024 pa ga – po pridobitvi mnenja revizorke – vodimo kot projekt javne službe, in sicer v kategoriji Strokovne naloge oz. javna služba po pooblastilu.

	parka na temo onesnaževanja in odlaganja odpadkov				
13	Strokovni nadzor in dokumentiranje čiščenja jame Ravnica	partner	Občina Pivka	4. 1. 2023–27. 3. 2023	Mitja Prelovšek
14	Krasoslovni nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper	partner	2TDK	4. 10. 2018–3. 10. 2025	Martin Knez
15	Geološki nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper	partner	2TDK	19. 2. 2019–19. 2. 2026	Adrijan Košir
16	Izdelava okoljske, investicijske in ostale dokumentacije v postopku državnega prostorskega načrtovanja za dvotirnost nove železniške proge Divača–Koper	partner	ELEA IC	4. 10. 2020–18. 10. 2024	Martin Knez
17	Ab Initio – Urbana Utopija	partner	Magistrala, zavod za razvoj kulture	5. 7. 2023–15. 12. 2023	Jasna Fakin Bajec
18	Gasilski terminološki slovar	koordinat	MORS	20. 5. 2021–19. 5. 2024	Mateja Jemec Tomazin
19	Geofizikalne preiskave za zaznavanje kraških pojavov pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper	partner	2TDK	1. 3. 2022–31. 1. 2025	Martin Knez
20	Izvedba popisov metuljev v okviru projekta LIFE for Seeds	partner	DOPPS	20. 4. 2022–15. 10. 2026	Tatjana Čelik
21	Strokovne podlage za določitev vpliva načrtovanih variant obvozne ceste Ribnica na kraške jame	partner	DRSI	14. 7. 2022–13. 7. 2024	Mitja Prelovšek
22	Delavnice za skupinsko nabiranje semen v okviru projekta LIFE FOR SEEDS	koordinat	DOPPS	13. 2. 2023–15. 2. 2024	Sanja Beharič
23	Analiza hidrodinamike in kakovosti voda na Radenskem polju s poudarkom na razmerah na območju blizu zaselka Pirka	koordinat	Turizem Grosuplje	21. 2. 2023–22. 3. 2024	Nataša Viršek Ravbar
24	Izvedbo aktivnosti projekta Biodiversity Genomics Europe – dobava kandidatnih primerkov	koordinat	UP FAMNIT	27. 6. 2023–31. 12. 2024	Matjaž Gregorič
25	Pesmi Notranjske	koordinat	Občina Cerknica	1. 8. 2023–30. 4. 2024	Drago Kunej

Preglednica 8.4.27: Sumarni pregled projektov, izvajanih leta 2022 in 2023, glede na vrsto projekta in vir financiranja

Vrsta projekta	Nosilec/koordinator		Sodelujoči/partner		SKUPAJ	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
ARIS – raziskovalni programi	18	20	2	2	20	22
ARIS – infrastrukturni program	1	1	0	0	1	1
ARIS – temeljni projekti (podaljšani) ³⁰	43 + (10)	44 + (8)	25 + (3)	31 + (1)	68 + (13)	75 + (9)
ARIS – aplikativni projekti (podaljšani)	8 + (3)	8 + (1)	2	2	10 + (3)	10 + (1)
ARIS – ciljni raziskovalni projekti	13	12 + (1)	5	6 + (1)	18	18 + (2)
ARIS – bilateralni raziskovalni projekti ³¹	12	6 + (2)	2	2	14	8 + (2)
ARIS – podporni mehanizmi ERC in era net	1	6	2	2		8
ARIS – podoktorski projekti (podaljšani)	8 + (4)	8 + (3)	/	/	8 + (4)	8 + (3)
ARIS – mladi raziskovalci	36	38	0	/	36	38
SKUPAJ ARIS	157	158	41	47	198	205
Mednarodni centralizirani projekti – Okvirni programi (H2020, HE) ³²	2	2	14	13	16	15
Drugi mednarodni centralizirani projekti ³³	0	0	16	11	16	11
Mednarodni decentralizirani projekti ³⁴	2	2	13	3	15	5
Mednarodni decentralizirani projekti iz naslova kohezijske politike ³⁵	1	0	5	3	6	3
Drugi mednarodni projekti ³⁶	0	0	6	6	6	6
SKUPAJ MEDNARODNI PROJEKTI	5	4	54	36	59	40
Nacionalni projekti (brez ARIS)	6	2	3	2	9	4
Projekti NOO ³⁷	/	1	/	2		3
SKUPAJ PROJEKTI NACIONALNIH USTANOV³⁸	6	3	3	4	9	7
Naročila na trgu ³⁹	18	17	8	12	24	29
SKUPAJ NAROČILA NA TRGU	18	17	8	12	24	29

³⁰ Vanje so vključeni tudi projekti ERA (oznaka H).

³¹ Sporazumi med agencijami: z avstrijsko, madžarsko in s flamsko, ESF in ERC komplementarne sheme ter bilateralni raziskovalni projekti (oznaka N).

³² Obzorje 2020, Obzorje Evropa; projekti, ki uresničujejo 80. člen ZZrID.

³³ Centralizirani programi (razen Okvirnih programov): ERASMUS+, *Ustvarjalna Evropa, Evropa za državljane*, drugi projekti Generalnih direktorátov (EaSI, AMIF, COSME, EU Civil Protection).

³⁴ Evropsko teritorialno sodelovanje (interregionalno, transnacionalno, čezmejno).

³⁵ ESRR – Evropski sklad za regionalni razvoj, ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad.

³⁶ Norveški in EGP-mehanizem, SCOPES, COST akcije.

³⁷ Načrt za odpornost in okrevanje (Next generation)

³⁸ Projekti iz razpisov nacionalnih inštitucij (ministrstva, agencije (razen ARIS), uradi, DARS, ZRSZ, ZZS, občine, muzeji ipd.).

³⁹ Domači in tuji naročniki storitev: gospodarske družbe, samostojni podjetniki, državne inštitucije, javni zavodi, društva ipd.

Raziskave smo razširili na **nova področja oziroma podpodročja** znotraj uveljavljenih tematskih sklopov: preučevanje metod generativne umetne inteligence v arheologiji in umetnostni zgodovini, večdisciplinarno kritično preučevanje dediščine (ang. critical heritage studies), znotraj etnologije in kulturne antropologije študije prihodnosti, ki temeljijo na etnografskih raziskavah, znotraj krasoslovja študije paleopodnebnega potenciala ledenih jam in znotraj molekularne biologije transkriptomiko, ki se ukvarja z raziskavami izražanja genov.

8.4.2 Raziskovalna infrastruktura

Z uvedbo Infrastruktorne pisarne pred dobrim letom želimo bolj sistematično usmerjati in razvijati infrastrukturno dejavnost kot podporo raziskovalnemu delu kot tudi poslovnim procesom. Da bi dobili jasnejšo predstavbo o potrebah raziskovalcev, smo najprej izvedli obsežnejšo anketo, ki so jo izpolnili vsi inštituti in založba. Njihovi odgovori so bili izhodišče za pripravo »Predloga takojšnjih ukrepov za digitalni prehod v letih 2023 in 2024« ter »Predloga nadaljnjih ukrepov za digitalni prehod v letih 2024 in 2027«. Med takojšnjimi ukrepi smo se lotili urejanja strežniške infrastrukture, nadgradnje spletnih strani in skrbi za varnost spletišča ob vse pogostejših zlorabah, testiranja lokalne oblačne platforme ter prenove temeljnih postopkov in tehnologij varnostnih preslikav.

S pomočjo interne komisije za digitalni prehod smo pripravili interni poziv za prijavo obsežnejših infrastrukturnih projektov, predvsem digitalizacije fizičnih gradiv, priprave raziskovalnih podatkov za kasnejše objave v repozitorijih ter razvoja programskih aplikacij. S sredstvi razvojnega stebra financiranja smo izvedli več projektov (preglednica 8.4.26).

Obsežnejša infrastrukturna dejavnost se je odvijala tudi na posameznih inštitutih. Raznorodnost infrastrukturne dejavnosti v okviru raziskovalnih programov in projektov je v splošnem obsegala:

- **terensko dejavnost** (vzorčenje kamnin in sedimentov, geofizikalne meritve, geomorfološko kartiranje, snemanje zemeljskega površja z brezpilotnimi letalniki, plitvi izkopi sedimentov, intervjuji, ankete, snemanje dokumentacijskih filmov, arheološka izkopavanja, geodetske meritve, sledilni poskusi voda, meritve kraških jam, kartiranje vegetacije in biotopov, fotografiranje nacionalnih spomenikov, popisovanje umetnostno-topografskih podatkov, obiski arhivov, muzejev in drugih inštitucij doma in v tujini ...);
- **laboratorijsko dejavnost** (merjenje velikosti zrn sedimentov, priprava vzorcev za analize, priprava praškovnih vzorcev, sušenje, mikroskopska analiz geoloških sedimentov, geokemijska analiza trdnih in tekočih vzorcev, kemijske analize tekočin, priprava vzorcev in mikroskopske analize arheozooloških, arheobotaničnih in palinoloških vzorcev, obruski vzorcev, vzorčenje odpadnih voda, priprava vzorcev za petrološke in sedimentološke analize, priprava vzorcev za geokemične analize, žaganje, brušenje in poliranje vzorcev kamnin, fosilov in kosti, raztapljanje kamnin ...);
- **dokumentacijsko dejavnost** (razvrščanje, katalogiziranje in arhiviranje vzorcev, gradiv in podatkov, statistična obdelava vzorcev, urejanje metapodatkov, vodenje in dokumentiranje uporabe laboratorijske opreme ...);
- **informacijsko dejavnost** (snemanje govora, besedilne analize, fotografiranje, skeniranje in digitaliziranje rokopisnih virov ali tiskov, prilagajanje že digitaliziranih ali digitalno nastalih baz podatkov aktualnemu formatu xml in spletne objave na ustreznih portalih, vzpostavitev in vodenje podatkovnih zbirk, GIS-analize, modeliranje, avdiovizualna dejavnost ...);
- **predstavitveno dejavnost** (organiziranje konferenc, simpozijev, delavnic, koncertov, prelomi knjig, postavitev razstav ...).

ZRC SAZU je bil aktiven tudi v petih evropskih raziskovalnih infrastrukturah ESFRI, ki jih je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport tudi v Načrtu razvoja raziskovalnih infrastruktur 2021–2030 uvrstilo na seznam nacionalno pomembnih projektov. Aktivnosti so obsegale predvsem mreženje na nacionalnem in mednarodnem nivoju, izobraževanja, priprave produktov za objave na »tržnicah« in podobno v projektih iz preglednice 8.4.10. Pri ustanavljanju novega centra evropske raziskovalne infrastrukture ERIC OPERAS sodeluje tudi Založba ZRC, ki naj bi v primeru članstva v tej mednarodni infrastrukturi na nacionalnem nivoju prevzela vlogo koordinatorja konzorcija.

Pred koncem leta se je osem sodelavk in sodelavcev udeležilo usposabljanja za delo z dokumentarnim gradivom, ki ga je organiziral Arhiv Republike Slovenije. Šest od njih je na podlagi 3. člena Pravilnika o strokovni

usposobljenosti za delo z dokumentarnim gradivom opravilo tudi strokovni izpit pred tričlansko komisijo. To je še posebej pomembno, saj smo ena od redkih javnopравниh oseb z lastnim varstvom javnega arhivskega gradiva. V sodelovanju z Arhivom RS smo začeli tudi z zahtevno pripravo notranjih pravil zavoda, ki je prvi korak k bolj sistematičnemu upravljanju dokumentarnega gradiva in njegovega arhiviranja.

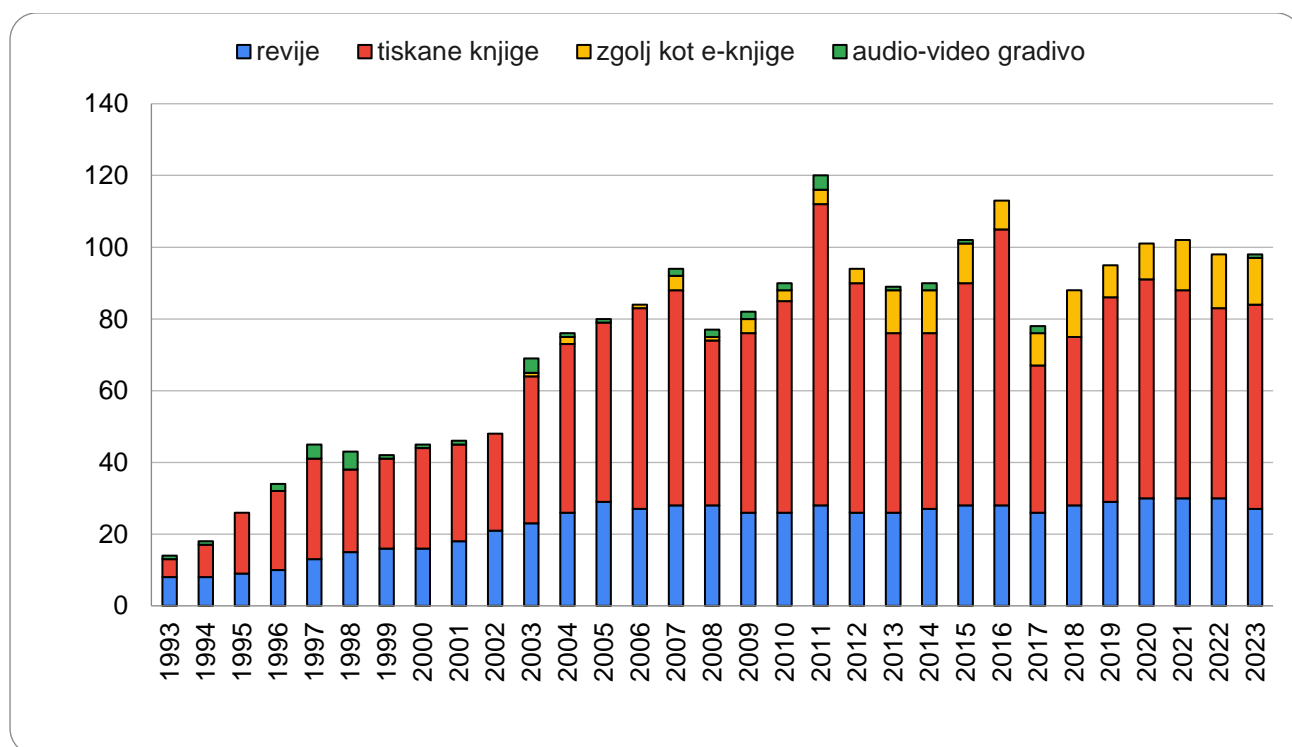
Založba ZRC

Založba ZRC, ustanovljena leta 1993, deluje kot enota za založništvo in izdajateljsko dejavnost. Združuje tesno prepletene dejavnosti: produkcijo ter založništvo znanstvene literature in prodajo knjig ter promocijo znanstvenih dosežkov. V organizacijsko enoto Založba ZRC tako sodita še Knjigarna Azil, specializirana za humanistično in družboslovno literaturo, in Atrij ZRC, javni prostor za promocijo znanstvenoraziskovalnega dela ZRC SAZU, ki se z več prireditvami tedensko dejavno vključuje v kulturno in družabno življenje mesta.

Produkcija

Založba zalaga 17 strokovnih revij in izdaja – večinoma v kateri izmed 70 knjižnih (pod)zbirk – izvirne znanstvene monografije, vključno s prevodi, leksikografskimi deli, kritičnimi izdajami virov in zemljevidi. Dejavnost založbe zajema tudi elektronske medije (CD-plošče, spletne publikacije) in avdiovizualno produkcijo. Založba ZRC že nekaj časa letno objavi okoli 100 publikacij. Z letnico 2023 je izšlo 71 monografskih publikacij, 12 pa jih je bilo le v e-formatu. Več kot polovica jih je sočasno izšla v prostem dostopu na OMP repozitoriju. Decembra 2023 je bilo v njem 814 monografij ali 57 % vseh publikacij Založbe ZRC. Na Google Books, kjer so letos uporabniki prelistali skoraj milijon strani iz naših knjig, je bilo 1172 monografij Založbe ZRC. Potem ko sta se na medmrežje preselili reviji *Heriskop* (leta 2021) in *Alternator* (leta 2020), je z letom 2023 spletna revija postala tudi *Umetnostna kronika*.

Slika 8.4.1: Produkcija Založbe ZRC od ustanovitve leta 1993 do 2023 (vključno)

Začetek leta 2023 so zaznamovale odmevne publikacije Inštituta za kulturne in spominske študije; njihove knjige so zaslužne za skoraj polovico prihodkov iz naslova prodaje knjig Založbe ZRC v letu 2023. *Molitev za Jasenovac* Branka Šömna je pretresljiva zbirka na resničnih dejstvih osnovanih zgodb iz druge svetovne vojne. To obdobje popisuje tudi knjiga *Užaljeno maščevanje* Ota Lutharja, Marte Verginelle in Urške Strle. Prevod drobne knjižice Benjamina Abelowa *Kako je Zahod pripeljal vojno v Ukrajino* je postal najbolj brana prostodostopna publikacija Založbe ZRC. Nova izdaja provokativnega Tavčarjevega romana *4000* je izšla na dan stote obletnice pisateljeve smrti in prva obeležila začetek Tavčarjevega leta. Monografiji *Hodopisi* (Nataša Rogelja, Špela Ledinek Lozej) in *Materialni svet otroštva* (Vanja Huzjan) se ukvarjata z na videz samoumevnimi temami – hojo in otroškim življenjem. Maja je izšlo nekaj fotografsko razkošnih knjig: *75 let Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU*, kronologija kolesarskih protestov *105 petkov* (ur. Sanja Fidler, Jaša Jenull, Janez Zalaznik) in knjiga *Istanbul* (Manca Juvan, Oto Luthar). Monografija *Slovenski literati in cesarska cenzura v dolgem 19. stoletju* Marijana Doviča je poletni pospremila odmevno razstavo v NUK-u, korespondenca Jožeta Plečnika in frančiškana Josipa Markušiča pa je plod mednarodnega sodelovanja. Pozabljenih tem so se jeseni lotile tri izvirne monografije z zgovornimi naslovi: *Umetnostna dediščina plemstva v času njegovega zatona* (Tina Košak), *Naše znanstvenice* (Jovana Mihajlovič Trbovc) in *Poskus rekonstrukcije neuresničenega Narodnega muzeja v Gorici* (Lidija Tavčar). Jeseni je najbolj odmeval slovar *Imena slovenskih psov* Marka Snoja. Marjetka Golež Kaučič je avtorica monografije *Človek je najhujša zver*, v kateri je povzeto njeno večletno preučevanje živali v folkloristiki. Začetek novembra je zaznamovala prva publikacija v novi spletni zbirki *Etnofon*, zbirki zvočnega arhivskega gradiva. Knjižni sejem je Založba ZRC dočakala s tretjo knjigo monumentalnega *Slovenskega lingvističnega atlasa* (uredila Jožica Škofic s sodelavci), *Pospeševanjem skozi zgodovino* (Marko Kovač), z za ta čas zelo aktualno spletno publikacijo *Geografski atlas naravnih nesreč* (Blaž Komac, Lenart Štaut, Rok Ciglič) ter še dvema knjigama: s prevodom knjige *Trsta ne damo!* tržaškega zgodovinarja Federica Tence Montinija in poljudnim zbornikom *Bela krajina za radovedneže in ljubitelje* (uredila Tanja Petrovič in Andrej Črnič). Leto je založba zaključila s spomini na 80. leta, s katalogom *Slovenski punk in fotografija*, ki sta ga ob razstavi v Cankarjevem domu uredili Marina Gržinič in Jovita Pristovšek. Z delom *Civilna družba* Tomaža Mastnaka se je začel niz pojmovnikov, kot tudi s še nekaterimi, dolgo pričakovanimi knjigami: z izčrpno *Bibliografijo Franceta Balantiča* (Mateja Švajncer et al.) in s prvo knjigo *Rokopisne zbirke slovenskih krajevnih imen iz Metelkove zapuščine* (Silvo Torkar).

Založba ZRC je v letu 2023 več knjig objavila v sodelovanju z drugimi založniki oziroma ustanovami. Izid večine naših revij in več knjig je podprla Javna agencija za raziskovalno in inovacijsko dejavnost (ARIS), nekatere tudi SAZU, zbirko *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* podpira Javna agencija za knjigo.

Prodaja

Založba ZRC si s svojimi tiskanimi izdajami prizadeva za stalno prisotnost v slovenskem knjigotrškem prostoru. To aktivno počne zlasti z udeležbo na knjižnih sejmi. V letu 2023 je sodelovala na sedmih knjižnih sejmi po Sloveniji: *Sejem na zraku* na Kongresnem trgu, *Sejem akademske knjige Liber.ac*, *Slovenski dnevi knjige* v Mariboru, *Sejem na zraku* na vrtu Društva slovenskih pisateljev, knjižni festival *Mesto knjige*, stripovski festival *Tinta*, 39. *Slovenski knjižni sejem* (SKS). S svojimi publikacijami na stojnici Javne agencije za knjigo RS je bila Založba ZRC prisotna tudi na dveh mednarodnih sejmi, v Leipzigu in v Frankfurtu.

S pisano paletu dogodkov skozi vse leto smo pomembno prispevali k živahnemu knjižnemu dogajanju v Ljubljani. V letu 2023 smo posebej ponosni na organizacijo in izvedbo sejma družboslovja in humanistike *Azil s prijatelji*, nadaljevanja spletnega knjižnega sejma, ki je bil vzpostavljen med pandemijo, letos pomladi pa je končno zaživel v polnokrvni sejemski obliki. Založba ZRC je v letu 2023 proslavila 30. obletnico delovanja, ki smo jo obeležili s celodnevno prireditvijo. Nadaljevali smo s knjižnimi bazarji na Novem trgu, organizirali smo štiri: pomladni bazar, majski stripovski bazar, roza bazar in založbin rojstnodnevni bazar. Po večletnih prizadevanjih je v letu 2023 začela delovati spletna prodaja.

Poleg skrbno izbrane in vselej aktualne ponudbe domačih in tujih naslovov z najrazličnejših področij humanistike in družboslovja je v Azilu na voljo tudi sodobno domače in tuje leposlovje. Znatno se je povečalo povpraševanje po tujih knjigah, zato knjigarna s svojim uvoznim servisom že nekaj časa kupcem omogoča individualno nabavo tuje literature. Z uvozom tuje literature Knjigarna Azil oskrbuje nekaj zunanjih institucij, v celoti pa vse inštitutske knjižnice na ZRC SAZU ter Biblioteko SAZU.

8.4.3 Odprtost in popularizacija znanosti

ZRC SAZU velik del infrastrukturne dejavnosti namenja osveščanju javnosti o najsodobnejših znanstvenih dosežkih z objavami znanstvene in strokovne literature, znanstvenimi ali kulturnimi prireditvami, razstavami, novicami na družbenih omrežjih in podobno.

Večji del monografij, ki izhaja s podporo ARIS, je hkrati objavljen tudi v e-obliki na našem repozitoriju monografij (<https://omp.zrc-sazu.si>), in sicer s pomočjo programa Open Monograph Press. Enako velja tudi za revije. ZRC SAZU na spletišču, ki prav tako uporablja programje podjetja PKP, Open Journal System (<https://ojs.zrc-sazu.si>), praviloma še pred izidom tiskane številke objavi večino člankov. Trenutno gosti še pet znanstvenih revij drugih založnikov, ki jih prav tako financira ARIS. Objave sledijo mednarodnim standardom in so opremljene tudi z oznakami DOI. ZRC SAZU je do konca leta 2023 z DOI opremil 4265 člankov, 845 monografij in 476 poglavij. Tudi v letu 2024 bo spletišči in nasvete glede znanstvenega publiciranja še naprej ponujal drugim ustanovam, s katerimi sodeluje.

ZRC SAZU si **znanost prizadeva popularizirati** po različnih kanalih, od analognih do digitalnih, ki predvsem po pandemiji pritegnejo še več občinstva kot v živo. V prvo kategorijo analognega promoviranja dejavnosti ZRC SAZU sodijo zlasti prireditve v Atriju ZRC na Novem trgu 2 v Ljubljani in na nekaterih drugih prireditvenih prizoriščih, recimo v Dvorani štirih letnih časov na Novem trgu 4 ali knjigarni Azil.

V letu 2023 sta Založba ZRC in Knjigarna Azil promocijsko in prodajno sodelovali na 64 prireditvah, od tega sta jih 31 organizirali sami. 19 prireditev je Knjigarna Azil izvedla v sodelovanju z Založbo ZRC in drugimi slovenskimi založbami ter ob podpori Javne agencije za knjigo RS. YouTube kanal ZRC SAZU je letos pridobil 398 novih naročnikov, skupaj jih ima že 1.379. Na njem je objavljenih 978 posnetkov, tudi z novinarskih konferenc Založbe ZRC in s predstavitev v Knjigarni Azil ali Atriju ZRC.

V Atriju ZRC se je v letu 2023 zvrstilo 153 prireditev. Med prireditvami so prednjačili simpoziji in konference, kot vedno so velik del programa sestavljale predstavitve knjig, redne novinarske konference Založbe ZRC, okrogle mize, predavanja in razstave. Tudi v letu 2023 smo negovali uspešna sodelovanja in tako gostili prireditve projektov *Stara glasba na Novem trgu*, *Teden možganov*, *Znanost na cesti*. V primerjavi s prejšnjim letom se je povečalo sodelovanje z glasbeniki in plesalci – Atrij postaja torej tudi eno izmed zanimivejših manjših koncertnih in plesnih prizorišč.

Med prireditvami, ki so potekale v Atriju, velja izpostaviti *Generacije znanosti*, tradicionalno prireditev ZRC SAZU, kjer se poklonimo raziskovalkam in raziskovalcem. Leta 2023 pa je v Atriju potekalo tudi praznovanje 30-letnice Založbe ZRC, ki smo ga obeležili s sejmom, pogovorom in glasbo.

Za odprto znanost je bilo ključno sprejetje *Uredbe o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti*, ki pomeni začetek intenzivnega obdobja prilagoditev. ZRC SAZU ima pomembno vlogo tudi pri projektu »Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji« z akronimom SPOZNAJ, ki ga Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije sofinancira iz sredstev Načrta za okrevanje in odpornost. Projekt je namenjen prilagoditvi dvajsetih javno raziskovalnih zavodov in Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani za delo po načelih odprte znanosti. Partnerji projekta smo v letu 2023 izvedli že več usposabljanj za različne deležnike odprte znanosti, specialistična izobraževanja za ravnanje s FAIR in odprto dostopnimi raziskovalnimi podatki, začeli s pripravo priročnika o odprti znanosti in analizirali stanje na področju odprte znanosti v lastnih organizacijah.

8.4.4 Prenos znanja

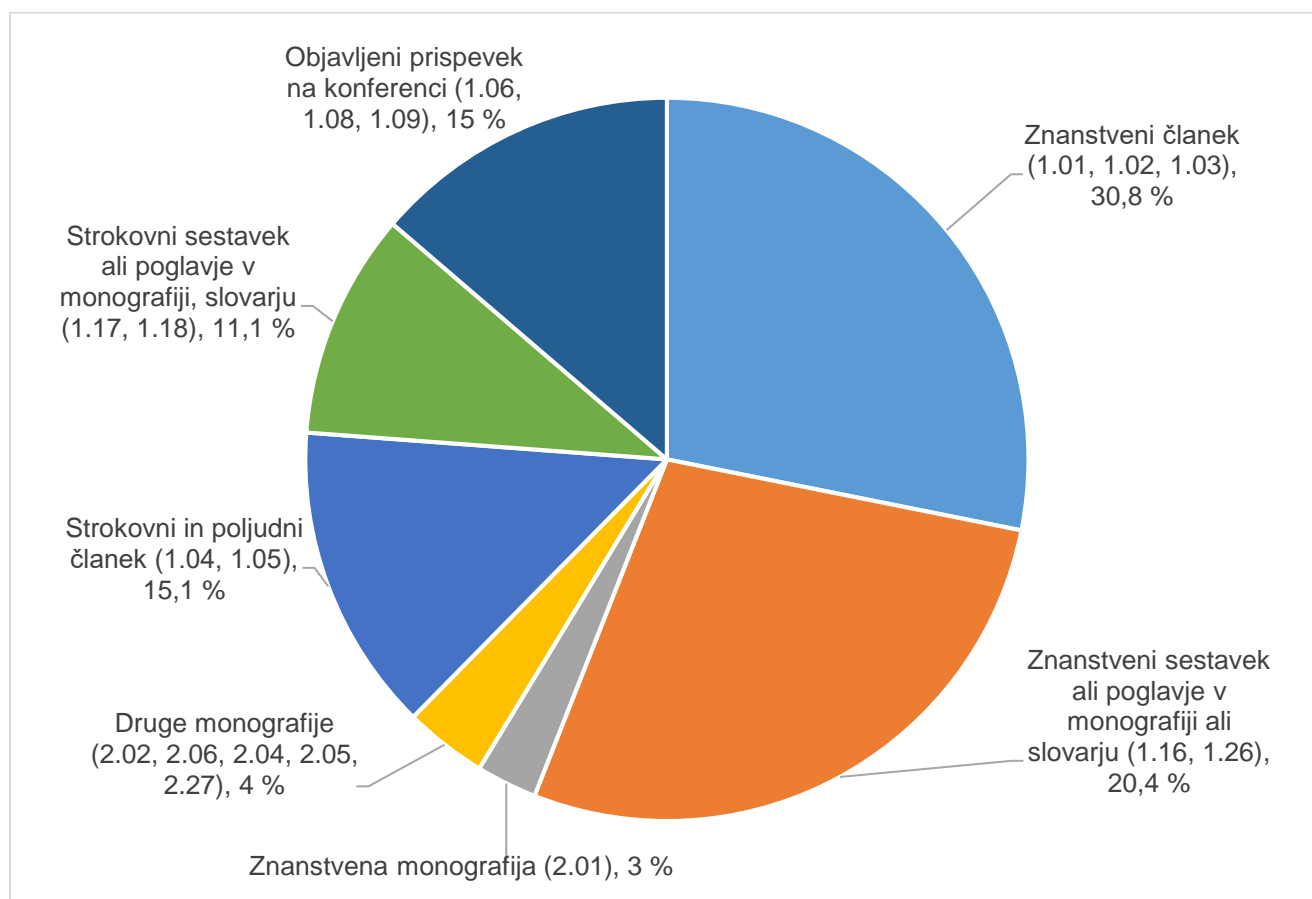
Prenos znanja je večdimenzionalen proces, ki omogoča delitev znanstvenih spoznanj znotraj akademske skupnosti in širše, vključno z industrijo, politiko in javnostjo.

Objave so tradicionalno najpomembnejši način prenosa znanja v znanstveni skupnosti. Rezultati in učinki raziskovalnega dela raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU so številni in zelo raznoliki. V sistemu Sicris (31. 1. 2024 ob 11.15) je bilo z letnico 2023 zavedenih (2022: 2208, 2021: 2119) 2662 vpisov (znanstvenih in

strokovnih), od tega **825 tiskanih del**⁴⁰. Njihovo strukturo kaže slika 8.4.2. 259 izvirnih, preglednih in kratkih znanstvenih člankov, 256 poglavij v znanstvenih monografijah in sestavkov v slovarjih, enciklopedijah in leksikonih, 25 znanstvenih monografij ter 16 slovarjev in enciklopedij je zavidanja vredno število. Publicistična dejavnost z objavami, namenjenimi obči javnosti, sega tudi na področja zunaj ozke znanstvene sfere in obsega sledeče: 127 poljudnih in strokovnih člankov, 93 strokovnih sestavkov in poglavij v knjigah in leksikonih ter 2 strokovni monografiji. Popularizacijo znanosti in prenos znanja v strokovno in občo javnost dopolnjuje 18 razstav, 124 radijskih in televizijskih oddaj in 68 radijskih in televizijskih dogodkov.

Analiza znanstvenih objav (člankov 1.01, 1.02, 1.03, poglavij 1.16, 1.26 in monografij 2.01) (slika 8.4.4) pokaže, da je polovica člankov izšla v revijah pri tujih založbah, medtem ko je največ monografij in poglavij v monografijah izšlo pri Založbi ZRC. 36 člankov (2022: 42) je izšlo v revijah, ki jih slovenski pravilniki vrednotijo kot "A", od tega 22 v tujih revijah (2022: 24). Kot kaže slika 8.4.3, se je zadnja leta izrazil trend povečavanja deleža člankov v revijah leta 2023 rahlo zaustavil.

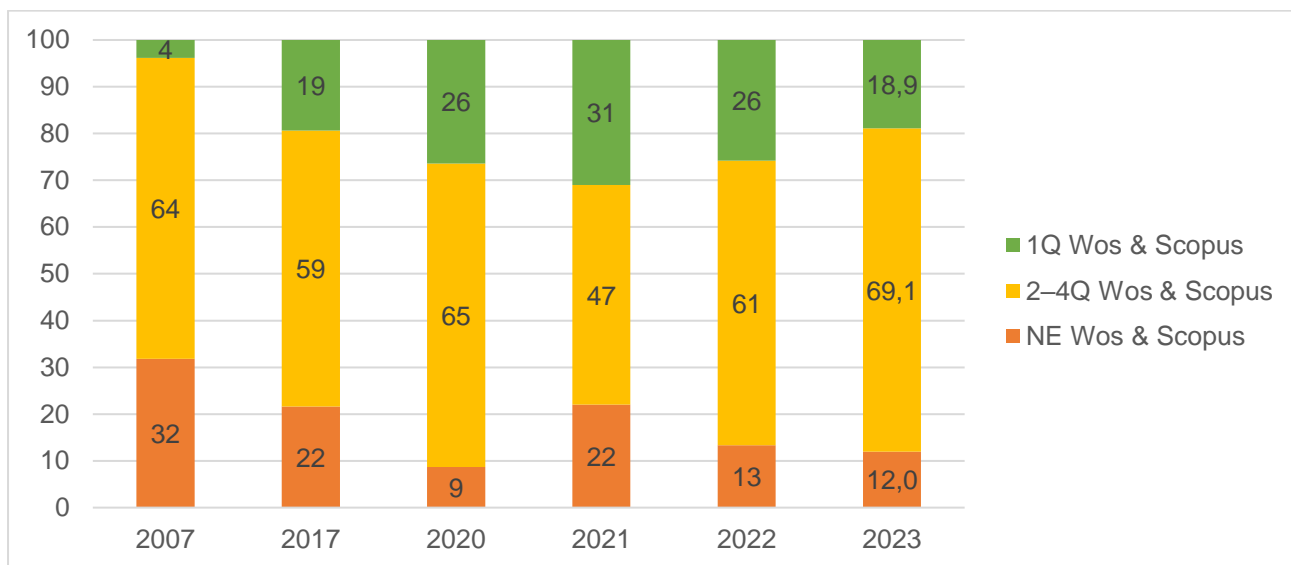
Slika 8.4.2: Sestava objavljenih del raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU, ki so izšla z letnico 2023⁴¹

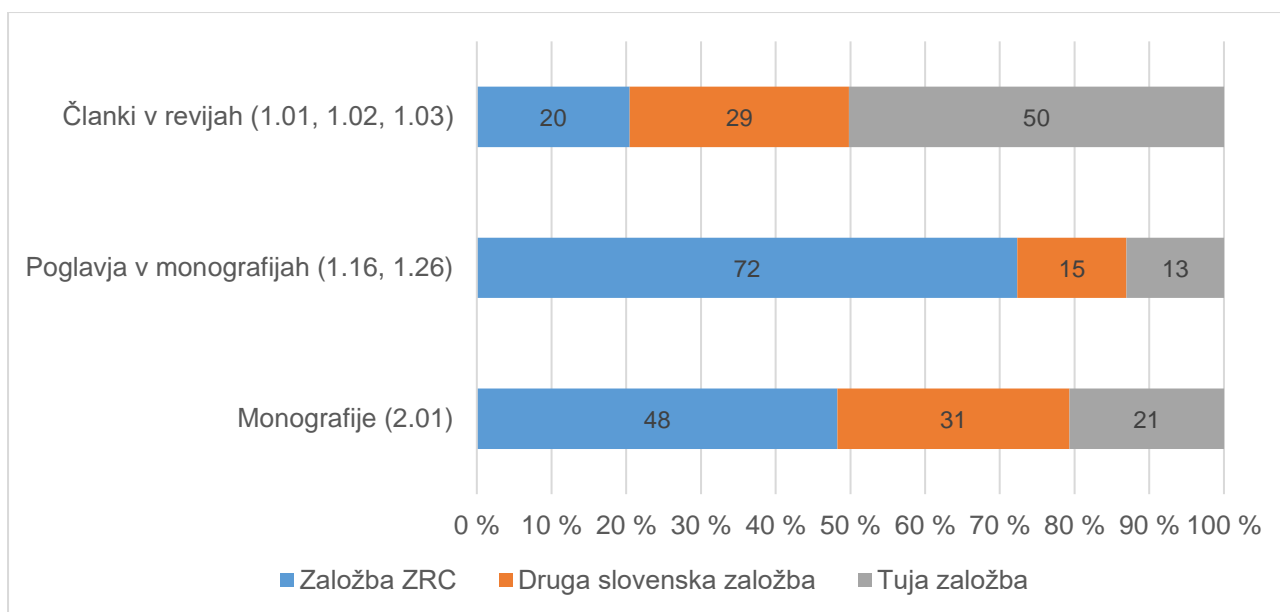
⁴⁰ Enote 1.01, 1.02, 1.03, 1.04, 1.05, 1.06, 1.07, 1.08, 1.09, 1.16, 1.17, 1.18, 1.26, 2.01, 2.02, 2.04, 2.06, 2.27, brez recenzij, predgovorov in komentarjev; vir: Sicris, 31. 1. 2024.

⁴¹ Enote 1.01, 1.02, 1.03, 1.04, 1.05, 1.06, 1.08, 1.09, 1.16, 1.26, 1.17, 1.18, 2.01, 2.02, 2.06, 2.27, 2.04, 2.05; vir: Sicris, 31. 1. 2024.

Slika 8.4.3: Članki v revijah glede na uvrstitve v bazah WOS in Scopus v deležih ⁴²

Slika 8.4.4: Sestava znanstvenih objav glede na založbo v deležih ⁴³

Na ZRC SAZU se zavedamo pomena prenosa akademskih spoznanj v **proces oblikovanja politik**. Sodelovali smo pri oblikovanju izhodišč, dokumentov in **lokalnih, nacionalnih in sektorskih politik** ter pri njihovi izvedbi na različnih področjih. Mehanizmi vključevanja v politike so bili raznoliki: od izvajanja projektov *Ciljnega raziskovalnega programa* do sodelovanja v različnih odborih in komisijah. Na različnih ravneh smo prispevali k uresničevanju ciljev razvojnih programov in strategij države, lokalnih skupnosti in javnih ustanov.

Sodelovali smo pri oblikovanju dokumentov in politik na naslednjih področjih:

⁴² Enote 1.01, 1.02 in 1.03; vir: Sicris, 31. 1. 2024.

⁴³ Članki 1.01, 1.02, 1.03, poglavja v znanstvenih knjigah 1.16, 1.26 in monografije 2.01; vir: Sicris, 31. 1. 2024.

Kultura

– Kulturna dediščina: ohranjanje nepremične dediščine prve svetovne vojne – Pot miru/Walk of Peace (priprava na vpis na UNESCO seznam svetovne dediščine in priprava izhodišč za pridobitev certifikata Kulturne poti Sveta Evrope); sodelovanje v Akcijski skupini 6 Strategije EU za alpsko regijo (EUSALP), ki se ukvarja z ohranjanjem in ovrednotenjem naravnih in kulturnih virov; sodelovanje v različnih delovnih in strokovnih skupinah za varstvo kulturne dediščine na lokalni (Občina Metlika: arheološka dediščina, MOL: Plečnikov stadion, mikrotoponimi v Porabju), državni ravni (delovna skupina Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine (SEM), Komisija za arheološke raziskave, Strokovna komisija za področje ljubiteljske kulturne dejavnosti, komisije za ohranitev in obnovo spomenikov državnega in lokalnega pomena) in evropski ravni (oblikovanje strategij za prihodnje raziskovalne projekte o stari glasbi in njeni širši prepoznavnosti); sodelovanje v strokovnih svetih s področja knjige, premične kulturne dediščine in odborih ter komisijah za dosežke na področju kulture (Cankarjeva nagrada, Trubarjeva priznanja).

– Jezikovna politika: sooblikovanje jezikovne politike RS; sooblikovanje politike na področju jezikovnih virov in jezikovnih tehnologij; sodelovanje pri oblikovanju jezikovne politike na mednarodni ravni (s sodelovanjem pri Evropski zvezi državnih jezikovnih ustanov); sooblikovanje politike na področju regionalnih in manjšinskih jezikov (dejavnosti v okviru Odbora strokovnjakov za Evropsko listino za regionalne in/ali manjšinske jezike pri Svetu Evrope); jezikovno in terminološko svetovanje vladnim službam pri pripravi zakonodajnih dokumentov kot tudi drugim javnim uporabnikom (univerzam, javnim zavodom, prevajalskim službam EU itd.).

Izobraževanje in znanost

– Izobraževanje: sodelovanje v Strokovnem svetu za splošno izobraževanje in v različnih delovnih skupinah za pripravo novih učnih načrtov.

– Raziskovalna politika: prizadevanja za enakost spolov v raziskovalni sferi (sodelovanje z MVZI) preko Komisije za enake možnosti in ciljnega raziskovalnega projekta Etika, integriteta in enakost spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije: med politikami in njihovo implementacijo; oblikovanje ukrepov na področju enakosti spolov v raziskovalnih organizacijah; oblikovanje ukrepov na področju obravnave in preprečevanja trpinčenja in spolnega nadlegovanja na delovnem mestu; članstvo v Znanstvenem svetu ARIS (humanistika) in znanstvenoraziskovalnih svetih ved (umetnostna zgodovina, narodnostno vprašanje, etnologija, filozofija); sodelovanje pri delu Razvojnega sveta RS pri kreiranju in načrtovanju znanstvenoraziskovalne dejavnosti in pri načrtovanju sprememb na področju mobilnosti znanstvenoraziskovalnih talentov znotraj skupnega evropskega raziskovalnega prostora.

Notranje zadeve

– Migracijsko vprašanje: popis izzivov ter predlogov na področju vključevanja prosilcev za azil in beguncev v družbo in na trg dela; sodelovanje pri izoblikovanju izhodišč za vključevanje žensk – migrantk na trg dela in v lokalne skupnosti.

– Zemljepisna imena: dajanje soglasij k spremembam zemljepisnih imen skladno z Zakonom o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb.

Okolje in prostor

– Okolje in naravna dediščina: pobuda za vključitev koncepta ekosistemskih storitev v sistem varstva narave v Sloveniji; priprava strategije, akcijskega načrta in smernic za ohranjanje vinogradniške pokrajine v jadransko-jonskem prostoru; priprava hidroloških analiz na krasu za podporo ukrepom Načrta upravljanja voda 2; priprava smernic za trajnostno upravljanje naravnih vrednot (Postojnske jame in Škocjanskih jam); razvoj opozorilnega sistema za zaznavanje vplivov vojaških dejavnosti na podzemno vodo; nabor kmetijskih in komunalnih ukrepov za učinkovito varstvo črnega in belega proteusa na območju Jelševnika; priprava podnebne strategije za Mestno občino Ljubljana (MOL) v okviru pobude Evropske komisije za doseg ogljične nevtralnosti mest do 2030 – Misija 100.

– Regionalni razvoj: članstvo v Razvojnem svetu regije JV Slovenija; vrednotenje ukrepov regionalne politike v Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020; sodelovanje na delavnicah za spremembo Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja; oblikovanje predlogov ukrepov za javni potniški promet v postopku prenove Nacionalnega energetskega in podnebnega načrta.

– Državne evidence: dopolnjevanje, usklajevanje in standardizacija zemljepisnih imen v državni bazi Register zemljepisnih imen REZI in na državnih zemljevidih v vseh merilih.

Infrastruktura

– Infrastruktura in načrtovanje: sodelovanje pri umeščanju večjih infrastrukturnih (avtocesta Postojna–Jelšane, posodobitev železniške proge Borovnica–Divača ter Ljubljana–Ivančna Gorica, komunalna čistilna naprava Logatec, nadgradnja 110 kV daljnovoda Divača–Koper, obvoznica Hrpelj in Kozine) in poslovnih objektov (Poslovna cona Sežana JZ, Melamin Kočevje) v kraški prostor z vidika zmanjšanja okoljskega vpliva in varstva narave pred in med gradnjo; udeležba v javni razpravi na Ministrstvu za infrastrukturo ob pripravi pravilnika o varstvu pred snežnimi plazovi; oblikovanje predlogov za dopolnitev zakonodaje in predpisov na področju varstva pred snežnimi plazovi.

– Javni promet: dopolnitev predloga spremembe tarifnega sistema integriranega javnega potniškega prometa za Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, ki je bil vključen v Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o načinu izvajanja gospodarske javne službe javni linijski prevoz potnikov v notranjem cestnem prometu, o koncesiji te javne službe in o ureditvi sistema enotne vozovnice.

Obramba

– Naravne nesreče: sodelovanje v Evropski svetovalni skupini za znanost in tehnologijo pri Uradu Organizacije združenih narodov za zmanjševanje tveganja nesreč (UN DRR); oblikovanje predlogov javnopolitičnih izboljšav ter usmeritev za nadaljnje spremembe pri prilagajanju na podnebno pogojene naravne nesreče.

– Vojaška dediščina: dopolnitev evidence prikritih vojnih grobišč in Registra vojnih grobišč s podatki o prikritih vojnih grobiščih v podzemnih jamah.

Kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana

– Kmetijstvo: priprava trajnostnih modelov kmetovanja na območjih Natura 2000; priprava zasnove monitoringa divjih oprasovalcev v Sloveniji; sodelovanje pri preoblikovanju kmetijske politike, in sicer tistega dela, ki se nanaša na območja z občutljivo močvirsko vegetacijo; sodelovanje na področju naravovarstva in kmetijsko-okoljskih ukrepov (v okviru CRP projekta in na usposabljanjih kmetijskih svetovalcev).

Zdravje

– Duševno zdravje: članstvo v delovni skupini za področje evalvacije v sklopu implementacije Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 – izdelava evalvacijskih protokolov za merjenje učinkov programa Mira.

Zunanje zadeve

– Mednarodne organizacije: zastopanje Slovenije v imenoslovnih organih Organizacije združenih narodov (OZN); sodelovanje v skupini izvedencev OZN za zemljepisna imena s ciljem ustrezne rabe zemljepisnih imen in reševanja sporov med posameznimi državami na tem področju.

Izvajanje nalog v imenu Vlade Republike Slovenije

Vlada je ZRC SAZU poverila vodenje Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije (odločanje v imenu Vlade o vseh zadevah s področja zemljepisnih imen, naslovljenih nanjo z državnih organov, skupin državljanov ali posameznikov). Namen komisije je vzpostaviti red na področju rabe zemljepisnih imen, skrbeti za njihovo ohranjanje in pravilno zapisovanje z jezikoslovnega, etimološkega, zgodovinskega in

geografskega vidika, preprečiti podvajanje imen, zlasti naselbinskih, ter postopno, po sklopih, izpeljati standardizacijo zemljepisnih imen. Pomembni nalogi sta tudi razreševanje tekočih problemov na predlog posameznih pobudnikov ter spremljanje dogajanja na področjih problematike in standardizacije zemljepisnih imen v mednarodnih okvirih.

8.4.5 Izobraževanje in razvoj znanstvenih kadrov

Najpomembnejši vir sredstev za razvoj znanstvenih kadrov so sredstva iz PSF-O, natančneje sredstva za usposabljanje mladih raziskovalcev. Leta 2023 se je usposabljal 39 mladih raziskovalk in raziskovalcev. V tem letu je doktoriralo deset mladih raziskovalk in raziskovalcev.

Sredstva za pridobivanje novih znanj, kompetenc, izkušenj in mreženja zaposlenih raziskovalk in raziskovalcev se črpajo iz sredstev programskih skupin in potekajočih projektov. Leta 2023 pa smo v okviru sredstev stabilnega financiranja, natančneje razvojnega stebra financiranja oblikovali shemo Usposobljeni in učinkoviti zaposleni, v okviru katere financiramo raziskovalne obiske v tujini in sobotno leto (preglednica 8.4.26).

ZRC SAZU že dolgo spodbuja in omogoča pridobivanje izkušenj na domačih in tujih znanstvenih in visokošolskih ustanovah ter s prožno kombinacijo pedagoškega, raziskovalnega in organizacijskega dela omogoča razvijanje kariere posameznic in posameznikov. Sicris (31. 1. 2024) ima za leto 2023 zabeleženih kar 87 predavanj na tujih univerzah in kar 145 sodelavk in sodelavcev sodelovalo v ustanovah terciarnega izobraževanja doma in v tujini⁴⁴:

- Podiplomska šola ZRC: 70
- Univerza v Ljubljani: 44
- Univerza v Mariboru: 18
- Univerza na Primorskem: 20
- Univerza v Novi Gorici: 32
- Na fakultetah in različnih visokih šolah v Sloveniji: 11
- Na izobraževalnih ustanovah v tujini: 15

V sistemu Cobiss (31. 1. 2023) je vpisanih 11 mentorstev doktorskih disertacij, 40 mentorstev magistrskih in diplomskih del, in 6 somentorstev doktorskih disertacij in 12 somentorstev na različnih stopnjah diplomskega in podiplomskega študija. Poleg vključenosti v formalni izobraževalni sistem so raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU organizirali in/ali vodili vrsto predavanj (na primer Priseljenske in priseljenci v knjižnici in knjigah: spletno predavanje za splošne knjižnice, javno predavanje Tamburice, tamburaštvo in nesnovna kulturna dediščina), izobraževanj in usposabljanj za zunanjo javnost (usposabljanje kmetijskih svetovalcev za področje biotske raznovrstnosti), konferenc in posvetov (na primer Strokovni posveti: Naravne nesreče v Sloveniji 2023, Ni trajnostnega kmetovanja brez trajnostnega kmeta: varnost, zdravje in dobro počutje kmetov. Organizirali smo tudi strokovno ekskurzijo v Novo mesto in delavnic in usposabljanja za zaposlene (o učinkih v evropskih projektih, pisanje projektnih predlogov, o generativni umetni inteligenci v znanosti), ki krepijo vseživljenjsko učenje zaposlenih na ZRC SAZU).

8.4.6 Mednarodno sodelovanje in mednarodni projekti

ZRC SAZU se pomena mednarodnega sodelovanja že dolgo zaveda. Za razvoj znanosti je le-to pomembno zaradi prenosa znanja ter vpliva na družbo na nacionalni in mednarodni ravni. Internacionalizacija znanosti se lahko manifestira v različnih oblikah, in sicer kot mednarodni projekti, medinstitucionalna partnerstva in sporazumi, mednarodne konference in simpoziji, izmenjave raziskovalcev in študentov ter raziskovalni obiski, skupne publikacije in mednarodni izobraževalni programi. Sodelovanje poteka na ravni posameznic in posameznikov, raziskovalnih skupin in tudi ustanove kot celote, in sicer v neformalnih oblikah (na primer skupne objave, udeležba na konferencah) in formalizirano v okviru različnih projektov ARIS (preglednici 8.4.11 in 8.4.12), mednarodnih projektov (preglednice od 8.4.13 do 8.4.15, 8.4.17), projektov raziskovalne infrastrukture

---

⁴⁴ Seštevek po izobraževalnih ustanovah je večji od celokupnega števila, ker so nekateri angažirani na več ustanovah.

(8.4.10), tržnih projektov s tujino (preglednica 8.4.22) in tudi mednarodnih projektov iz naslova mednarodnega sodelovanja MVZI (projekt TEtrARCH iz preglednice 8.4.9).

Pozornost smo posvetili **mreženju zlasti s tujimi ustanovami**, ki so uspešne na mednarodnih razpisih. Pri tem smo se naslonili na že uveljavljene mreže in se s pomočjo spletnih predstavitev predstavili tudi širši akademski javnosti. Na različne načine smo poskušali krepiti prepoznavnost ustanove, in sicer prek članstev v mednarodnih organizacijah in društvih ter z udeležbo na konferencah, delavnicah, informativnih dnevih in drugih dogodkih. Po upadu števila predavanj na tujih univerzah (kategorija v Sicrisu: 3.14 Predavanje na tuji univerzi) zaradi epidemije oziroma ukrepov za preprečevanje širjenja bolezni covid-19 je to ponovno začelo rasti in doseglo predkoronski obseg, to je 86 (2022: 57; 2021: 37; 2019: 87). K prepoznavnosti na mednarodni ravni močno prispevajo tudi organizacije mednarodnih konferenc in delavnic; leta 2023 jih je bilo 43 (2022: 32).

Evropski projekti so že skoraj dve desetletji zelo pomembni: ne le s finančnega vidika, ampak zlasti zaradi prenosa znanja in povezovanja. Skupno smo **oddali 54 mednarodnih projektnih predlogov** (leta 2022: 68, 2021: 56), od tega 13 koordinatorskih – z izjemo dveh so vsi iz centraliziranih programov Evropske komisije. Delež slednjih se na splošno povečuje in z zadovoljstvom ugotavljamo, da smo uspešnejši pri projektih okvirnih programov, to sta Obzorja 2020 in Obzorja Evropa. Tudi pri projektih Evropskega raziskovalnega sveta (ERC) smo po dolgih letih prizadevanj bili uspešni (več v točki 4.1.3).

Preglednica 8.4.25: Pregled prijav na evropske programe (prijave oddane leta 2023)⁴⁵

	Centralizirani programi ⁴⁶		Decentralizirani programi ⁴⁷		Drugi programi ⁴⁸		Skupaj
	K	P	K	P	K	P	
Odobreni (število) ⁴⁹	2	6	2	2	0	0	12
Neodobreni (število)	4	13	0	2	3	4	26
V procesu evalvacije (število)	2	5	0	4	0	5	16
Oddani skupaj (število)	8	24	2	8	3	9	54
Uspešnost (%)	33,3	31,6	100	50	0	0	31,6

(K: koordinatorski predlogi, P: partnerski predlogi)

Medinstitucionalna partnerstva in sporazumi. ZRC SAZU sodeluje s tujimi ustanovami v okviru mednarodnih projektov in sporazumov o sodelovanju. Leta 2023 je prvo desetletje obeležila t. i. Slovenska raziskovalna iniciativa, to je sodelovanje med ZRC SAZU, Society for Slovene Studies ter Centrom za slovanske in vzhodnoevropske študije Univerze v Ohio, ki je bilo s podporo Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport formalizirano leta 2013. Namen sodelovanja je izmenjava slovenskih in severnoameriških raziskovalk in raziskovalcev, predvsem s področja humanistike. Med institucionalnimi sporazumi o sodelovanju izstopajo tisti s področja krasoslovja, ki ZRC SAZU utrjujejo kot vodilno ustanovo s tega področja.

Mednarodne konference in simpoziji so pomembno orodje navezovanja in ohranjanja stikov v globalni akademski skupnosti. V Sicrisu (31. 1. 2024) je med 286 enot v kategorijah 3.15 in 3.16 (Prispevek na konferenci

⁴⁵Brez projektov iz naslova kohezijske politike, katerih razpisi potakajo prek naših ministrstev: ESRR –Evropski sklad za regionalni razvoj, ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad, torej samo tisti, za katere so objavljeni mednarodni razpisi.

⁴⁶ Horizon Europe, H2020, Hera, ERASMUS+, *Ustvarjalna Evropa, Evropa za državljane*, projekti drugih Generalnih direktoriatov (EaSI, AMIF, COSME, EU Civil Protection, Life+).

⁴⁷ Evropsko teritorialno sodelovanje (interregionalno, transnacionalno, čezmejno).

⁴⁸ Norveški in EGP-mehanizem, COST, era-net, ki jih v celoti financirajo nacionalne agencije (HERA CHANSE).

⁴⁹ Nekateri od teh so bili oddani že leta 2022.

brez natisa Vabljeno predavanje na konferenci brez natisa) od 286 enot 133 takih, ki se nanašajo na konference v tujini in 52 takih, ki se nanašajo na mednarodne konference v Sloveniji. Prepoznavnost v mednarodni skupnosti ZRC SAZU gradi tudi prek organizacije mednarodnih dogodkov. Leta 2023 smo jih organizirali kar 43, večinoma konferenc. Najpomembnejše so omenjene v poglavju 4.3.

Izmenjave raziskovalk in raziskovalcev, študentk in študentov ter raziskovalni obiski: Vsega skupaj je leta 2023 pri nas gostovalo 32 tujih raziskovalk in raziskovalcev, pri večini je bil obisk krajši od enega meseca. 71 naših raziskovalk in raziskovalcev je gostovalo v tujini in tudi pri večini od njih je bil obisk krajši od enega meseca.

Skupne publikacije postajajo vse pogostejša oblika sodelovanja. Od 259 člankov (enote 1.01, 1.02 in 1.03 v Sicrisu z dne 31. 1. 2024) jih je 146 napisanih v soavtorstvu in 55 od teh (38 %) od njih s soavtorji in soavtoricami s tujih ustanov.

Mednarodni izobraževalni programi: ZRC SAZU je prek svojih zaposlenih (dopolnilno delovno razmerje na Univerzi v Novi Gorici) že več kot 10 let močno vpet v Mednarodni študijski program Migracije in medkulturni odnosi (ang. European Master in Migration and Intercultural Relations), ki je plod sodelovanja med evropskimi in afriškimi univerzami, pod vodstvom University of Oldenburg (Nemčija). Prav tako so naše raziskovalke in raziskovalci prek Univerze v Novi Gorici ključni za vodenje postopka priprave dvojne diplome za področje doktorskega študija krasoslovja med Univerzo v Novi Gorici in Junansko univerzo (Kitajska).

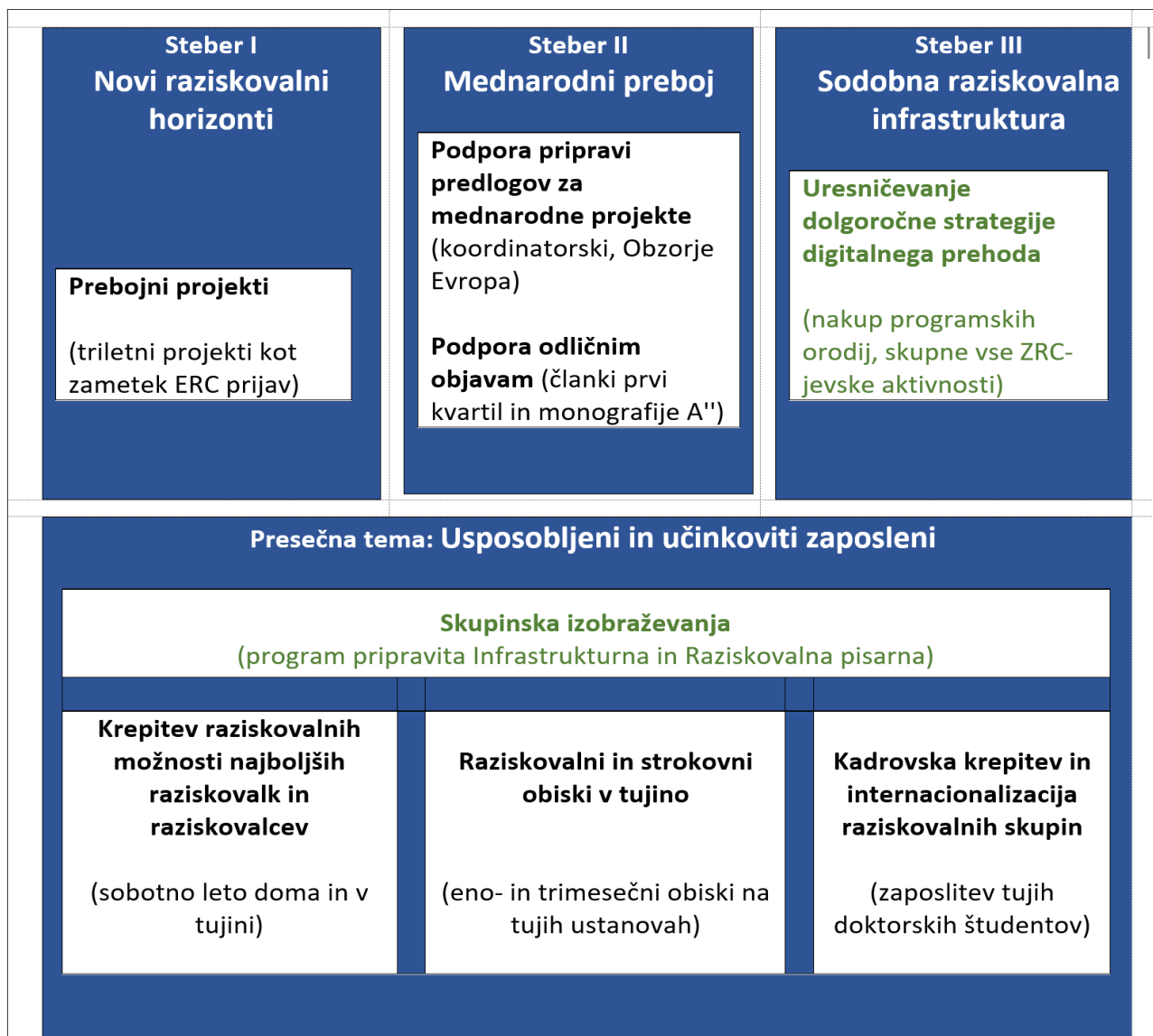
8.4.7 Upravljanje in prilagoditev poslovanja na določbe ZZrID

Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZrID; Uradni lis RS, št. 16/21) je bil v veljavi drugo leto. Kljub temu da se leto 2023 po upravljavski zahtevnosti in izjemnosti ne more primerjati s predhodnimi letom, je bilo leto 2023 prav tako zahtevno in polno novosti ter neznank. Po implementaciji ključnih sprememb smo začeli razmišljati o členih, povezanih z evalvacijo, in se aktivno udeleževali aktivnosti ARIS in MVZI, povezanih z evalvacijo. Veliko energije smo – v sodelovanju s KOsRIS-om in v intenzivni komunikaciji z MVZI – porabili za iskanje možnosti uresničitve 64. člena ZZrID.

Vsebinsko in organizacijsko najpomembnejša pa je bila vpeljava Razvojnega stebra financiranja (RSF), ki je namenjen spodbujanju razvoja znanstvenoraziskovalne in infrastrukturne dejavnosti, in sicer z vidikov kakovosti, ustvarjalnosti in inovativnosti, internacionalizacije, odprtosti ter prenosa znanja in sodelovanja z okoljem. Ta pripomorejo k doseganju ciljev in rezultatov ter izvajanju ukrepov ali nalog s področja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, opredeljenih v strateških dokumentih države in EU, ob upoštevanju vizije, poslanstva in strateškega razvojnega programa ZRC SAZU.

Slika 8.4.5: Vsebinski sklopi sredstev Razvojnega stebra financiranja (način dostopa: prek razpisov, na osnovi strategije in programa)

Za vsebinsko izvedbo ZZrID smo leta 2022 ustanovili Delovno skupino ZZrID, ki je dopolnjevala razmisleke kolegija predstojnikov in predstojnic. Ista delovna skupina je oblikovala vsebino RSF, ki je bila potem predmet širše debate. Proces je potekal ciklično; pripravljene različice smo posredovali v obravnavo in ob upoštevanju pripomb pripravili nove različice, ki smo jih posredovali v ponovno dopolnitev. Vsebino in princip investiranja sredstev RSF smo pripravili, preden smo bili seznanjeni z višino sredstev, kar je prispevalo k zahtevnosti procesa. Zgodnji začetek razprave o RSF (november 2022) nam je omogočil, da smo lahko zgodaj začeli s postopki, povezanimi z RSF. Tako smo dopolnili Pravilnik o stabilnem financiranju ZRC SAZU (P-2022-2 in P-2023-1; v nadaljevanju: Pravilnik) in točke VII. Metodologije za razporeditev sredstev S-ZRD), in sicer z bistvenimi sestavinami RSF.

Sredstva RSF za leto 2023 so bila razdeljena na podlagi internih razpisov (Usposobljeni in učinkoviti zaposleni in Sodobna raziskovalna infrastruktura) oziroma glede na dolgoročno strategijo razvoja infrastrukturne dejavnosti (Sodobna raziskovalna infrastruktura).

Preglednica 8.4.26: Aktivnosti, financirana v sklopu sredstev Razvojnega stebra financiranja

Ime stebra	Odobrene aktivnosti
I Novi raziskovalni horizonti	Simona Kralj Fišer: Spolno specifični materinski učinki: metodološke in podatkovne osnove za raziskovanje ekstremne spolne velikostne dvočlnosti Katarina Mohar: Raziskovalne metode prihodnosti za preučevanje preteklosti. Uporaba generativnih slikovnih modelov za humanistiko
II Mednarodni preboj	Podpora odličnim objavam; sofinanciranje monografije: Ana Hofman, Rok Benčin Podpora odličnim objavam; sofinanciranje člankov: Jernej Mlekuž Podpora pripravi predlogov za mednarodne projekte: Simona Kralj Fišer
III Sodobna raziskovalna infrastruktura	Repozitorij Arzenal Starejše slovensko slovstvo Vzpostavitev in vzdrževanje informacijskega sistema FloVegSi 4.0 Podatkovna zbirka Slovenskega biografskega leksikona Jezikovni viri Digitalna panorama glasbene dediščine 19. stoletja na Slovenskem (MUSIQUM) Etnološki leksikon 2.0: Spletna izdaja DIAtlas: Modul za pripravo fonetičnih zvezkov Slovenskega lingvističnega atlasa (SLA) Digitalizacija arhivskih zbirk GNI: rokopisi, transkripcije, fotografsko in video gradivo SLP na spletu: analiza slovenskih ljudskih pesmi Digitalizacija diateke projekta AIP Projekt DIFI: Digitalizacija arhivske filmske zbirke Digitalni arhiv Franceta Steleta Digitalizacija kartotečnega gradiva in priprava podatkov za strojno obdelavo
IV Usposobljeni in učinkoviti zaposleni	Krepitev raziskovalnih možnosti najboljših raziskovalk in raziskovalcev (Luthar) Raziskovalni in strokovni obiski v tujino: Daniela Ribeiro, Anja Moric, in Tim Cifer Kadrovska krepitev in internacionalizacija raziskovalnih skupin: Matjaž Gregorič (Luka Žarković; zaradi dolgotrajnih postopkov pridobivanja dovoljenj se je začetek premaknil v leto 2024)

Zahteven vidik upravljanja je **prostorski razvoj**, natančneje zagotavljanje ustreznih prostorov in opreme za zaposlene ZRC SAZU. Število zaposlenih zaradi pridobljenih novih projektov in krepitve strokovne ter administrativne podpore raziskovalcem skozi leta narašča, obstoječi prostori pa niso več v celoti primerni oziroma ne zadoščajo za učinkovit in sodobnim razmeram prilagojen delovni proces.

Leta 2023 smo na področju reševanja prostorskih vprašanj izvedli sledeče naloge:

- realizacija investicije Goriškega knjižnega središča, kjer z investicijskimi sredstvi MVZI, s sofinanciranjem opreme s strani Mestne občine Nova Gorica in z lastnimi sredstvi prenavljamo in opremljamo sodoben prostor, ki ga bodo s svojimi vsebinami zapolnile sodelavke in sodelavci ZRC SAZU in bo med drugim tudi eno izmed prizorišč Evropske prestolnice kulture GO25;
- zaključek investicijskega vzdrževanja na Novem trgu 4, ki je v lasti SAZU, kjer smo prenovili in sodobno opremili prostore za naš največji inštitut, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša;
- zaključek prenove lastnih prostorov na Trgu francoske revolucije 7. V prenovljene prostore se je preselil Inštitut za kulturne in spominske študije, ki je prej deloval na Novem trgu 2. Izpraznjene prostore na Novem trgu 2 so zasedle sodelavke in sodelavci Inštituta za slovenske izseljenstvo in migracije;
- začetek prenove prostorov Dvorane zemljepisnega muzeja, v kateri bomo uredili moderen multimedijski prostor;
- nakup 24/30 deleža poslovnih prostorov Rimska cesta 3 v Ljubljani, za katere se bomo v naslednjih letih trudili pridobiti sredstva za prenavo.

Kljub temu da so aktivnosti za izboljševanje razmer za delo stalnica naših prizadevanj in jih sprotno naslavljamo z investicijami v opremo in nove prostor in s tekočim vzdrževanjem obstoječih prostorov, izvajanje ZZrID-a od nas zahteva velike napore. Zakon je številne naloge z ARIS prenesel na raziskovalne ustanove, ki jih bomo lahko izvajali le, če bomo naslovili vse vidike razvoja.

Leta 2023 smo v poslovno-informacijski sistem uvedli QR kod za povezovanje ID-jev v bazi s skeniranimi dokumenti, ki jo dnevno uporabljamo na naročilnicah, e-računih in dokumentih zaposlenih in omogoča, da se dokument, ki ga skeniramo v vložišču avtomatsko poveže s pravo agregacijo. To šteje kot **inovacijo**.

V letu 2023 je bilo izvedenih nekaj **revizij**. V sklopu notranje revizije smo izvedli revizijo na delu poslovanja ZRC SAZU, in sicer na področju vodenja kadrovskih evidenc. Predmet revizije so bili trije evropski projekti, in sicer projekta iz naslova kohezijskih sredstev RI-SI EPOS in RI-SI LifeWatch ter Interreg projekt YOUIND. Revizije so izvedli Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije, Služba za evropska sredstva, Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj, Oddelek za kontrolo ter Urad za nadzor proračuna Ministrstva za finance. Pri projektih RI-SI EPOS in YOUIND ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, pri projektu RI-SI LifeWatch pa so bile ugotovljene manjše nepravilnosti, predvsem pri označevanju spletnih strani projekta, ki so bile tudi odpravljene. Ključno je, da noben revizijski postopke ni ugotovil finančnih nepravilnosti, kar dokazuje našo urejenost, gospodarnost in zakonske skladnosti poslovanja, za kar si bomo prizadevali tudi v prihodnje.

ZRC SAZU odgovorno skrbi tudi za **promocijo zdravja na delovnem mestu** in spodbuja zdrav način življenja zaposlenih preko športnih aktivnosti, zdrave prehrane ter gibanja v naravi.

8.4.8 Ocena uspeha pri doseganju letnih ciljev

ZRC SAZU je v okviru svoje temeljne dejavnosti, to je raziskovanje na izbranih področjih, obsežno in kakovostno prispeval k novim znanstvenim spoznanjem in z vzporednimi aktivnostmi dosegel zavidljive uspehe na področju prenosa znanja, izobraževanja in razvoja znanstvenih kadrov, mednarodnega sodelovanja in odprte znanosti.

Stabilno financiranje in projekti: Cilji, povezani z ARIS-om, so doseženi. Število načrtovanih projektov iz okvirnih programov je enako načrtovanemu, pri realiziranih prihodkih pa prihaja do rahlega odstopanja zaradi dinamike dela na projektih oziroma prilaganja dela.

V sklopu sodelovanja v trikotniku znanja (preglednica 8.4.1) smo cilje glede sodelovanja z visokošolskimi ustanovami močno presegle. Preglednica kaže, da kazalnikov glede sodelovanja z gospodarstvom oziroma drugimi uporabniki nismo dosegli. Vse do letos, natančneje do 25. 1. 2024, ko smo za pripravo Programa 2024 dobili pojasnilo MVZI glede tega kazalnika, smo sem kazalniku šteli vse projekte, ki jih ne financirajo raziskovalne oziroma akademske ustanove, po novem pa samo projekte, ki jih v celoti financira gospodarstvo oziroma ustanove zunaj javnega sektorja. Številke zato niso več primerljive. Vse načrtovane projekte z gospodarstvom oziroma drugimi uporabniki smo izvedli, kot smo načrtovali, nismo pa – zaradi metodološke koherentnosti – za nazaj popravljali kazalnika.

Cilje na področju uravnoveženosti spolov (preglednica 8.4.1) smo presegle.

Razkorak med načrtovanimi in doseženimi cilji je viden pri mednarodnem sodelovanju in mobilnosti. Leta 2017, ko smo oblikovali ciljno vrednost za 2023, je bila globalno in generalno gledano mobilnost v neverjetnem razcvetu. Naši kazalniki so bili oblikovani v luči intenzivnega mednarodnega sodelovanja in izmenjav. Epidemija covid-19 je prekinila ustaljene poti mobilnosti in mednarodnega sodelovanja v akademskem svetu, ki pa se je hitro prilagodil in z novimi orodji ohranjal in celo vzpostavljaj nove načine sodelovanja. Kljub zmanjšanemu obsegu fizične mobilnosti ocenjujemo, da se mednarodno sodelovanje krepi.

Primerjalno s preteklim letom in leti prej ocenjujemo, da uspešno dosegamo zastavljene cilje. Pri posameznem kazalniku (na primer gostovanja) je prišlo do rahlega odklona zaradi objektivnih okoliščin, v celoti pa izkazujemo odlične raziskovalne in poslovne rezultate.

8.4.9 Opredelitev doseganja finančnih ciljev

V letu 2023 smo ustvarili 25.985.802 EUR prihodkov in 25.098.644 EUR odhodkov. Poslovno leto smo sklenili s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 887.158 EUR oziroma 879.935 EUR po obračunu davka od dohodka pravnih oseb.

Celotni realizirani prihodki so višji od načrtovanih za 3 %. Na javni službi so realizirani prihodki višji za 2 % od načrtovanih, na tržni dejavnosti pa za 137 %.

Presežek prihodkov, ki znaša 879.935 EUR, ni bil načrtovan in presega načrtovane cilje.

8.5 Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela

Leta 2023 na ZRC SAZU nismo zaznali nepredvidljivih težavi pri izvajanju programa dela.

Z uveljavitvijo ZZrID se je nestabilnost in posledična zahtevnost pri načrtovanju rahlo omilila, vendar je še vedno veliko dejavnikov, ki vnašajo negotovost v financiranje upravno-administrativnega, infrastrukturnega in programskega dela raziskovalne dejavnosti. Obvestilo o obsegu sredstev stabilnega financiranja (neznanka je višina povečanja sredstev v primerjavi s predhodnim letom) in novega razvojnega stebra financiranja smo prejeli šele 8. 3. 2023. Temu je sledila še priprava načrta porabe sredstev, potrditev načrta na obeh organih ZRC SAZU ter ARIS-u in končno sklenitev letne pogodbe 29. 5. 2023, ko je bila za nami že malo manj kot polovica poslovnega leta.

Največje predvidljivo tveganje je bilo tudi v letu 2023 nepredvidljivost obsega in dinamike pridobivanja novih sredstev iz razpisov. Nepredvidljivost iz naslova mednarodnih projektov je še večja, saj nanjo vplivajo tudi razpisane tematike. Za razliko od razpisov ARIS, ki delujejo (razen pri ciljnih raziskovalnih projektih) po principu od spodaj navzgor, pa glavčina mednarodnih razpisov zasleduje logiko reševanja družbenih izzivov oziroma od zgoraj navzdol. Zato so tudi med leti precejšnja nihanja v številu oddanih prijav.

V primerjavi s predhodnimi leti v letu 2023 ni bilo več čutiti neposrednega vpliva bolezni covid-19, čeprav ugotavljamo, da mednarodna mobilnost še ni na ravni izpred izbruha epidemije. Zahvaljujoč številnim možnostim virtualnega komuniciranja uspešno nadomeščamo fizično mobilnost.

8.6 Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih petletnega programa dela za obdobje 2019–2023

Z letom 2023 se je zaključil program dela 2019–2023, zato smo v skladu z navodili vključili še poročilo o doseženih ciljih in rezultatih petletnega programa dela za obdobje 2019–2023.

Preglednica 8.6.1: Merljivi kazalniki za doseganje dolgoročnih ciljev⁵⁰

Zap št.	Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2017	Ciljna vrednost 2023 PD19–23	Dosežena vrednost 2023	Razlika med doseženo in ciljno vrednostjo PD19–23 v 2023
Sodelovanje v trikotniku znanja					
1	Število raziskovalnih projektov, v katerih sodeluje vsaj en visokošolski zavod	60	36	102	66
2	Število raziskovalcev, ki sodelujejo v pedagoškem procesu visokošolskih zavodov (v osebah)	53	64	145	81
3	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta	28	23	2	-21 ⁵¹

⁵⁰ Vsebina kazalnikov in mejniki so bili opredeljeni v navodilih MVZI za pripravo poročila za leto 2023; izhodiščna vrednost 2017 in ciljna vrednost 2023 izhajata iz petletnega *Programa dela ZRC SAZU za obdobje od 2019 do 2023*, sprejetega 17. 10. 2018; preglednica se v skladu z navodili MVZI vsebinsko prekriva s preglednico 8.4.1.

⁵¹ Vsebinsko dopolnilo glede tega kazalnika smo prejeli 25. 1. 2024 za pripravo Programa 2024 in le-to povsem spreminja vsebino tega kazalnika, zato razkorak med izhodiščno vrednostjo 2017, realizacijo 2020 in ciljno vrednostjo 2023 na eni in realizacijo 2023 na drugi strani. Do omenjenega dopolnila smo pri tem kazalniku šteli vse projekte, ki jih ne financirajo raziskovalne oziroma akademske ustanove, po novem pa samo projekte, ki jih v celoti financira gospodarstvo oziroma ustanove zunaj javnega sektorja. Številke zato niso več primerljive, vrednosti za nazaj pa tudi ne moremo popraviti.

Zap št.	Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2017	Ciljna vrednost 2023 PD19–23	Dosežena vrednost 2023	Razlika med doseženo in ciljno vrednostjo PD19–23 v 2023
4	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta (v EUR)	690.500	321.000	9.626	-311.374 ⁵²
5	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto	101	85	14	-71 ⁵³
6	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto (v EUR)	4.329.969	3.800.000	368.000	-3.432.000 ⁵⁴
7	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v Sloveniji	0	0	0	0
8	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v tujini, ki so opravili popolni preizkus patentne prijave	0	0	0	0
9	Število inovacij	0	2	2	0
Uravnoveženost spolov					
10	Delež znanstvenih svetnic med vsemi znanstvenimi svetniki (v %)	46	44	44	48
11	Delež znanstvenih sodelavk med vsemi znanstvenimi sodelavci (v %)	62	59	58	62
Mednarodno sodelovanje – mobilnost					
12	Število tujih raziskovalcev, zaposlenih na JRZ (v osebah)	7	8	8	6
13	Število raziskovalcev, državljanov Republike Slovenije, zaposlenih na JRZ, ki so se v zadnjih 5 letih vrnili iz tujine (v osebah)	5	2	5	2
14	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	25	5	15	6
15	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	5	4	5	2
16	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	16	3	30	23
17	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili več kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	3	0	3	1
18	Število raziskovalcev JRZ, ki so opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo na tujih univerzah ali tujih znanstvenih institucijah (v osebah)	20	15	27	17
Raziskovalna oprema					
19	Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme na dan 31. 12. (v %)	42	57	74	76

⁵² Glej predhodno opombo.

⁵³ Glej predhodno opombo.

⁵⁴ Glej predhodno opombo.

8.6.1 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih dolgoročnih ciljev

Dosegli smo vse dolgoročne cilje. Število raziskovalnih projektov ARIS in CRP projektov se je v petletnem obdobju rahlo povišalo.

Število mednarodnih projektov se že dobro desetletje viša, pri čemer so opazna nihanja, povezana z dinamiko razpisov in s prehodi iz ene v drugo finančno perspektivo. Posebej zadovoljni smo, ker se viša število projektov iz okvirnih programov, to je Obzorja 2020 in Obzorja Evropa. Enako se povečujejo sredstva iz teh projektov. Tako je število projektov iz Okvirnih programov iz 9 projektov leta 2018 in 171.471 eur prihodkov zraslo na 16 in 493,950 EUR prihodkov. Za razvoj znanosti in rast samozavesti je ključno, da smo leta 2023 pridobili prvi projekt Evropskega raziskovalnega sveta (več v poglavju 8.1.3). Dobro delo na področju mednarodnih projektov se je pokazalo pri uresničevanju 80. člena ZZrID, saj smo v zadnjem osemletnem obdobju imeli kar 21 pogodb iz okvirnih programov (2 sta minimalni pogoj za prejemnike stabilnega financiranja).

Število nacionalnih projektov javne službe (zunaj ARIS) je v veliki meri odvisno od razpisov, saj razpisi drugih ministrstev nimajo ustaljene dinamike.

V sklopu sodelovanja v trikotniku znanja (preglednica 8.6.1) smo kazalnik glede sodelovanja z visokošolskimi ustanovami dvakratno presegli. Preglednica kaže, da kazalnikov glede sodelovanja z gospodarstvom oziroma drugimi uporabniki nismo dosegli. Razlaga oziroma komentar je v poglavju 8.4.5. Vse načrtovane projekte z gospodarstvom oziroma drugimi uporabniki smo izvedli, kot smo načrtovali, nismo pa – zaradi metodološke koherentnosti – za nazaj popravljali kazalnika.

Cilje na področju uravnoteženosti spolov (preglednica 8.6.1) smo presegli.

Razkorak med načrtovanimi in doseženimi cilji je viden pri mednarodnem sodelovanju in mobilnosti. Razlaga oziroma komentar je v poglavju 8.4.5.

Leta 2017 smo dolgoročno načrtovali dve inovaciji v povezavi s procesi v poslovanju. Prvo smo uresničili leta 2020, drugo leta 2023. Prva je procesno orientiran poslovno-informacijski sistem (PIS), ki na nov način povezuje tri ločene programske rešitve za vodenje kadrovske evidence, izvajanja projektov ter e-naročilnic in e-računov. Drugo smo implementirali leta 2023, in sicer je to uporaba QR kod za povezovanje ID-jev v bazi s skeniranimi dokumenti, ki jo dnevno uporabljamo na naročilnicah, e-računih in dokumentih zaposlenih. Ta omogoča, da se dokument, ki ga skeniramo v vložišču, avtomatsko poveže s pravo agregacijo.

Preteklo obdobje je bilo izjemno dinamično. Prizadevanja za nov zakon so prinašala velika pričakovanja in optimizem, sprejetje ZZrID in njegova implementacija pa precejšnje spremembe v našem poslovanju. V takem dinamičnem in nepredvidljivem okolju je bilo načrtovanje še zahtevnejše kot sicer. Primerjalno s preteklimi petimi leti ocenjujemo, da smo dosegli zadovoljivo rast – tako v obsegu poslovanja in raziskovalnega dela kot tudi z vidika kakovosti. Ocenjujemo, da uspešno dosegamo zastavljene cilje.

8.6.2 Ocena učinkov raziskovalne dejavnosti ZRC SAZU v obdobju 2019–2023 in prispevek k razvoju znanosti, družbe, okolja in gospodarstva

Prispevek k razvoju znanosti

Dolgoročnost raziskav in nakopičeno institucionalno znanje: ZRC SAZU zagotavlja učinke ter celovite in pregledne rezultate, ki odmevajo doma in v tujini, v strokovni in občji javnosti, so objavljeni v reprezentativnih revijah in pri odličnih založbah, so nagrajeni in generirajo nova partnerstva in sodelovanja ter omogočajo vključitev v nacionalna in mednarodna projektna partnerstva. Prav sodelovanje in večgeneracijsko institucionalno znanje omogočata sintezo celovitih/preglednih temeljnih rezultatov, ki nudijo referenčno oporo za nadaljnje (mikro)raziskave. Naše delovanje in prispevki k napredku v znanju so večplastni.

Interdisciplinarnost in večdisciplinarnost: ZRC SAZU spodbuja interdisciplinarne pristope, združuje raziskovalke in raziskovalce iz različnih disciplin. To prispeva k razvoju novih znanj in metodologij, ki presegajo tradicionalne disciplinarne meje. Tako sta Edisa Lozić in Benjamin Štular z raziskavami o uporabi umetne

inteligence v arheologiji (COBISS.SI-ID [169000707](#)) odprla nove poti za razumevanje kompleksnih in obsežnih podatkov v humanistiki.

Visokokakovostne raziskave: Na ZRC SAZU izvajamo temeljne in aplikativne raziskave na številnih področjih, vključno s humanistiko, družboslovjem, naravoslovjem in tehničnimi vedami. Z visokokakovostnimi raziskavami prispevamo k znanstvenemu napredku in mednarodni prepoznavnosti slovenske znanosti. Monografija Alenke Zupančič Žerdin *What is Sex?* (MIT Press, 2017, COBISS.SI-ID 42082605) je v tem obdobju doživela prevode v nemški, francoski, španski, portugalski, danski, grški, ruski in poljski jezik. Monografija *Karstology in the classical karst* (Blatnik et al.; COBISS.SI-ID 17912067), ki je 2020 izšla pri založbi Springer, je pomembno prispevala k razvoju mednarodnega krasoslovja.

Objave in diseminacija znanja: ZRC SAZU aktivno objavlja znanstvena dela v uglednih domačih in mednarodnih revijah in monografijah, s čimer prispeva k širjenju znanstvenih dognanj in spodbuja akademski dialog. Tak primer je odkritje Ivana Šprajca in kolegov (COBISS.SI-ID 136883715), ki so dognali, da je majevski koledar v resnici mnogo starejši, kot so domnevali. Monografija Kozme Ahačiča *Stati inu obstat: prvih petdeset slovenskih knjig* je prinesla najdbo kar 27 doslej neevidentiranih izvodov slovenskih knjig do leta 1603 in tako omogoča nove raziskave in interpretacije zgodnjih slovenskih del. Na ZRC SAZU ohranjamo kvalitetno znanstveno publicistiko, med katero velja izpostaviti znanstvene revije. Med njimi jih je kar nekaj uvrščenih v mednarodno uveljavljene baze indeksiranih revij (npr. Scopus, Clarivate, DOAJ). Pri tem velja izpostaviti, da so prosto dostopne na spletu, hkrati pa tudi omogočajo brezplačno objavo člankov. Slednje je zelo pomembno, saj tako podpirajo najširši krog raziskovalcev in tako delujejo vključujoče. Revije delujejo na mednarodni ravni in tako krepijo vezi med slovenskimi in tujimi raziskovalci ter tako skrbijo za pretok znanja ne le na območju Slovenije, temveč celo v svetovnem merilu. ZRC SAZU s svojo založbo (Založba ZRC), ki se je uveljavila kot ključna akademska založba v Sloveniji, spodbuja znanstveno odličnost, meddisciplinarnost, sodelovanje in širjenje znanja.

Izobraževanje in mentorstvo: ZRC SAZU sodeluje v izobraževalnih programih na slovenskih in tujih univerzah in usposablja mlade raziskovalke in raziskovalce. S tem prispeva k razvoju prihodnjih generacij in tako zagotavlja kontinuiran prenos znanja, veščin in kompetenc, potrebnih za sodobne izzive. Podiplomska šola ZRC (PŠ ZRC), ki jo je ZRC SAZU ustanovil leta 2011 in ostaja njen ključni člen, je v zadnjem petletnem obdobju doživela obsežne vsebinske nadgradnje. Doktorski študijski program 3. stopnje Primerjalni študij idej in kultur, ki smo ga prenesle z Univerze v Novi Gorici, ima devet modulov. Doktorski študijski program Okoljske in regionalne študije ima tri module in magistrski študijski program 2. stopnje Vede o Zemlji in okolju obsega ravno tako tri module. Ključna prednost omenjenih programov je interdisciplinarnost, vpetost v raziskovalno delo in prilagojenost ponujenih vsebin interesom posameznika oz. posameznice. 70 raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU je vpetih v izvajanje študijskih programov na PŠ ZRC. Poleg tega sodelujemo v pedagoškem procesu na drugih slovenskih univerzah in tudi v tujini ter smo soustanovitelji Oddelka za umetnostno zgodovino na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru. V sodelovanju z Univerzo v Novi Gorici smo razvili doktorski študij krasoslovja, ki je edini tovrstni v svetu in je tudi Krasoslovno študijsko središče Unesca (UNESCO Chair on Karst Education). Učinek pedagoških aktivnosti je viden tudi v lastni ustanovi: v petletnem obdobju je doktoriralo 35 zaposlenih, od tega 30 mladih raziskovalk in raziskovalcev, 1 raziskovalka in 3 strokovne sodelavke.

Mednarodno sodelovanje: ZRC SAZU je vključen v številne mednarodne raziskovalne projekte in mreže, kar omogoča izmenjavo znanja, skupne raziskovalne iniciative in krepitev mednarodnih sodelovanj. V zadnjem petletnem obdobju smo podpisali nekaj novih sporazumov o sodelovanju (nazadnje z Univerzo v Newcastlu in Estonskim literarnim muzejem (Eesti kirjandusmuuseum, Tartu, Estonija)), sodelovali pri izvedbi široko zasnovanih dogodkov (na primer Svetovni dan Art Nouveauja, ki poteka v več evropskih mestih). Imamo ključne vloge v evropskih stanovskih organizacijah (na primer kot so-koordinatori srednje- in vzhodnoevropskega oddelka pri Združenju za kritično preučevanje dediščine (Association of Critical Heritage Studies, ACHS) in mednarodnih ustanovah (na primer pri Mednarodnem središču za raziskovanje krasa v Kunmingu, Junanska univerza). V Postojni, natančneje na Inštitutu za raziskovanje krasa, je od leta 2002 sedež Mednarodne speleološke zveze (UIS), ki povezuje 57 držav članic s šestih celin, ki vključujejo več deset tisoč znanstvenikov in jamarjev. Od leta 2022 je predsednica UIS-a Nadja Zupan Hajna.

Prispevek k razvoju družbe

Znanost vpliva na skoraj vse vidike človeškega življenja, spodbuja napredek in pomaga družbi, da se sooča z izzivi ter gradi bolj trajnostno in vključujočo prihodnost. Raziskave ZRC SAZU imajo pomembno vlogo pri razvoju družbe, saj preko multidisciplinarnih pristopov in široko zastavljenih študij naslavlja kompleksne družbene, kulturne, zgodovinske in okoljske izzive. ZRC SAZU prispeva k poglobljenemu razumevanju družbenih procesov, krepi družbeno odgovornost in spodbuja inovativnost v reševanju aktualnih problematik. Sproti rastoči eSSKJ: *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, Ljubljana, ZRC SAZU (od 2016) je eden najmodernejših evropskih slovarjev, kakor ga omogočajo sodobne jezikovne tehnologije in sodobni načini prikaza. S sprotnimi objavami in z izčrpnimi opisi pomenov in ponazoritvami bistveno pripomore k sprotnemu sledenju razvoja družbe. eSSKJ je že zdaj s štirimi milijoni obiskov eden od najbolj uporabljenih slovenskih slovarskih priročnikov, na njem pa temeljijo številne znanstvene monografije in številne družbene razprave.

Krepitev identitete in ohranjanje dediščine: Raziskave in z njimi povezane aktivnosti pomagajo prepoznati, razumeti in ohranяти kulturno in zgodovinsko dediščino, kar prispeva k utrjevanju narodne identitete in kulturne raznolikosti v kontekstu sodobnih družbenih in kulturnih sprememb. Portal Fran je eden največjih jezikovnih portalov na svetu in eden najbolj uporabljenih slovenskih spletnih portalov. Uporablja se tako za ozko znanstvene kot za splošnojezikovne namene. Register rokopisov slovenskega slovstva (<https://rrss.manuscripta.zrc-sazu.si>), ki prikazuje dolgo sled slovenske pisne kulture skozi stoletja, uporabljajo tako znanstveniki kot pedagogi v šolah, študentje in ljubiteljska javnost. S sistematičnimi raziskavami dediščine prve svetovne vojne na slovenskih tleh se vključujemo v oblikovanje vseevropske Poti miru (Walk of Peace) in v oblikovanje strokovnih podlag za vpis Poti miru na seznama Kulturne poti Sveta Evrope in UNESCO Svetovne dediščine. Celotni digitaliziran arhiv slovenskih pregovorov (37.390 enot) je objavljen in javno dostopen (<https://www.clarin.si/repository/xmlui/handle/11356/1853>) ter široko uporaben za raziskovalne, izobraževalne in publicistične namene. Z vzpostavitvijo digitalnih baz (na primer Plemiška dediščina na Slovenskem, Digitalni korpus srednjeveškega stenskega slikarstva, MariborArt, Nova Gorica Art itd.) zbiramo gradivo in omogočamo dostop do njega. Že 13. sezona koncertnega cikla Harmonia concertans je rezultat izjemno uspešne in v Evropi v tovrstnem okviru tudi unikatne neposredne povezave med muzikološkimi raziskavami in vrhunskimi glasbenimi izvedbami, ki dosežejo kar najširše občinstvo, se glasbeno in občasno lokacijsko povezujejo z najrazličnejšimi slovenskimi kraj in arhivi in s tem širijo splošno zavedanje o glasbeni dediščini tega prostora. Več kot polovica koncertov, ki so jih obogatili še dodatne muzikološke vsebine, je bila posvečena glasbeni dediščini slovenskega prostora; večina glasbenih del je zaživela prvič v našem času.

Razumevanje družbenih procesov in sprememb: Raziskave ZRC SAZU omogočajo boljše razumevanje družbenih trendov, vključno z migracijami, demografskimi spremembami in družbeno-ekonomskimi dinamikami. V letu 2022 je izšla posebna številka revije Filozofski vestnik *Emergency*, (<https://ojs.zrc-sazu.si/filozofski-vestnik/issue/view/918>), v kateri izbrani domači in tuji avtorji tematizirajo družbene odzive na podnebne izredne razmere ter politične in družbene krize. Na področju demografskih sprememb je imela velik učinek monografija *Demografska analiza in projekcije za podeželska in urbana območja v Sloveniji*, katere rezultati so med drugim podlaga za pripravo regionalnih prostorskih planov v Sloveniji. Na podlagi dolgoletnih raziskav in sodelovanja v evropskih projektih okvirnih programov smo na ZRC SAZU akumulirali znanje in razvili ekspertizo na področju enakih možnosti in enakosti spolov ter etike in integritete. ZRC SAZU je prva slovenska ustanova s področja izobraževanja in visokega šolstva, ki je oblikovala in uradno sprejela načrt za enakost spolov. Sistematično raziskujemo vprašanje enakosti spolov v raziskovalni sferi v Sloveniji in jugovzhodni Evropi v zgodovinskem kontekstu ter strukturne pogoje za uveljavljanje načela enakih možnosti. Sledenju in interpretaciji družbenih in kulturnih procesov na ravni vsakdanjega življenja je namenjen blog Vsakdanjik, ki je del raziskovalnega programa Etnološke, antropološke in folkloristične raziskave vsakdanjika. Z gradivi o prepoznavi in obravnavi težav v duševnem zdravju med migrantkami in migranti smo dosegli strokovnjakinje in strokovnjake na področju zdravstvenega in socialnega varstva ter migrantke in migrante.

Krepitev odpornosti družbe: Raziskave in z njimi povezane dejavnosti ZRC SAZU pomagajo prepoznati in razumeti nekatere družbenomedicinske probleme sodobne družbe. Izpostavljamo program OMRA, čigar učinek na zdravje je mnogoplasten, saj ne le izboljšuje znanje in razumevanje duševnega zdravja med prebivalstvom, ampak tudi spodbuja preventivne pristope, zmanjšuje stigmo in podpira ranljive skupine. Tako program prispeva k bolj zdravi in odpornejši družbi, ki je bolje opremljena za soočanje z izzivi duševnega zdravja. Program je bil s strani Svetovne zdravstvene organizacije (Looking back, looking forward: Rapid assessment of the mental health system in Slovenia, 2020) prepoznani kot primer dobre prakse. Za ozaveščanje o nasilju v digitalnih okoljih je skrbel Dan Podjed (ISN), in sicer s ciklom nastopov po šolah in drugje v organizaciji NIJZ in več ministrstev. Učinek teh dejavnosti so ozaveščeni mladostniki in učitelji, ki so spoznali prednosti in pasti digitalnih pripomočkov in spletnih omrežij.

Podpora odločevalcem: Z zagotavljanjem znanstveno podprtih analiz in priporočil ZRC SAZU prispeva k oblikovanju učinkovitih politik in strategij na različnih področjih; od regionalnega razvoja in makroregionalnih strategij (sodelovanje v EUSALP) do kulturnih oziroma jezikovnih politik in izobraževanja. Vpet je več dolgoročnih aktivnosti, med katerimi izpostavljamo:

- koordinatorstvo vpisov v Register nesnovne kulturne dediščine, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo in je sooblikovalec smernic za odrsko uprizorjanje ljudske pesmi, glasbe in plesa pri Javnem skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti;
- ESPON Atlas on Quality of Life in Slovenia, ki je bil pripravljen v času slovenskega predsedovanja Evropskemu svetu, med drugim prinaša spletna orodja, s pomočjo katerih lahko občine in regije primerjajo raven teritorialne kakovosti z drugimi območji ter prepoznajo svoje prednosti in slabosti;
- delovanje Komisije za enake možnosti na področju znanosti pri MVZI;
- sodelovanje v odločevalskih procesih pri prenovi in ohranjanju spomenikov kulturne dediščine in naravovarstva v povezavi s kmetijstvom;
- implementacijo Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 - izdelava evalvacijskih protokolov za merjenje učinkov programa.

Spodbujanje dialoga in sodelovanja: Z organizacijo konferenc, delavnic in javnih razprav ZRC SAZU krepi dialog med znanstveno skupnostjo, politiko, gospodarstvom in širšo javnostjo, kar prispeva k večji vključenosti in sodelovanju pri reševanju družbenih vprašanj. Izpostavljamo projekt *Le z drugimi smo*, v okviru katerega smo med letoma 2016 in 2021 na 326 seminarjih več kot 10.000 učiteljem omogočili izobraževanja o pomenu spoštovanja različnosti, medkulturnega sodelovanja in spoštljivega sobivanja v večkulturnih družbah in prispevali k oblikovanju vključujočih skupnosti v vzgojno-izobraževalnih organizacijah. Smo pomemben deležnik v Civilni iniciativi za ohranitev Plečnikovega Stadiona in sooblikovali strokovno diskusijo o ohranitvi Žičke kartuzije. Dolgoročna in kontinuirana aktivnost s področja spodbujanja dialoga zlasti znotraj strokovne javnosti sta simpozija Slovenski regionalni dnevi in Naravne nesreče v Sloveniji.

Prenos znanja: S svojimi raziskavami ZRC SAZU ne le prispeva k znanstvenemu napredku, ampak tudi spodbuja inovativne pristope in prenos znanja v prakso, kar omogoča družbeni razvoj. Kot primer navajamo vodenje Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen, v kateri sodelavke in sodelavci ZRC SAZU že od leta 1995 s svojim znanjem in z izkušnjami ključno prispevajo k uresničevanju Zakona o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb ter v imenu Republike Slovenije izvajajo mednarodne obveznosti RS na področju zemljepisnih imen. ZRC SAZU redno organizira delavnice za zaposlene na visokošolskih in raziskovalnih ustanovah s temami, povezanimi z enakostjo spolov, etiko in integriteto. Novo razvite metode prikazov aerolaserskega skeniranja in odprtokodno, prosto dostopno orodje Relief Visualization Toolbox so postale standard na področju arheološke interpretacije podatkov. Orodje je predmet obravnave na delavnicah in ga pri poučevanju uporabljajo na univerzah. Vsakodnevno ga pri svojem delu uporabljajo v številnih podjetjih, kot tudi posamezniki domala po vsej Evropi in drugod, od ZDA in Brazzilije do Avstralije in Kitajske. Posebno mesto si zasluži Portal Fran, ki je v tem obdobju doživel izjemen razvoj. Obseg se mu je povečal za 13 slovarjev in 171.221 ročno narejenih geselskih sestavkov. Močno se mu je povečala tudi pristotnost med različnimi skupinami uporabnikov (od znanstvenih do strokovnih), in sicer kar za 354.721.601 poizvedb (1.759,96 % rast), redno se citira v znanstveni literaturi po vsem svetu. Podobno je Jezikovna svetovalnica postala ena največjih evropskih tovrstnih svetovalnic, število odgovorov pa je narastlo iz 1792 na 3626. Oba portala sta se v tem obdobju v celoti preoblikovala v skladu z načeli odprte znanosti.

Prispevek k varovanju in ohranjanju okolja

ZRC SAZU je v preteklem petletnem obdobju vplival na varovanje in ohranjanje okolja prek raznolikih raziskovalnih programov in projektov, ki naslavlja ključna vprašanja, povezana z okoljem in trajnostnim razvojem. Pri gradbenih posegih na kraškem območju, na primer skladno z zakonodajo skrbimo za čim manjši vpliv oz. za ohranjanje kraškega podzemlja in varovanje podzemnih vod.

Raziskave in varovanje naravne dediščine: Raziskave, ki prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in naravnih habitatov, vključno z upravljanjem območij Natura 2000. S tem ZRC SAZU spodbuja varovanje naravne dediščine in trajnostno upravljanje naravnih virov. Ponovna naselitev barjanskega okarčka je bila prepoznana kot edini možen ukrep za preprečitev izumrtja zadnje populacije vlagoljubnega ekotipa populacij te vrste v Sloveniji. Vplivi aktivnosti na projektu LIFE FOR SEEDS z namenom ohranjanja semen naravovarstveno pomembnih in ogroženih rastlinskih vrst bo viden na dolgi rok.

Upravljanje z okoljem in trajnostni razvoj: Raziskovalci in raziskovalke ZRC SAZU razvijajo strategije in pristope za boljše upravljanje zavarovanih območij, voda in vodnih virov ter spodbujajo trajnostno rabo prostora. To vključuje tudi preučevanje vplivov človeških dejavnosti na okolje in iskanje rešitev za zmanjšanje negativnih vplivov. Posebej je pri tem pomembno ne le raziskati in kritično obravnavati uradno mednarodno in nacionalno okoljsko politiko, temveč tudi poglede ljudi. Temu je bilo namenjenih več raziskovalnih etnoloških in antropoloških projektov z objavami v tematskih zvezkih revije *Traditiones* 48 (1) »Zavarovana območja ov slovensko-madžarski meji / Protected Areas Along the Slovenian-Hungarian Border« (<https://ojs.zrc-sazu.si/traditiones/issue/view/698>) in *Traditiones* 49 (1) »Preobrazba trajnostnega razvoja / Transforming Sustainability« (<https://ojs.zrc-sazu.si/traditiones/issue/view/788>) ter v tematskem sklopu *Traditiones* 52 (1) »Skrb za krajine / Care for landscapes« (<https://ojs.zrc-sazu.si/traditiones/issue/view/969>).

Podpora odločevalcem: Z zagotavljanjem znanstveno podprtih analiz in priporočil ZRC SAZU prispeva k oblikovanju učinkovitih politik in strategij na različnih področjih varovanja in ohranjanja okolja ter na področju

naravnih nesreč. Na ZRC SAZU sistematično raziskujemo naravno- in družbenogeografske pojave in procese, med katerimi velja izpostaviti pojavnost naravnih nesreč. Na podlagi raziskav in objav v obliki spletnih atlasov, člankov in knjig podpiramo in izboljšujemo informiranost odločevalcev o različnih prostorskih elementih, kot so npr. zemeljski plazovi, snežni plazovi, poplave, gozdni požari ipd. Spletne objave v obliki atlasa lahko nazorno prikazujejo razširjenost določenega pojava, nevarnosti v prostoru in s svojo interaktivnostjo omogočajo hiter in učinkovit prenos informacij ter s tem povečujejo poznavanje okolja in ukrepanje na področju okolja. Učinek je pozitiven na izboljšano delovanje v okolju, zmanjševanje stopnje/vpliv naravnih nesreč in izboljšanje gospodarstva ter tudi kakovosti življenja.

Preventiva in ocene tveganja: ZRC SAZU prispeva k boljšemu razumevanju in obvladovanju naravnih nesreč, kot so poplave, zemeljski in snežni plazovi in potresi, z razvojem modelov ocen tveganja. To omogoča učinkovitejšo preventivo in pripravo na morebitne naravne katastrofe. Za vodooskrbne službe smo predlagali sistem zgodnjega opozarjanja na onesnaženje kraških vodnih virov. Na primeru kraških polj in presihajočih jezer smo zasnovali metodologijo za določitev poplavnih območij na krasu.

Ozaveščanje in izobraževanje: ZRC SAZU ima pomembno vlogo pri ozaveščanju javnosti o okoljskih vprašanjih. Preko publikacij, delavnic, konferenc in sodelovanja z mediji spodbuja razpravo o pomembnosti varovanja okolja in trajnostnega razvoja. Med takšnimi akcijami velja omeniti akcijo Misija: *Triglavski ledenik v Peking*, ki je s svojim širokim dometom ključno prispeval k ozaveščenosti splošnega prebivalstva o podnebnih spremembah in njihovih dolgoročnih posledicah. Širši javnosti dobro poznana akcija je V hribe z javnim prevozom: <https://storymaps.arcgis.com/stories/1c1793a045d443c3bc2a2522383585f1>.

Prispevek k gospodarstvu

ZRC SAZU je svojimi raziskavami, strokovnimi znanji in številnimi aktivnostmi za prenos znanja vpliva na različne sektorje gospodarstva, zlasti na turizem in kmetijstvo. Na podlagi predlogov, oblikovanih v projektu V6-1945 (<https://cris.cobiss.net/ecris/si/si/project/17987>), je bil sprejet Program razvojnih spodbud za obmejna problemska območja v obdobju 2022–2025, leta 2023 pa sta bila na podlagi tega programa izvedena dva razpisa z namenom neposredne pomoči gospodarstvu obmejnih problemskih območij. To sta Javni razpis za sofinanciranje projektov ekonomsko-poslovne infrastrukture na obmejnih problemskih območjih v letih 2023 in

2024 (februar 2023) in Javni razpis za pridobitev sredstev za vključevanje diplomantov v delo na razvojnih projektih podjetij na obmejnih problemskih območjih (junij 2023).

Prispevek k razvoju turizma: ZRC SAZU s svojimi raziskavami prispeva k oblikovanju novih turističnih produktov, ki temeljijo na kulturni in naravni dediščini, in s tem spodbuja razvoj turistične ponudbe. V projektu "Umetnost za turizem. Umetnostnozgodovinske vsebine kot podlaga razvoju trajnostnega turizma Vzhodne Slovenije", ki je bil namenjen premoščanju razkoraka med znanostjo in gospodarstvom, smo sodelovali pri oblikovanju inovativnih in vsebinsko bogatih trajnostnih kulturnih turističnih produktov, ki bodo pomembno vplivali tako na nadaljnji gospodarski razvoj regije kot tudi na nadaljnje znanstvenoraziskovalno delo. Dolgoročni pričakovani učinek projekta je povečanje prepoznavnosti območja in regije vzhodna Slovenija kot destinacije trajnostnega in kulturnega turizma. Redno strokovno spremljamo in s tem nudimo podporo pri načrtovanju razvoja Postojnske jame in Škocjanskih jam za turizem.

Prispevek k razvoju kmetijstva: ZRC SAZU sodeluje pri različnih modelih in načrtih za razvoj kmetijstva, s poudarkom na ekološkem in trajnostnem kmetijstvu. Pričakovani je dolgoročni učinek iz naslova rezultatov CRP Trajnostni modeli kmetovanja na območjih Natura 2000.

Spodbujanje razvoja kreativnih sektorjev gospodarstva: Z raziskavami kreativnih poklicev in kreativnega sektorja ZRC SAZU posredno prispeva k boljšemu poznavanju gospodarstva in podpira razvoj kulturnih in ustvarjalnih industrij. ZRC SAZU je aktivno sodeloval pri pripravi programa za Evropsko prestolnico kulture GO! 2025 (Nova Gorica in Gorica).

Prenos znanja v gospodarstvo: Prek sodelovanja z gospodarskimi subjekti omogočamo prenos najnovejših znanstvenih dognanj v praktično uporabo v gospodarstvu. Prek vključenosti v načrtovanje in izvedbe velike infrastrukture (krasoslovno načrtovanje in spremljava gradnje drugega tira železniške proge Divača–Koper) skrbimo za prenos znanja v gospodarstvo. Na podlagi analiz, opravljenih v projektu LIFE CARE4CLIMATE, smo vplivali na tarifno lestvico za terminske vozovnice – na naš predlog je bila uvedena cenovno ugodna vozovnica za celotno območje Republike Slovenije.

8.6.3 Uresničevanje investicijskega načrta v obdobju 2019–2023

Obdobje petih let med letoma 2019 in 2023 je bilo, investicijsko gledano, za ZRC SAZU zelo živahno in hkrati tudi zahtevno. V tem obdobju smo investirali 9.153.977 EUR, od tega 6.426.308 EUR v opremo in 2.727.668 EUR v nepremičnine. Upravičenost teh investicij se kaže v zagotavljanju boljših pogojev za delo in sodobne raziskovalne in ostale opreme.

Oprema

V petletnem načrtu smo načrtovali 1.290.700 EUR za pomembno raziskovalno opremo, . Realizacija je načrt preseгла za 124 % in se ustavila pri številki 2.889.802 EUR. Pri tem moramo izpostaviti nakup raziskovalne opreme v letih 2020 in 2021 v okviru izvajanja projektov RI-SI-EPOS in RI-SI-LifeWatch , ki ga je MVZI financiral v okviru Razvoja raziskovalne infrastrukture za mednarodno konkurenčnost slovenskega RRI-prostora. Pregled investicij v opremo prikazuje spodnja preglednica.

8.6.2: Realizirane investicije v opremo v obdobju 2019–2023 (v EUR)

	Načrt 2019–2023	Realizacija 2019–2023					Skupaj realizirano 2019–2023	Indeks realizirano/ načrtovano
		Leto 2019	Leto 2020	Leto 2021	Leto 2022	Leto 2023		
Pomembna raziskovalna oprema, dražja od 10.000 EUR	1.290.700	169.659	1.604.236	557.412	328.291	230.205	2.889.802	224
Ostala oprema	0	691.697	801.255	540.703	529.418	973.433	3.536.506	
Skupaj investirano v opremo	1.290.700	861.356	2.405.491	1.098.115	857.709	1.203.637	6.426.308	498

Nepremičnine

Investicije v nepremičnine v petletnem načrtu niso bile predvidene, vendar so nas sprotne potrebe po novih prostorih spodbujale k temu, da smo spretno izkoristili zaključek denacionalizacijskega postopka na Trgu francoske revolucije ter z nakupom zadostnih deležev na Trgu francoske revolucije uspeli konsolidirati lastništvo do te mere, da prostori, ki smo jih kasneje tudi obnovili in opremili, zadoščajo za delo Inštituta za kulturne in spominske študije. Izpostaviti moramo še nakup prostorov na Mestnem trgu 18, Novem trgu 1 in Rimski cesti 3 v Ljubljani, ki jo v naslednjih letih želimo obnoviti in tako zagotoviti dodatne delovne prostore.

V letih 2022 in 2023 smo skupaj z MVZI in Mestno občino Nova Gorica prenovili in moderno opremili Goriško knjigotrško središče v Novi Gorici.

Celotna vrednost investicij v nepremičnine je znašala 2.727.668 EUR. Podrobnejši prikaz je predstavljen v preglednici.

8.6.3: Realizirane investicije v nepremičnine v obdobju 2019–2023 (v EUR)

	Leto 2019
RP Barje – rastlinjaki	62.366
Nakup deležev poslovnih prostorov na Trgu francoske revolucije po zaključku denacionalizacijskega postopka	11.601
Adaptacija Gosposka 13 – I. nadstropje	291.315
	Leto 2020
Nakup deležev poslovnih prostorov na Trgu francoske revolucije po zaključku denacionalizacijskega postopka	438.220
Obnovitvena dela Novi trg 2, RP Barje in objekt SAZU – Gosposka 13	108.335
	Leto 2021
Nakup deležev poslovnih prostorov na Trgu francoske revolucije po zaključku denacionalizacijskega postopka	67.941
	Leto 2022
Goriško knjižno središče	5.080
Nakup poslovnega prostora na naslovu Mestni trg 18	453.032
	Leto 2023
Goriško knjižno središče (GOI dela)	402.734
Ureditev ponikovalnice RP Barje	1.986
Nakup poslovnih prostorov na Novem trgu 1, Ljubljana	400.000
Nakup poslovnih prostorov na Rimski cesti 3, Ljubljana	553.000
Skupaj investirano v nepremičnine 2019–2023	2.727.668

8.6.4 Uresničevanje kadrovske projekcije v obdobju 2019–2023

Preglednica 8.6.4: Zaposleni po virih financiranja

Viri	Realizacija 1. 1. 2018	Projekcija 1. 1. 2024	Realizacija 1. 1. 2024	Razlika realizacija 1.1.2024/Projekcija 1. 1. 2024
1. DRŽAVNI PRORAČUN				0,000
2. PRORAČUNI OBČIN				0,000
3. ZZS IN ZPIZ				0,000
4. DRUGA JAVNA SREDSTVA ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE (NPR. TAKSE, PRISTOJBINE, KONCESNINE, RTV-PRISPEVEK)				0,000
5. SREDSTVA OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	8,831	8,100	2,667	-5,433
6. NEJAVNA SREDSTVA ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE				0,000
7. SREDSTVA PREJETIH DONACIJ				0,000
8. SREDSTVA EVROPSKE UNIJE ALI DRUGIH MEDNARODNIH VIROV, VKLJUČNO S SREDSTVI SOFINANCIRANJA IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA	39,087	39,200	25,929	-13,271
9. SREDSTVA ZZS ZA ZDRAVNIKE PRIPRAVNIKE IN SPECIALIZANTE, ZDRAVSTVENE DELAVCE PRIPRAVNIKE, ZDRAVSTVENE SODELAVCE PRIPRAVNIKE				0,000
10. SREDSTVA IZ SISTEMA JAVNIH DEL				0,000
11. SREDSTVA RAZISKOVALNIH PROJEKTOV IN PROGRAMOV TER SREDSTVA ZA PROJEKTE IN PROGRAME, NAMENJENA ZA INTERNACIONALIZACIJO IN KAKOVOST V IZOBRAŽEVANJU IN ZNANOSTI (sredstva stabilnega financiranja, raziskovalnih projektov ter sredstva za projekte in programe, namenjene za internacionalizacijo, odprtost in kakovost v izobraževanju in znanosti)	268,032	273,300	346,854	73,554
12. SREDSTVA ZA ZAPOSLENE NA PODLAGI ZAKONA O UKREPIH ZA ODPRAVO POSLEDIC ŽLEDA MED 30. JANUARJEM IN 10. FEBRUARJEM 2014 (URADNI LIST RS, ŠT. 17/14 IN 14/15 - ZUUJFO), NE GLEDE NA VIR, IZ KATEREGA SE FINANCIRAJO NJIHOVE PLAČE				0,000
SKUPNO ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH OD 1. DO 12. TOČKE	315,950	320,600	375,450	54,850
ŠTEVILO ZAPOSLENIH OD 1. DO 4. TOČKE	0,000	0,000	0,000	0,000
ŠTEVILO ZAPOSLENIH OD 5. DO 12. TOČKE	315,950	320,600	375,450	54,850

Preglednica 8.6.5: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah in trajanju zaposlitve v osebah

Tabela prikazuje število zaposlenih na dan 31. 12. 2017 ter projekcijo in realizacijo števila zaposlenih na isti dan leta 2023, razčlenjeno po različnih kategorijah zaposlenih. Podatki so razdeljeni glede na vrsto zaposlitve (določen čas, nedoločen čas) in skupaj za obe vrsti zaposlitve. Razliko med projekcijo in realizacijo števila zaposlenih na dan 31. 12. 2023 pa predstavljajo tudi za vsako kategorijo zaposlenih posebej.

	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2017 (v osebah)			Projekcija PD 19–23 o št. zaposlenih na dan 31. 12. 2023 (v osebah)			Št. zaposlenih na dan 31. 12. 2023 – realizacija (v osebah)			Razlika realizacije glede na projekcijo PD 19–23 na dan 31. 12. 2023 (v osebah)		
	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj
POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	5	0	5	5	0	5	5	0	5	0	0	0
RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	45	172	217	42	179	221	41	206	247	-1	27	26
RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	8	0	8	8	1	9	10	3	13	2	2	4
MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	28	0	28	23	0	23	39	0	39	16	0	16
STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	8	17	25	6	24	30	7	23	30	1	-1	0
STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	4	31	35	1	30	31	3	39	42	2	9	11
ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	0	22	22	1	20	21	0	27	27	-1	7	6
SKUPAJ	98	242	340	86	254	340	105	298	403	19	44	63

Raziskovalci (brez mladih raziskovalcev) predstavljajo največji del zaposlenih tako leta 2017 kot tudi v projekciji za leto 2023. Opazen je porast števila zaposlenih v kategoriji raziskovalci med letoma 2017 in 2023, kar se še posebej kaže v povečanju števila zaposlenih za nedoločen čas. Razlika med projekcijo in realizacijo je največja pri kategoriji raziskovalci, kjer je realizacija večja od projekcije za 26 zaposlenih.

Med mladimi raziskovalci pa je prišlo do povišanja števila zaposlenih med letoma 2017 in 2023.

Pri strokovnih sodelavcih in administrativnih delavcih ter ostalih strokovno-tehničnih delavcih je opazen manjši porast števila zaposlenih.

Preglednica 8.6.6: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah in trajanju zaposlitve v FTE

	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2017 (v FTE)			Projekcija PD 19–23 št. zaposlenih na dan 31. 12. 2023 (v FTE)			Št. zaposlenih na dan 31. 12. 2023 – realizacija (v FTE)			Razlika realizacije glede na projekcijo PD 19–23 na dan 31. 12. 2023 (v FTE)		
	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj
POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0
RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	36,1	165,7	201,7	39,9	170,8	210,7	37,8	196,6	234,4	-2,1	25,8	23,7
RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	2,0	0,0	2,0	1,4	0,2	1,6	2,1	0,6	2,7	0,7	0,4	1,1
MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	28,0	0,0	28,0	23,0	0,0	23,0	38,5	0,0	38,5	15,5	0,0	15,5
STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	7,5	15,0	22,5	6,0	22,5	28,5	6,5	21,8	28,3	0,5	-0,8	-0,3
STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	4,0	30,0	34,0	1,0	30,0	31,0	3,0	38,4	41,4	2,0	8,4	10,4
ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	0,0	21,8	21,8	1,0	19,8	20,8	0,0	26,8	26,8	-1,0	7,0	6,0
SKUPAJ	82,5	232,4	314,950	77,3	243,3	320,6	92,9	284,1	376,95	15,6	40,8	56,4

Preglednica 8.6.7: Raziskovalci po nazivih na dan 31. 12. 2017 ter projekcija na dan 31. 12. 2023, v FTE

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	Število raziskovalcev na dan 31. 12. 2017 (v FTE)	Projekcija št. raziskovalcev na dan 31. 12. 2023 (v FTE)	Št. raziskovalcev na dan 31. 12. 2023 – realizacija (v FTE)	Primerjava realizacije in projekcije PD 19–23 (v %)
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	69	56	79	142,1
	Starejši raziskovalci	156	176	210	119,5
	Skupaj	225	231	289	124,9
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci			7	
	Starejši raziskovalci	6	4	3	75,0
	Skupaj	6	4	10	247,5
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci				
	Starejši raziskovalci				
	Skupaj	0	0	0	
Skupaj	Mlajši raziskovalci	69	56	86	154,5
	Starejši raziskovalci	162	180	213	118,5
	Skupaj	231	235	299	127,0

Preglednica 8.6.8: Raziskovalci po starosti in po nazivih na dan 31. 12. 2017, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	do 24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	od 65 let	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci		43	23	6	3		75
	Starejši raziskovalci		9	72	44	42	5	172
	Skupaj	0	52	95	50	45	5	247
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci							0
	Starejši raziskovalci				1	4	1	6
	Skupaj	0	0	0	1	4	1	6
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci							0
	Starejši raziskovalci							0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	0	43	23	6	3	0	75
	Starejši raziskovalci	0	9	72	45	46	6	178
	Skupaj	0	52	95	51	49	6	253

Preglednica 8.6.9: Projekcija PD19–23 števila raziskovalcev po starosti in po nazivih na dan 31. 12. 2023, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	do 24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	od 65 let	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci		31	23		3		57
	Starejši raziskovalci		1	58	78	51	4	192
	Skupaj	0	32	81	78	54	4	249
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci							0
	Starejši raziskovalci				2	1	1	4
	Skupaj	0	0	0	2	1	1	4
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci							0
	Starejši raziskovalci							0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	0	31	23	0	3	0	57
	Starejši raziskovalci	0	1	58	80	52	5	196
	Skupaj	0	32	81	80	55	5	253

Preglednica 8.6.10: Število raziskovalcev po starosti in po nazivih na dan 31. 12. 2023 – realizacija v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	do 24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	od 65 let	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci		60	17	2			79
	Starejši raziskovalci		1	66	81	53	9	210
	Skupaj	0	61	83	83	53	9	289
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci			3		3	1	7
	Starejši raziskovalci			1		2		3
	Skupaj	0	0	4	0	5	1	10
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci							0
	Starejši raziskovalci							0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	0	60	20	2	3	1	86
	Starejši raziskovalci	0	1	67	81	55	9	213
	Skupaj	0	61	87	83	58	10	299

Preglednica 8.6.11: Razlika med realizacijo in projekcijo PD19–23 števila raziskovalcev po starosti in po nazivih na dan 31. 12. 2023, v osehah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	do 24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	od 65 let	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	29	-6	2	-3	0	22
	Starejši raziskovalci	0	0	8	3	2	5	18
	Skupaj	0	29	2	5	-1	5	40
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	0	3	0	3	1	7
	Starejši raziskovalci	0	0	1	-2	1	-1	-1
	Skupaj	0	0	4	-2	4	0	6
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	0	0	0	0	0	0
	Starejši raziskovalci	0	0	0	0	0	0	0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	0	29	-3	2	0	1	29
	Starejši raziskovalci	0	0	9	1	3	4	17
	Skupaj	0	29	6	3	3	5	46

Uresničevanje kadrovske projekcije je različno glede na posamezne kategorije zaposlenih. Čeprav se je skupno število zaposlenih povišalo, so nekatere kategorije dosegale projekcije, medtem ko so druge odstopale od pričakovanj. Razlike med projekcijo in realizacijo izvirajo iz sprememb v potrebah po kadru, faktorjih na trgu dela in sprememb v politiki zaposlovanja. Analiza podatkov vsekakor kaže na kompleksnost trendov zaposlovanja med letoma 2017 in 2023. Razumevanje teh trendov je ključno za načrtovanje kadrovskega vira in prilagajanje strategij zaposlovanja v prihodnosti.

8.7 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja

(glede na opredeljene standarde in merila, kot jih je predpisalo pristojno ministrstvo, in ukrepi za izboljšanje učinkovitosti ter kvalitete poslovanja posrednega uporabnika)

ZRC SAZU kot javni raziskovalni zavod pri svojem poslovanju porablja sredstva v skladu z *Uredbo o normativih in standardih za določanje sredstev za izvajanje nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa* ter z navodili, ki jih predpisujejo financerji mednarodnih in ostalih projektov.

Skrbno načrtovanje prihodkov in odhodkov za posamezne organizacijske enote in za ZRC SAZU kot celoto omogoča prožno prilagajanje spremenjenemu finančnemu položaju. Pravočasno ugotavljanje odmikov in razhajanj med pričakovanimi prihodki in odhodki omogoča hiter odziv in sprejemanje ustreznih odločitev.

Svoje delo izvajamo na način, ki zagotavlja največjo možno učinkovitost in gospodarno porabo finančnih sredstev, pri čemer sledimo usmeritvam ministrstva.

8.8 Ocena notranjega nadzora javnih financ in poročilo notranjega revizorja

Izjava direktorja o notranjem nadzoru se nahaja v prilogi poročila.

Poročilo o izvedeni delni notranji reviziji, ki jo je opravila preizkušena državna notranja revizorka Simona Krese, se prav tako nahaja v prilogi poročila.

Predmet notranjega revidiranja v letu 2023 je obsegal del kadrovske funkcije in je obsegal oceno vodenja dela kadrovske evidenc o delavcih (evidenca o zaposlenih delavcih, evidenca delovne dobe, evidence na področju ocenjevanja in napredovanja javnih uslužbencev, zagotavljanje podatkov in aktivnosti, vezanih na termine) in vodenja dela kadrovske dokumentacije (osebne mape in ključni dokumenti kadrovske funkcije za zaposlene delavce).

V revizijski oceni stanja je bilo ugotovljeno naslednje:

Na podlagi sprejetih internih aktov zavoda, drugih ukrepov vodstva in poslovanja revizorka ocenjuje, da se vodstvo ZRC SAZU zaveda pomena sistema notranjih kontrol in upravljanja tveganj za urejeno, pravilno in smotno poslovanje zavoda. Sistem poslovanja in notranjih kontrol na ključnih delih revidiranega področja je vzpostavljen predvsem z opredelitvijo del in nalog ter odgovornosti posameznih organizacijskih enot in odgovornih oseb, v delu pa tudi z internimi akti. ZRC SAZU pri tem upošteva lastne organizacijske in tehnične pogoje ter rešitve in izpostavljenost tveganjem.

Na podlagi opravljene notranje revizije revizorka ocenjuje, da so notranje kontrole na področju dela kadrovske funkcije, ki je bila predmet notranje revizije, v pomembnem delovale ustrezno. So bile pa ugotovljene tudi določene pomanjkljivosti in nedoslednosti, za kar je predlagala določene izboljšave. Predvsem pa je opozorila na nujno čimprejšnjo celovito implementacijo zanesljivega poslovnega informacijskega sistema s centralnim vodenjem vseh kadrovske evidenc in podatkov. Nedopustno je namreč, da kljub informacijski podpori določeni procesi niso avtomatizirani, da uporabniki ne morejo samostojno izvajati vseh operacij, ampak so odvisni izključno od podpore izvajalca, da niso vgrajeni samodejni opomniki o pomembnih dogodkih, da se zaradi nevgrajenih kontrol v sistemu še vedno izvajajo vzporedne ročne evidence in da v določenih delih delovanje informacijskega sistema še ni zanesljivo. Glede na pomen kadrovske funkcije, obseg poslovanja revidiranja, število delavcev zavoda in kadrovske podatke je ustreznost in zanesljivost informacijskega sistema še toliko bolj pomembna oz. njegovo nedelovanje predstavlja pomembne posledice in s tem visoko tveganje za nastanek nepravilnosti pri poslovanju.

Ugotovitve so v revizijskem poročilu podrobneje predstavljene z namenom odprave ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti ter da bi bila v prihodnje tveganja obvladovana na sprejemljivi ravni. Dosledno upoštevanje danih priporočil v skladu s sprejetimi ukrepi vodstva zavoda lahko zagotavlja obvladovanje tveganj za nastanek nepravilnosti in pomanjkljivosti pri poslovanju na revidiranem področju na sprejemljivi ravni.

8.9 Ocena učinkov poslovanja na druga področja

(predvsem na gospodarstvo, socialo, varstvo okolja, regionalni razvoj in urejanje prostora)

Znanost ima ključno vlogo v sodobni družbi, saj prispeva k napredku, izboljšanju kakovosti življenja in reševanju izzivov na različnih ravneh. Prva in najpomembnejša naloga ZRC SAZU je temeljno raziskovanje, ki je lahko uspešno in prodorno le v razmerah sistemske urejenosti, ustvarjalne svobode in predvidljivosti oziroma stabilnosti. Temeljno raziskovanje, ki izhaja iz raziskovalne radovednosti, poglobljene analize in kritične refleksije, mora imeti izrazito dolgoročen značaj in njegov glavni rezultat mora biti znanje. Visoka raven znanja omogoča njegov učinkovit prenos v prakso in s tem pozitiven učinek na druga področja. ZRC SAZU izsledke svojega temeljnega raziskovanja prek različnih oblik desetletja prenaša v izobraževalni sistem in prispeva k bogatenju gospodarstva in družbe ter prispeva k varovanju okolja.

Konkurenčnost in blagostanje družbe sta v veliki meri odvisna od »stanja duha«, ki vlada v družbi. Pozitivne težnje v družbenem oziroma duhovnem razvoju so podlaga in predpogoj za uspešno inovativno gospodarstvo.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU h gospodarstvu

– Prispevamo k upravljanju in varovanju kulturne in naravne dediščine prek modelov upravljanja, kar pospešuje in krepi turistično rabo dediščine (kulturni turizem);

- prispevamo k razvoju kmetijstva – sodelovanje pri različnih modelih in načrtih kmetovanja, monitoring divjih oprasovalcev in potencial kmetijskih zemljišč;
- prispevek k raziskavam stanja na področju vrzeli med kreativnim potencialom slovenskega gospodarstva in servisnimi zmožnostmi kreativnega sektorja;
- prispevamo k izvajanju gospodarske javne službe avtobusnega linijskega prevoza potnikov in razvoju ob prometnih koridorjih in vozliščih;
- prenos znanja iz temeljne znanosti v gospodarstvo prek sodelovanja z gospodarskimi družbami, kot so na primer 2TDK, Elea IC in Turizem Grosuplje krepi gospodarski potencial;
- prispevamo k izobraževalnemu procesu oziroma k prenosu znanja, medgeneracijskemu sodelovanju in posledično k boljši usposobljenosti prihajajočih generacij.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k družbi

- Raziskave in spremljajoča dejavnost prispevajo k socialni, kulturni, humani, etični družbi in vzpostavljajo skupnost družbeno odgovornih in informiranih državljanov, ohranjajo njihovo nacionalno zavest in zgodovinski spomin ter s tem omogočajo enakopravno in samozavestno vključevanje v evropsko družbo in kulturo;
- poglobljeno razumevanje družbeno-kulturnih sprememb v različnih okoljih vpliva na družbeno zavest o procesih rabe tradicije in preteklosti ter pomaga pri razumevanju odnosa do ponavljajočih se trendov sodobnega sveta;
- aktivnosti ZRC SAZU pomagajo razumeti odprto, večkulturno družbo in s tem zagotavljajo razmere za večjo ustvarjalnost ter z raziskavami prispevajo k razumevanju družbe in okolja, kar je izhodišče za pravični in trajnostni razvoj;
- sodelujemo pri oblikovanju storitev/modelov: priprava strategij, npr. migracijske in medkulturne politike;
- prispevamo k varovanju zdravja in razvoja zdravstvenega varstva: posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom – zlasti na področju duševnega zdravja;
- s širokim naborom aktivnosti, povezanimi s slovenskim jezikom, skrbimo za razvoj jezika in njegovo pravilno in ustrezno rabo na različnih ravneh in področjih.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k varstvu okolja

- ZRC SAZU prispeva k varstvu naravne dediščine, in sicer z različnimi ekspertnimi mnenji v povezavi z ohranjanjem habitatov, upravljanjem območij Natura 2000, s shemo neposrednih plačil in z različnimi operacijami;
- raziskave prispevajo k boljšemu okoljskemu menedžmentu, upravljanju zavarovanih območij ter upravljanju voda in vodnih virov;
- raziskave in vzporedne aktivnosti pomagajo razumeti vzorce vedenja (pri odnosu do okolja);
- učinkovitejša preventiva za zmanjševanje škode zaradi naravnih nesreč in izdelava ocen tveganj.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k regionalnemu razvoju in urejanju prostora

- Z raziskavami in ekspertnimi mnenji prispevamo k upravljanju območij, zlasti obmejnih problemskih, regionalnemu razvoju ter regionalnemu menedžmentu in skladnemu prostorskemu razvoju;
- s prostorskimi in družbenimi analizami prispevamo k učinkovitejšemu in smotrnejšemu načrtovanju;
- z ekspertnimi mnenji prispevamo k umestitvi velikih infrastrukturnih objektov;

– omogočamo in krepimo dialog med deležniki s področja regionalnega razvoja, kar prispeva k večji sinergiji med različnimi deležniki in posledično k bolj uravnoveženemu in vključujočemu regionalnemu razvoju.

8.10 Poročilo o realiziranih investicijah in investicijskih vlaganjih

- **Investicije**

Trg francoske revolucije 7, Ljubljana

V načrtu je bil tudi odkup prostorov na podstrešju na Trgu Francoske revolucije 7, katerega realizacija ni več aktualna.

Vgradnja dvigala na Novem trgu 2, Ljubljana

Vgradnja dvigala na Novem trgu 2, Ljubljana ni bila izvedena. Predstavljen je bil idejni projekt, o katerem se bo odločalo v letu 2024.

Novi trg 1, Ljubljana

Realizirali smo nakup poslovnih prostorov na Novem trgu 1, Ljubljana.

Goriško knjižno središče

Uspešno se je zaključila investicija v Novi Gorici, imenovana Goriško knjižno središče, kjer smo z investicijskimi sredstvi MVZI, Mestne občine Nova Gorica in lastnimi sredstvi prenovili in opremili prostor, ki bo namenjen raziskovalni dejavnosti raziskovalne postaje Nova Gorica in povezovanju z lokalnim prebivalstvom ter drugimi zainteresiranimi subjekti in bo med drugim tudi eno izmed prizorišč Evropske prestolnice kulture GO25.

Rimska cesta 3, Ljubljana

ZRC SAZU je že dlje časa iskal prostore za širitev svoje dejavnosti in predvsem za nemoteno delovanje inštitutov, ki jim kronično primanjkuje prostora za normalno delo raziskovalcev ter njihovo medsebojno sodelovanje. Ob objavi namere Mestne občine Ljubljana za prodajo 24/30 deleža hiše na naslovu Rimska 3, Ljubljana smo vložili ponudbo in z njo uspeli. V prihodnjih letih se načrtuje pridobivanje sredstev za obnovo ter sama obnova.

Ureditev ponikovalnice na Barju

V okviru Poziva javnim zavodom k predložitvi vlog za (so)financiranje vzdrževalnih del na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti v letu 2023 in 2024 MVZI smo prejeli sredstva za popravilo ponikovalnice na Barju.

Preglednica 8.10.1: Realizacija načrta investicij v nepremičnine v letu 2023 v primerjavi z načrtovanimi

Investicijski projekt (ime investicije)	Ocenjena vrednost celotne investicije v EUR z DDV	Obdobje investicije (od-do)	Načrt 2023 (v EUR)	Realizacija 2023 (v EUR)	Viri financiranja	Izvedena dela v letu 2023
1	2	3	4	5	6	7
Vgradnja dvigala Novi trg 2, Ljubljana	122.000	2023	122.000	0	ZRC SAZU	Nerealizirano/prenos v leto 2024
Nakup poslovnih prostorov na Novem trgu 1, Ljubljana	400.000	2023	408.000	400.000	ZRC SAZU	Realizirano
Nakup poslovnih prostorov Rimska cesta 3, Ljubljana	550.800	2023	550.800	553.000	ZRC SAZU	Realizirano
Nakup podstrešnih prostorov na Trgu francoske revolucije 7, Ljubljana	60.000	2023	60.000	0	ZRC SAZU	Nerealizirano/ukinjeno
Ureditev ponikovalnice RP Barje	1.986	2023	/	1.986	MVZI	Realizirano
Goriško knjižno središče – GOI dela	384.649	2022-2023	379.530	402.033	MIZŠ (439.844,73 EUR vključno z opremo), ZRC SAZU (39.918,91 EUR)	Realizirano
Skupaj			1.520.330	1.357.019		

Preglednica 8.10.2: Realizacija celotnih investicij po obračunskem načelu (v EUR)

Vrsta osnovnega sredstva	Inv. za področje javne službe	Inv. za tržno dejavnost	Skupaj
Programska oprema	32		32
Računalniška oprema	578.600		578.600
Raziskovalna oprema	101.857		101.857
Prevozna sredstva	27.805		27.805
Ostala oprema	418.314		418.314
Ostala oprema – GKS	77.030		77.030
Skupaj oprema	1.203.637	0	1.203.637
Vgradnja dvigala Novi trg 2, Ljubljana	0		0
Nakup podstrešnih prostorov na Trgu francoske revolucije 7, Ljubljana	0		0
Goriško knjižno središče (GOI dela)	402.033		402.033
Ureditev ponikovalnice RP Barje	1.986		1.986
Nakup poslovnih prostorov na Novem trgu 1, Ljubljana	400.000		400.000
Nakup poslovnih prostorov Rimska cesta 3, Ljubljana	553.000		553.000
Skupaj nepremičnine	1.357.019	0	1.357.019
Skupaj vse	2.560.657	0	2.560.657

Investicije po denarnem toku so razvidne v *Izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po denarnem toku*, in sicer na kontih skupine 420 ter v *preglednici 3.5.6 Investicijski odhodki, primerjava s preteklim letom* v poglavju Računovodsko poročilo.

Viri financiranja investicij so razvidni iz preglednice 8.10.3.

Preglednica 8.10.3: Viri financiranja investicij

Vrsta vira	Realizirana sredstva v EUR
Obračunana amortizacije za leto 2023	905.774
ARIS Paket 21	34.164
Namenska sredstva MVZI- GKS; pog. št. C3330-22-459016	439.845
Namenska sredstva MVZI- RP Barje; pog. št. št. C3360-23-459011	1.986
Presežki prihodkov na odhodki iz preteklih let	1.178.887
Skupaj finančni viri	2.560.657

Preglednica 8.10.4: Realizacija nakupa opreme, dražje od 10.000 EUR, za leto 2023

Vrsta opreme	Naziv opreme	Klasifikacija	Nabavna vrednost opreme	Načrt 2023 (v EUR) – Rebalans	Realizacija 2023 (v EUR)	Vir financiranja	Opombe
1	2	3	4	5	6	7	8
	Skupni znesek opreme, ki ima vrednosti nižje od 10.000 evrov		973.433	1.657.408	973.433		
raziskovalna oprema	Avtonomen leteči laserski skener BLK2FLY	27	56.120	56.120	56.120	ARIS 34.163,75 EUR, ZRC SAZU 21.956,25	
raziskovalna oprema	Kamera za dron DJI Zenmuse H20T	25	12.208	0	12.208	ZRC SAZU	
raziskovalna oprema	Mikroskopska kamera Leica K3C + programi	25	10.209	0	10.209	ZRC SAZU	
druga oprema	Strežnik IBM Flashsystem 5045	14	41.686	0	41.686	ZRC SAZU	
druga oprema	Shranjevalna naprava NAS QSAN + diski	14	30.341	0	30.341	ZRC SAZU	
druga oprema	Strežnik Thinksystem SR655 V3	14	21.468	0	21.468	ZRC SAZU	
druga oprema	Nadgradnja strežnika Thinksystem IBM FlashSystem 5035	14	18.578	0	18.578	ZRC SAZU	
druga oprema	Strežnik Thinksystem SR630 V2	14	11.789	0	11.789	ZRC SAZU	
raziskovalna oprema	Termalna kamera	2		13.420		ARIS 50 %, ZRC SAZU 50 %	
raziskovalna oprema	EMPYREAN III – rentenski praškovni difraktometer XRD	60		153.389		ARIS 40 %, ZRC SAZU 28,39 %, UL NTF 31,61 %	Prenos v 2024
druga oprema	Razvoj programske opreme za poročanje (Reporting System Software), kompatibilne z Web2project	63		43.920		ZRC SAZU	
druga oprema	Nadgradnja in vzdrževanje programov Web2HR, Web2project in Alfresco	63		40.260		ZRC SAZU	
druga oprema	Upravljanje, implementacija in nadgradnja repozitorija Arzenal 2.0	63		30.500		ZRC SAZU	
druga oprema	Audio-vizualna oprema za Atrij	/		12.139		ZRC SAZU	
prevozna sredstva	Vozilo za terensko delo	/	27.805	28.304	27.805	ZRC SAZU	
prevozna sredstva	Vozilo za terensko delo	/		36.600		ZRC SAZU	
prevozna sredstva	Vozilo za terensko delo	/		48.800		ZRC SAZU	
	skupaj		1.203.637	2.120.860	1.203.637		

- **Investicijsko vzdrževanje**

Zaključili sta se adaptacija prostorov na Trgu francoske revolucije 7, pp 8 in adaptacija prostorov Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša na Novem trgu 4. V letu 2023 smo začeli s prenovo prostorov dvorane zemljepisnega muzeja Gosposka 16, Ljubljana, ki bo zaključena v letu 2024.

Preglednica 8.10.5: Realizacija načrta investicijskega vzdrževanja v letu 2023

Investicijsko vzdrževanje	Načrt 2023	Realizacija 2023
Adaptacija dvorane zemljepisnega muzeja Gosposka 16, Ljubljana	247.087	41.758
Adaptacija prostorov ISJFR Novi trg 4, Ljubljana	205.252	169.148
Adaptacija kupljenih prostorov pp 8, Trg francoske revolucije 7, Ljubljana	191.725	245.781
Skupaj investicijsko vzdrževanje	644.064	456.687

8.11 Realizacija načrtov ravnanj s stvarnim premoženjem

Določbe ZSPDSLS-1 se za stvarno premoženje v lasti javnih zavodov ne uporabljajo, razen določil o načelih ravnanja, postopkih ravnanja in evidencah premoženja iz II., V. in VIII. poglavja ZSPDSLS-1, razen 29. člena.

V skladu z 12. členom Uredbe o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Ur. l. RS, št. 31/18) ZRC SAZU v letu 2023 ni predvidel ravnanj s stvarnim premoženjem v breme proračunskih sredstev, zato podatkov o realizaciji načrtov ravnanj s stvarnim premoženjem za leto 2023 ne more poročati.

8.12 Poročilo o uresničevanju 105. člena ZZrID (prenos premoženja)

V januarju 2022 smo s strani MVZI prejeli navodila za ureditev zemljiškoknjižnega stanja in pridobivanje soglasij za odtujitev ali obremenitev stvarnega premoženja skladno z ZZrIDv ter 28. 1. 2022 na MVZI poslali predlog pogodbe in izpolnjene preglednice z opisom premoženja, katerega lastnik je država in ki naj bi ga v skladu s 105. členom ZZrID Republika Slovenija prenesla v last ZRC SAZU. V zvezi z navedenim s strani ministrstva še nismo dobili povratne informacije.

8.13 Poročilo o izvajanju investicijskih projektov in spremljanju učinkov investicij

V januarju 2022 smo s strani MIZŠ prejeli navodila za ureditev zemljiškoknjižnega stanja in pridobivanje soglasij za odtujitev ali obremenitev stvarnega premoženja skladno z ZZrIDv ter 28. 1. 2022 na MIZŠ poslali predlog pogodbe in izpolnjene preglednice z opisom premoženja, katerega lastnik je država in ki naj bi ga v skladu s 105. členom ZZrID Republika Slovenija prenesla v last ZRC SAZU. V zvezi z navedenim s strani ministrstva še nismo dobili povratne informacije.

8.14 Analiza kadrovanja, kadrovske politike in izobrazbene strukture

Na dan 31. 12. 2023 smo imeli 403 zaposlene, od tega 390 v rednem delovnem razmerju in 13 v dopolnilnem delovnem razmerju – od tega 299 raziskovalcev, 30 strokovnih sodelavcev v plačni podskupini H02 ter 69 strokovnih, administrativnih oz. tehničnih delavcev. Plačno skupino B sestavlja 5 oseb. V letu 2023 je bilo skupaj zaposlenih 39 mladih raziskovalcev, 10 od njih je doktoriralo. Poleg navedenega je doktoriral tudi 1 asistent.

Na ZRC SAZU smo v letu 2023 na novo zaposlili 22 oseb, vključno z 8 mladimi raziskovalci. Delovno razmerje je prenehalo 10 zaposlenim: 4 so potekle pogodbe o zaposlitvi za določen čas, 4 javni uslužbenci so podali redno odpoved pogodbe o zaposlitvi, 2 sta se upokojila. Število zaposlenih se je glede na 31. 12. 2022 povečalo za 12, za osem manj, kot je bilo predvideno s kadrovskim načrtom, ker bodo zaposlitve realizirane v letu 2024.

Preglednica 8.14.1: Pregled števila zaposlenih (v FTE) na dan 1. 1. 2023, načrt na dan 1. 1. 2024 in število zaposlenih na dan 1. 1. 2024 po virih financiranja

Viri	Realizacija 1. 1. 2023	Načrt 1. 1. 2024 (Rebalans II za leto 2023)	Realizacija 1. 1. 2024	Odstopanje realizacije od načrta
1. Državni proračun				
2. Proračun občin				
3. ZZS IN ZPIZ				
4. Druga javna sredstva za opravljanje javne službe (na primer takse, pristojbine, koncesnine, RTV-prispevek)				
5. Sredstva od prodaje blaga in storitev na trgu	7,495	7,000	2,667	38 %
6. Nejavna sredstva za opravljanje javne službe				
7. Sredstva prejetih donacij				
8. Sredstva EU ali drugih mednarodnih virov, vključno s sredstvi sofinanciranja iz državnega proračuna	17,597	17,000	25,929	153 %
9. Sredstva proračuna za zaposlene iz prvega, drugega in tretjega odstavka 25. člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18, 66/19 in 199/21) in iz tretjega odstavka 34. člena ZZDej				
10. Sredstva iz sistema javnih del				
11. Sredstva stabilnega financiranja, raziskovalnih projektov ter sredstva za projekte in programe, namenjene za internacionalizacijo, odprtost in kakovost v izobraževanju in znanosti	335,833	361,800	346,854	96 %
SKUPNO ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH OD 1. DO 11. TOČKE	360,925	385,800	375,450	97 %
ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SE FINANCIRAJO IZ 1., 2., 3. in 4. TOČKE	0,000	0,000	0,000	
ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SE FINANCIRAJO IZ 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 11. TOČKE	360,925	385,800	375,450	97 %

Preglednica 8.14.2: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah in trajanju zaposlitve na dan 31. 12. 2023, v osebah

	Načrt števila zaposlenih na dan 31. 12. 2023 (v osebah)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2023 (v osebah)		
	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj
POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	5		5	5	0	5
RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	49	204	253	41	206	247
RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	10	3	13	10	3	13
MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	38		38	39	0	39
STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	9	23	32	7	23	30
STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	8	36	44	3	39	42
ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	1	25	26	0	27	27
SKUPAJ	120	291	411	105	298	403

Preglednica 8.14.3: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah in trajanju zaposlitve na dan 31. 12. 2023, v FTE

	Načrt števila zaposlenih na dan 31. 12. 2023 (v FTE)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2023 (v FTE)		
	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj
POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	5,0		5,0	5,0	0,0	5,0
RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	43,8	196,1	239,9	37,8	196,6	234,4
RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	1,7	0,6	2,3	2,1	0,6	2,7
MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	37,5		37,5	38,5	0,0	38,5
STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	9,0	21,8	30,8	6,5	21,8	28,3
STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	8,0	35,4	43,4	3,0	38,4	41,4
ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	1,0	24,8	25,8	0,0	26,8	26,8
SKUPAJ	106,0	278,6	384,6	92,9	284,1	377,0

Preglednica 8.14.4: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah in spolu na dan 31. 12. 2023, v osebah in v FTE

	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2023 (v osebah)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2023 (v FTE)		
	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj
POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	1	4	5	1,0	4,0	5,0
RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	104	143	247	97,7	136,7	234,4
RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	7	6	13	1,5	1,2	2,7
MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	15	24	39	15,0	23,5	38,5
STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	9	21	30	8,0	20,3	28,3
STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	14	28	42	13,4	28,0	41,4
ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	5	22	27	5,0	21,8	26,8
SKUPAJ	155	248	403	141,5	235,4	377,0

Preglednica 8.14.5: Raziskovalke in raziskovalci po spolu in nazivih na dan 31. 12. 2023, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	Moški	Ženske	Skupaj	Delež žensk (v %)
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	31	48	79	60,8
	Starejši raziskovalci	92	118	210	56,2
	Skupaj	123	166	289	57,4
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	2	5	7	71,4
	Starejši raziskovalci	1	2	3	66,7
	Skupaj	3	7	10	70,0
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci			0	
	Starejši raziskovalci			0	
	Skupaj	0	0	0	
Skupaj	Mlajši raziskovalci	33	53	86	61,6
	Starejši raziskovalci	93	120	213	56,3
	Skupaj	126	173	299	57,9

Preglednica 8.14.6: Raziskovalci po državljanstvu in nazivih na dan 31. 12. 2023, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	Državljanstvo Republike Slovenije	Državljanstvo držav članic EU	Državljanstvo drugih držav	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	75	2	2	79
	Starejši raziskovalci	201	6	3	210
	Skupaj	276	8	5	289
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	7			7
	Starejši raziskovalci	3			3
	Skupaj	10	0	0	10
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci				0
	Starejši raziskovalci				0
	Skupaj	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	82	2	2	86
	Starejši raziskovalci	204	6	3	213
	Skupaj	286	8	5	299

Preglednica 8.14.7: Raziskovalci po starosti in nazivih na dan 31. 12. 2023, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	do 24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	od 65 let	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci		60	17	2			79
	Starejši raziskovalci		1	66	81	53	9	210
	Skupaj	0	61	83	83	53	9	289
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci			3		3	1	7
	Starejši raziskovalci			1		2		3
	Skupaj	0	0	4	0	5	1	10
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci							0
	Starejši raziskovalci							0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	0	60	20	2	3	1	86
	Starejši raziskovalci	0	1	67	81	55	9	213
	Skupaj	0	61	87	83	58	10	299

Preglednica 8.14.8: Število novih zaposlitev, upokojitev, prenehanj pogodb o zaposlitvi za določen čas ter odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali iz razlogov nesposobnosti v FTE v letu 2023

Šifra delovnega mesta	Naziv delovnega mesta	Število upokojitev (v FTE)	Število oseb, ki jim je prenehala pogodba o zaposlitvi za določen čas (v FTE)	Število zaposlenih, ki jim je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnih razlogov (ali iz razloga nesposobnosti) (v FTE)	Število novih zaposlitev za nedoločen čas (v FTE)	Število novih zaposlitev za določen čas (v FTE)
H017001	Asistent		3,7			2,2
H017002	Mladi raziskovalec					8,0
H019001	Asistent z doktoratom		0,8		1,0	2,0
H019008	Znanstveni svetnik	1,0				0,1
H027003	Strokovni sodelavec		2,0			
J017102	Samostojni strokovni delavec VII/2 (I)					
J017907	Sekretar instituta (na javnem zavodu z več kot 200 zaposlenimi)				1,0	
J035007	Delovodja V	1,0				
I017054	Področni podsekretar				1,0	
I017111	Področni svetovalec I				1,0	
H019007	Znanstveni sodelavec					0,5
H027002	Strokovni sodelavec					1,0
H027003	Strokovni sodelavec					1,0
H027007	Vodilni strokovni sodelavec					0,5
J032001	Čistilka II					1,0
SKUPAJ		2,0	6,5	0,0	4,0	16,3

Preglednica 8.14.9: Raziskovalci po posameznih značilnostih, zaposleni na JRZ na dan 31. 12. 2023, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	Raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1. 1. 2021 do vključno 31. 12. 2023 (v osebah)		Raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1. 1. 2017 do vključno 31. 12. 2020 (v osebah)		Raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1. 1. 2009 do vključno 31. 12. 2016 (v osebah)		Raziskovalci, ki so prvič doktorirali do vključno 31. 12. 2008 (v osebah)		Vsi raziskovalci	
		Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Raziskovalci, vključeni v pedagoški proces v letu 2023 (v osebah)
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	35	8	9	5	4	2		0	48	28
	Starejši raziskovalci			11	8	92	81	101	94	204	117
	Skupaj	35	8	20	13	96	83	101	94	252	145
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci		0	0	0	0	0				
	Starejši raziskovalci							2	2	2	
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci									0	
	Starejši raziskovalci									0	
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	35	8	9	5	4	2	0	0	48	28
	Starejši raziskovalci	0	0	11	8	92	81	103	96	206	117
	Skupaj	35	8	20	13	96	83	103	96	254	145

Preglednica 8.14.10: Gostujoče raziskovalke in raziskovalci v letu 2023

	do 1 mesec	od 1 do 6 mesecev	od 6 mes. In 1 dan do 12 mesecev	dlje kot 12 mesecev
Tuji raziskovalci, gostujoči pri nas (število)	29	3		
Domači raziskovalci, gostujoči v tujini (število)	51	17	3	
Države institucij, iz katerih so prišli tuji raziskovalci (po instituciji, v kateri so zaposleni)	Alžirija, Avstrija 3x, Bosna in Hercegovina, Bolgarija 2x, Črna gora 2x, Estonija 2x, Hrvaška, Poljska 8x, Severna Makedonija, Švica, Turčija 2x, Velika Britanija, Ukrajina, ZDA 3x		Nemčija, Ukrajina, ZDA	
Države gostovanja domačih raziskovalcev	Avstralija, Avstrija 8x, Belgija, Bosna in Hercegovina, Črna gora 2x, Egipt 2x, Hrvaška, Irska, Italija 3x, Japonska, Kitajska 4x, Kostarika 2x, Malta, Nemčija 2x, Norveška 6x, Saudova Arabija, Španija 2x, Švedska, Švica 2x, Velika Britanija, ZDA 7x		Avstrija 2x, Hrvaška 2x, Italija 3x, Madžarska, Nemčija 4x, Portugalska, Španija 4x Velika Britanija, ZDA 2x	

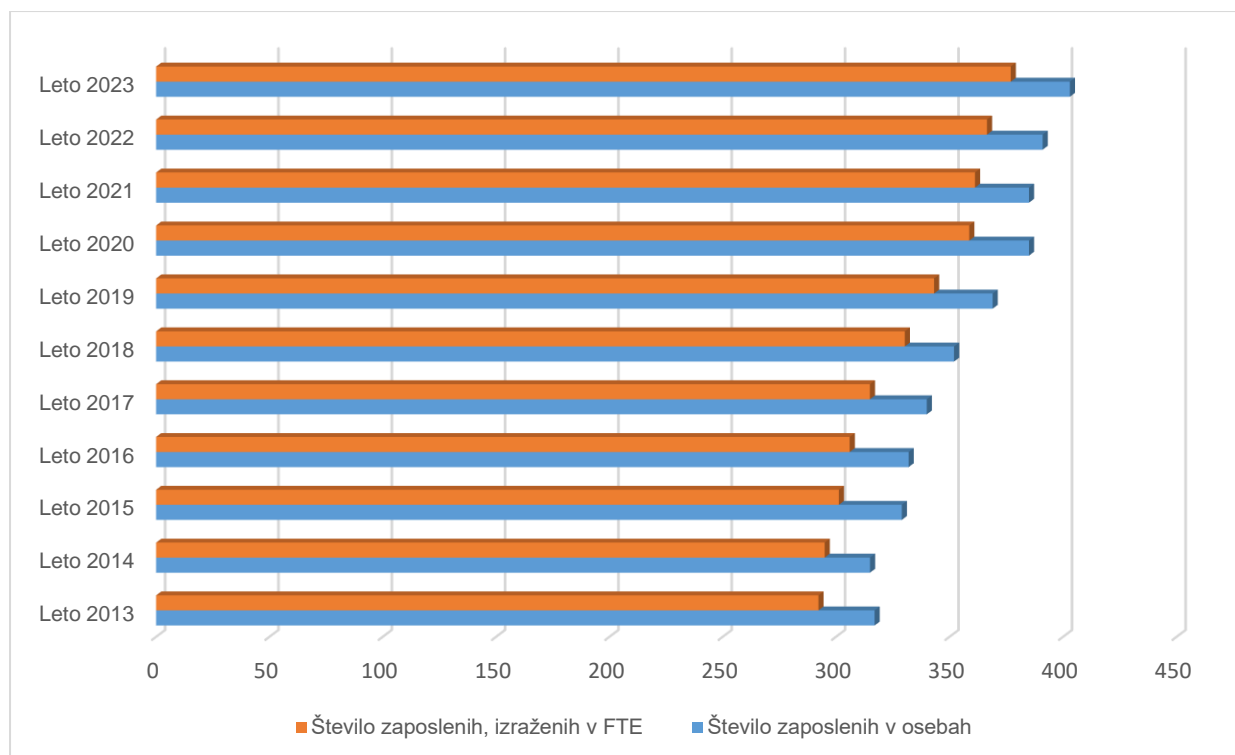
Preglednica 8.14.11: Odlični, tuji uveljavljeni znanstveniki, gostujoči na JRZ v letu 2023⁵⁵

	V letu 2023
Število	24
Države institucij, iz katerih so prišli (po instituciji, v kateri so zaposleni)	Alžirija, Avstrija 2x, Bolgarija 2x, Črna gora 2x, Estonija 2x, Hrvaška, Kuba, Poljska 8x, Turčija, Velika Britanija 2x, ZDA 3x

Preglednica 8.14.12: Gibanje števila zaposlenih v osebah in zaposlenih, izraženih v FTE, v obdobju 2013–2023

	Leto 2013	Leto 2014	Leto 2015	Leto 2016	Leto 2017	Leto 2018	Leto 2019	Leto 2020	Leto 2021	Leto 2022	Leto 2023
Število zaposlenih v osebah	317	315	329	332	340	352	369	385	385	391	403
Število zaposlenih, izraženih v FTE	292,24	295	301,25	306,03	314,95	330,3	343,2	358,7	361,2	366,53	376,95

Slika 8.14.1: Slika števila zaposlenih v osebah in zaposlenih, izraženih v FTE, v obdobju 2013–2023

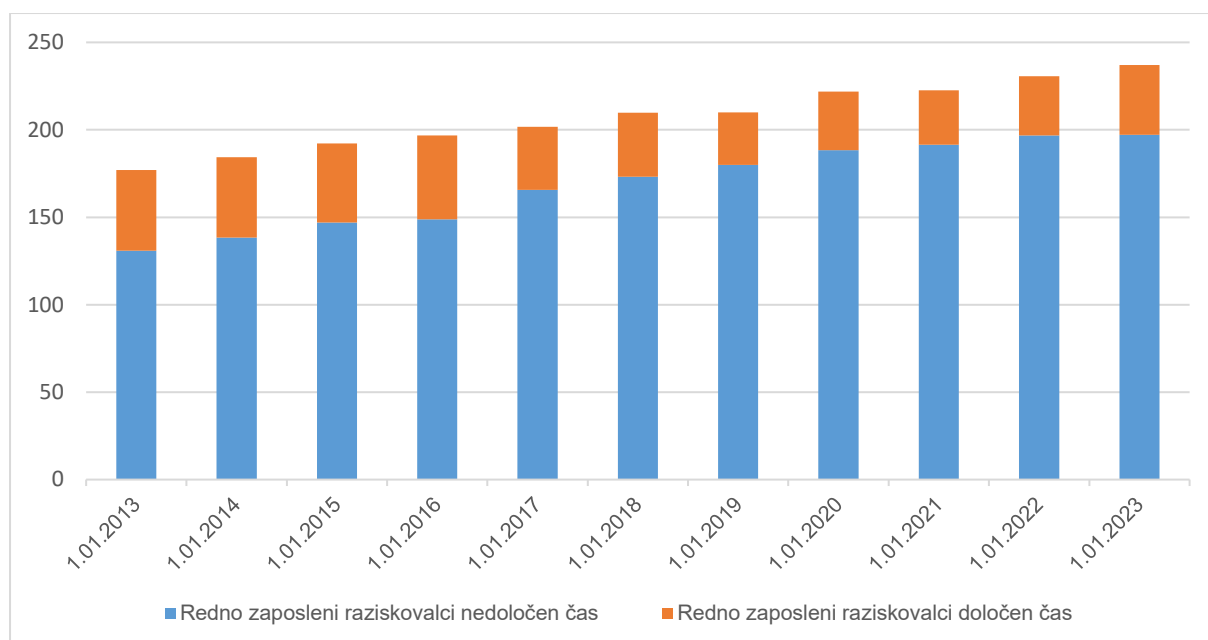
⁵⁵ Sem štejemo starejše raziskovalke in raziskovalce (nad 10 let po doktoratu).

Preglednica 8.14.13: Gibanje števila zaposlenih raziskovalcev, izraženih v FTE, glede na obliko zaposlitve v obdobju 2013–2023

Število zaposlenih raziskovalcev v FTE na dan (brez MR)	Oblika pogodbe	31. 12. 2013	31. 12. 2014	31. 12. 2015	31. 12. 2016	31. 12. 2017	31. 12. 2018	31. 12. 2019	31. 12. 2020	31. 12. 2021	31. 12. 2022	31. 12. 2023
Redno zaposleni raziskovalci	Nedoloč. čas	130,82	138,35	146,9	148,85	165,68	173,2	179,9	188,4	191,4	196,8	197,175
Redno zaposleni raziskovalci	Določ. čas	46,25	46	45,35	47,9	36,05	36,6	30,1	33,4	31,1	33,8	39,875

Slika 8.14.2: Gibanje števila zaposlenih raziskovalcev, izraženih v FTE, glede na obliko zaposlitve 2013–2023

II RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2023

1 RAČUNOVODSKE SMERNICE IN INFORMACIJE

ZRC SAZU je davčni zavezanec za DDV in zavezanec za plačilo davka od dohodkov pravnih oseb.

Sodila za razmejevanje prihodkov in odhodkov na dejavnost javne službe ter tržno dejavnost

Prihodki

Med prihodke iz dejavnosti javne službe vključujemo prihodke, kot jih določa 79. člen Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti:

- sredstva stabilnega financiranja (raziskovalni programi in usposabljanje mladih raziskovalcev ter infrastrukturna, upravljavska in podporna dejavnost ter druga institucionalna infrastruktura, programi nacionalnih raziskav in razvoj znanstvenoraziskovalne dejavnosti, financiranih prek stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti),
- sredstva, pridobljena na javnih razpisih oziroma pozivih za raziskovalne projekte, raziskovalna infrastruktura in raziskovalna oprema, mednarodno sodelovanje, znanstvene publikacije in monografije ter odprtost in popularizacija znanosti,
- sredstva za sofinanciranje mednarodnih projektov ter
- prihodki od prodaje netržnih publikacij in zaračunane najemnine.

Med prihodke tržne dejavnosti štejemo prihodke, ki so financirani na podlagi izstavljenih računov za opravljene raziskovalne storitve (analize in ekspertna mnenja za različna področja naše dejavnosti), prodajo publikacij ter prejete subvencije za sofinanciranje tržne založniške dejavnosti.

Odhodki

Način razporejanja odhodkov in sodila za razporejanja posrednih stroškov:

- neposredne stroške posameznih stroškovnih mest razporejamo neposredno na podlagi ustreznih dokazil;
- stroške, ki jih ob njihovem nastanku ne moremo pripisati posameznemu stroškovnemu mestu, razvrščamo med posredne stroške;
- posredne stroške na ravni celotnega zavoda razporejamo na dejavnosti javne službe in tržne dejavnosti s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur, opravljenih na javni službi oziroma trgu, v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh projektov in programov;
- posredne stroške na ravni organizacijske enote razporejamo na stroškovna mesta/nosilce s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur posameznega stroškovnega mesta/nosilca v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh stroškovnih mest/nosilcev.

Pojasnilo o metodah vrednotenja postavk v računovodskih izkazih: postavke v računovodskih izkazih so vrednotene skladno z zakonodajo in internimi akti.

2 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Preglednica 2.1: Bilanca stanja na dan 31. 12. 2023 v evrih brez centov

	Naziv skupine kontov	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predhodno leto
			tekočega leta	prejšnjega leta	
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU (002-003+004-005+006-007+008+009+010+011)	001	12.183.222	11.057.548	110
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	522.383	522.352	100
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	367.906	295.507	124
02	NEPREMIČNINE	004	12.046.695	11.093.695	109
03	POPRAVEK VREDNOSTI NEPREMIČNIN	005	3.231.593	2.923.174	111
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	11.392.464	10.027.661	114
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	8.219.855	7.399.704	111
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	3.000	3.000	100
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0	
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	38.034	29.225	130
09	TERJATVE ZA SREDSTVA, DANA V UPRAVLJANJE	011	0	0	
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (013+014+015+016+017+018+019+020+021+022)	012	12.610.891	11.173.979	113
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVE VREDNOSTNICE	013	210	0	
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	386.052	936.231	41
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	277.873	711.930	39
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	0	0	
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	11.142.336	8.699.296	128
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	0	
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	0	0	
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	30.466	34.406	89
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0	0	
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	773.954	792.116	98
	C) ZALOGE (024+025+026+027+028+029+030+031)	023	31.581	14.824	213
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0	0	
31	ZALOGE MATERIALA	025	0	0	
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0	0	
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN STORITVE	027	5.156	0	
34	PROIZVODI	028	5.908	1.174	503
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	499	1.207	41
36	ZALOGE BLAGA	030	20.018	12.443	161
37	DRUGE ZALOGE	031	0	0	
	I. AKTIVA SKUPAJ (001+012+023)	032	24.825.694	22.246.351	112
99	AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	033	239.329	251.661	95

	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (035+036+037+038+039+040+041+042+043)	034	8.248.421	6.487.223	127
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	0	0	
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	1.571.965	1.428.354	110
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	849.625	405.933	209
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	325.820	310.692	105
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	71.234	20.920	341
25	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0	0	
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	0	0	
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0	
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	5.429.777	4.321.324	126
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (045+046+047+048+049+050+051+052-053+054+055+056+057+058-059)	044	16.577.273	15.759.128	105
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0	0	
91	REZERVNI SKLAD	046	0	0	
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	8.941	11.828	76
93	DOLGOROČNE REZERVACIJE	048	0	0	
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049	0	0	
9410	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	050	15.445.443	15.039.756	103
9411	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA FINANČNE NALOŽBE	051	3.000	3.000	100
9412	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	052	1.119.889	704.544	159
9413	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	053	0	0	
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0	0	
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0	0	
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	0	0	
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0	0	
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	0	0	
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0		
	I. PASIVA SKUPAJ (034+044)	060	24.825.694	22.246.351	112
99	PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	061	239.329	251.661	95

Preglednica 2.2: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov v evrih brez centov (obračunsko)

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predhodno leto
			Tekoče leto	Predhodno leto	
1	2	3	4	5	6
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862-863+864)	860	25.701.425	23.100.653	111
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	861	25.602.844	23.007.145	111
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	862	5.156	0	
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	863	0	0	
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	864	93.425	93.508	100
762	B) FINANČNI PRIHODKI	865	277.418	22.036	1259
763	C) DRUGI PRIHODKI	866	3.236	0	
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (868+869)	867	3.723	1.131	329
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	3.723	1.131	329
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	0	0	
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	870	25.985.802	23.123.820	112
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	871	6.577.592	5.942.613	111
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	872	43.549	41.929	104
460	STROŠKI MATERIALA	873	647.090	697.172	93
461	STROŠKI STORITEV	874	5.886.953	5.203.512	113
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	875	17.467.476	15.639.161	112
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	13.850.383	12.322.323	112
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	877	2.182.587	1.960.246	111
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	1.434.506	1.356.592	106
462	G) AMORTIZACIJA	879	905.774	904.043	100
463	H) REZERVACIJE	880	0	0	
465	J) DRUGI STROŠKI	881	134.869	146.400	92
467	K) FINANČNI ODHODKI	882	1.829	5.270	35
468	L) DRUGI ODHODKI	883	10.530	8.124	130
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (885+886)	884	574	7.289	8
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	574	7.289	8
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	0	0	
	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884)	887	25.098.644	22.652.900	111
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	888	887.158	470.920	188
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	889	0	0	
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	7.223	6.329	114
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	891	879.935	464.591	189
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890) oz. (890-888)	892	0	0	
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893			
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	368	355	104
	Število mesecev poslovanja	895	12	12	100

Preglednica 2.3: Izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti v evrih brez centov

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862-863+864)	660	24.858.559	842.866
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	661	24.858.559	744.285
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	662	0	5.156
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	663	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	664	0	93.425
762	B) FINANČNI PRIHODKI	665	277.124	294
763	C) DRUGI PRIHODKI	666	3.236	0
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (868+869)	667	3.320	403
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	668	3.320	403
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	669	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	670	25.142.239	843.563
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	671	6.338.099	239.493
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	672	0	43.549
460	STROŠKI MATERIALA	673	636.621	10.469
461	STROŠKI STORITEV	674	5.701.478	185.475
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	675	17.009.225	458.251
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	676	13.503.894	346.489
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	677	2.128.178	54.409
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	678	1.377.153	57.353
462	G) AMORTIZACIJA	679	889.813	15.961
463	H) REZERVACIJE	680	0	0
465	J) DRUGI STROŠKI	681	133.947	922
467	K) FINANČNI ODHODKI	682	1.340	489
468	L) DRUGI ODHODKI	683	10.530	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (885+886)	684	574	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	685	574	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	686	0	0
	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884)	687	24.383.528	715.116
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	688	758.711	128.447
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	689	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	690	0	7.223
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	691	758.711	121.224
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890) oz. (890-888)	692		
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	693		

Preglednica 2.4: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka v evrih brez centov

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predh. leto
			tekočega leta	prejšnjega leta	
1	2	3	4	5	6
	I. SKUPAJ PRIHODKI (402+431)	401	28.031.108	23.241.947	121
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (403+420)	402	26.783.706	22.272.122	120
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ (404+407+410+413+418+419)	403	25.412.240	20.982.530	121
	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna (405+406)	404	25.238.429	20.642.578	122
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	405	24.762.434	20.547.033	121
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	406	475.995	95.545	498
	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov (408+409)	407	31.726	62.696	51
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za tekočo porabo	408	31.726	62.696	51
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za investicije	409	0	0	
	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja (411+412)	410	0	0	
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za tekočo porabo	411	0	0	
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za investicije	412	0	0	
	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij (414+415+416+417)	413	0	0	
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za tekočo porabo	414	0	0	
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za investicije	415	0	0	
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za tekočo porabo	416	0	0	
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za investicije	417	0	0	
del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij	418	0	0	
741	f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	419	142.085	277.256	51
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe (422+423+487+424+425+426+427+428+488+489+490+429+430)	420	1.371.466	1.289.592	106
del 7102	Prejete obresti	422	267.097	0	
7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	423	0	0	
7103	Prihodki od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja	487	23.174	12.350	188
7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	424	3.236	36.117	9
72	Kapitalski prihodki	425	3.184	1.554	205
730	Prejete donacije iz domačih virov	426	27.500	24.442	113
731	Prejete donacije iz tujine	427	2.000	0	
732	Donacije za odpravo posledic naravnih nesreč	428	0	0	
782	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz strukturnih skladov	488	329.685	260.500	127
783	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz Kohezijskega sklada	489	0	0	
784	Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU	490	361.652	260.170	139
786	Ostala prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije	429	0	0	
787	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav	430	353.938	694.459	51
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (432+433)	431	1.247.402	969.825	129
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	432	1.243.240	956.244	130
del 7102	Prejete obresti	433	4.162	13.581	31
	II. SKUPAJ ODHODKI (438+481)	437	26.232.903	22.860.930	115

	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (439+447+453+464+465+466+467+468+469+470)	438	25.525.601	21.883.257	117
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim (440+441+442+443+444+445+446)	439	14.590.746	12.933.217	113
del 4000	Plače in dodatki	440	12.682.239	11.199.250	113
del 4001	Regres za letni dopust	441	433.614	445.953	97
del 4002	Povračila in nadomestila	442	754.031	606.194	124
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	443	615.341	546.739	113
del 4004	Sredstva za nadurno delo	444	33.871	29.880	113
del 4005	Plače za delo nerezidentov po pogodbi	445	0	0	
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	446	71.650	105.201	68
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost (448+449+450+451+452)	447	2.262.905	2.027.659	112
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	448	1.127.137	1.006.546	112
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	449	948.935	846.651	112
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	450	12.686	10.774	118
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	451	13.365	11.921	112
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	452	160.782	151.767	106
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe (454+455+456+457+458+459+460+461+462+463)	453	5.892.312	5.443.365	108
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	454	2.386.054	2.319.370	103
del 4021	Posebni material in storitve	455	47.386	53.160	89
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	341.610	347.586	98
del 4023	Prevozni stroški in storitve	457	123.610	101.017	122
del 4024	Izdatki za službena potovanja	458	860.428	722.205	119
del 4025	Tekoče vzdrževanje	459	726.880	708.432	103
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	460	329.562	311.764	106
del 4027	Kazni in odškodnine	461	60		
del 4028	Davek na izplačane plače	462	0	0	
del 4029	Drugi operativni odhodki	463	1.076.722	879.831	122
403	D. Plačila domačih obresti	464	0	0	
404	E. Plačila tujih obresti	465	0	0	
410	F. Subvencije	466	0	0	
411	G. Transferi posameznikom in gospodinjstvom	467	0	0	
412	H. Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	468	0	0	
413	I. Drugi tekoči domači transferji	469	0	0	
	J. Investicijski odhodki (471+472+473+474+475+476+477+ 478+479+480)	470	2.779.638	1.479.016	188
4200	Nakup zgradb in prostorov	471	953.000	453.032	210
4201	Nakup prevoznih sredstev	472	27.805	66.289	42
4202	Nakup opreme	473	929.323	744.817	125
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	474	6.381	18.307	35
4204	Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	475	404.019	0	
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	456.687	188.344	
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0	0	
4207	Nakup nematerialnega premoženja	478	2.423	8.227	29
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	479	0	0	
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0	0	
	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (482 + 483+ 484)	481	707.302	977.673	72
del 400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	482	394.162	531.072	74
del 401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	483	61.599	85.499	72
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	484	251.541	361.102	70
	III/1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI (401-437)	485	1.798.205	381.017	472
	III/2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI (437-401)	486			

Preglednica 2.5: Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov v evrih brez centov

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			tekočega leta	prejšnjega leta
1	2	3	4	5
50	VII. ZADOLŽEVANJE (551+559)	550	0	0
500	Domače zadolževanje (552+553+554+555+556+557+558)	551	0	0
5001	Najeti krediti pri poslovnih bankah	552	0	0
5002	Najeti krediti pri drugih finančnih institucijah	553	0	0
del 5003	Najeti krediti pri državnem proračunu	554	0	0
del 5003	Najeti krediti pri proračunih lokalnih skupnosti	555	0	0
del 5003	Najeti krediti pri skladih socialnega zavarovanja	556	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih javnih skladih	557	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih domačih kreditodajalcih	558	0	0
501	Zadolževanje v tujini	559	0	0
55	VIII. ODPLAČILA DOLGA (561+569)	560	0	0
550	Odplačila domačega dolga (562+563+564+565+566+567+568)	561	0	0
5501	Odplačila kreditov poslovnim bankam	562	0	0
5502	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	563	0	0
del 5503	Odplačila kreditov državnemu proračunu	564	0	0
del 5503	Odplačila kreditov proračunom lokalnih skupnosti	565	0	0
del 5503	Odplačila kreditov skladom socialnega zavarovanja	566	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim javnim skladom	567	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim domačim kreditodajalcem	568	0	0
551	Odplačila dolga v tujino	569	0	0
	IX/1 NETO ZADOLŽEVANJE (550-560)	570	0	0
	IX/2 NETO ODPLAČILO DOLGA (560-550)	571	0	0
	X/1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (485+524+570)-(486+525+571)	572	1.798.205	381.017
	X/2 ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (486+525+571)-(485+524+570)	573	0	0

Preglednica 2.6: Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov v evrih brez centov

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			tekočega leta	prejšnjega leta
1	2	3	4	5
750	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL (501+502+503+504+505+506 +507+508+509+510+511)	500	0	0
7500	Prejeta vračila danih posojil od posameznikov in zasebnikov	501	0	0
7501	Prejeta vračila danih posojil od javnih skladov	502	0	0
7502	Prejeta vračila danih posojil od javnih podjetij in družb, ki so v lasti države ali občin	503	0	0
7503	Prejeta vračila danih posojil od finančnih institucij	504	0	0
7504	Prejeta vračila danih posojil od privatnih podjetij	505	0	0
7505	Prejeta vračila danih posojil od občin	506	0	0
7506	Prejeta vračila danih posojil – iz tujine	507	0	0
7507	Prejeta vračila danih posojil – državnemu proračunu	508	0	0
7508	Prejeta vračila danih posojil od javnih agencij	509	0	0
7509	Prejeta vračila plačanih poroštev	510	0	0
751	Prodaja kapitalskih deležev	511	0	0
440	V. DANA POSOJILA (513+514+515+516+517+518+519+520+521+522+523)	512	0	0
4400	Dana posojila posameznikom in zasebnikom	513	0	0
4401	Dana posojila javnim skladom	514	0	0
4402	Dana posojila javnim podjetjem in družbam, ki so v lasti države ali občin	515	0	0
4403	Dana posojila finančnim institucijam	516	0	0
4404	Dana posojila privatnim podjetjem	517	0	0
4405	Dana posojila občinam	518	0	0
4406	Dana posojila v tujino	519	0	0
4407	Dana posojila državnemu proračunu	520	0	0
4408	Dana posojila javnim agencijam	521	0	0
4409	Plačila zapadlih poroštev	522	0	0
441	Povečanje kapitalskih deležev in naložb	523	0	0
	VI/1 PREJETA MINUS DANA POSOJILA (500-512)	524	0	0
	VI/2 DANA MINUS PREJETA POSOJILA (512-500)	525	0	0

Preglednica 2.7: Stanje in gibanje neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev v evrih brez centov

Naziv	Oznaka za AOP	ZNESEK									
		Nabavna vrednost (1.1.)	Popr. vred. (1.1.)	Poveč. nab. vred.	Poveč. pop. vred.	Zmanj. nab. vred.	Zmanj. pop. vred.	Amortizacija	Neodpis. vred. (31.12.)	Prevrednotenje zaradi okrepitve	Prevrednotenje zaradi oslabitve
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (3-4+5-6-7+8-9)	11	12
I. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju (701+702+703+704+705+706+707)	700										
A. Dolgoročno odloženi stroški	701										
B. Dolgoročne premoženjske pravice	702										
C. Druga neopredmetena sredstva	703										
D. Zemljišča	704										
E. Zgradbe	705										
F. Oprema	706										
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	707										
II. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v lasti (709+710+711+712+713+714+715)	708	21.643.708	10.618.385	3.414.422	0	243.555	241.432	2.295.432	12.142.190		
A. Dolgoročno odloženi stroški	709	0	0	0	0	0	0	0	0		
B. Dolgoročne premoženjske pravice	710	522.351	295.507	32	0	0	0	72.399	154.477		
C. Druga neopredmetena sredstva	711	0	0	0	0	0	0	0	0		
D. Zemljišča	712	568.868	0	0	0	0	0	0	568.868		
E. Zgradbe	713	10.524.827	2.923.174	1.806.032	0	0	0	1.161.451	8.246.234		
F. Oprema	714	10.010.430	7.399.704	1.608.358	0	243.555	241.432	1.061.582	3.155.379		
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	715	17.232	0	0	0	0	0	0	17.232		
III. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v finančnem najemu (717+718+719+720+721+722+723)	716	0	0	0	0	0	0	0	0		
A. Dolgoročno odloženi stroški	717	0	0	0	0	0	0	0	0		
B. Dolgoročne premoženjske pravice	718	0	0	0	0	0	0	0	0		
C. Druga neopredmetena sredstva	719	0	0	0	0	0	0	0	0		
D. Zemljišča	720	0	0	0	0	0	0	0	0		
E. Zgradbe	721	0	0	0	0	0	0	0	0		
F. Oprema	722	0	0	0	0	0	0	0	0		
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	723	0	0	0	0	0	0	0	0		

Preglednica 2.8: Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb v evrih brez centov

VRSTA NALOŽBE OZIROMA POSOJIL	ZNESEK										
	Oznaka za AOP	Znesek naložb in danih posojil (1. 1.)	Znesek popr. naložb in danih posojil (1. 1.)	Znesek povečanja naložb in danih posojil	Znesek povečanj popravkov naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanj a naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanj a popravkov naložb in danih posojil	Znesek naložb in danih posojil (31. 12.)	Znesek popravkov naložb in danih posojil (31. 12.)	Knjigov. vrednost naložb in danih posojil (31. 12.)	Znesek odpisanih naložb in danih posojil
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (3+5-7)	10 (4+6-8)	11 (9-10)	12
I. Dolgoročne finančne naložbe (801+806+813+814)	800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Naložbe v delnice (802+803+804+805)	801	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Naložbe v delnice v javna podjetja	802	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Naložbe v delnice v finančne institucije	803	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Naložbe v delnice v privatna podjetja	804	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Naložbe v delnice v tujini	805	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Naložbe v deleže (807+808+809+810+811+812)	806	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Naložbe v deleže v javna podjetja	807	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Naložbe v deleže v finančne institucije	808	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Naložbe v deleže v privatna podjetja	809	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d.d.	810	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d.o.o.	811	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Naložbe v deleže v tujini	812	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Naložbe v plemenite kovine, drage kamne, umetniška dela in podobno	813	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Druge dolgoročne kapitalske naložbe (815+816+817+818)	814	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Namensko premoženje, preneseno javnim skladom	815	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Premoženje, preneseno v last drugim pravnim osebam javnega prava, ki imajo premoženje v svoji lasti	816	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Druge dolgoročne kapitalske naložbe doma	817	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Druge dolgoročne kapitalske naložbe v tujini	818	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II. Dolgoročno dana posojila in depoziti (820+829+832+835)	819	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Dolgoročno dana posojila (821+822+823+824+825+826+827+828)	820	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Dolgoročno dana posojila posameznikom	821	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročno dana posojila javnim skladom	822	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Dolgoročno dana posojila javnim podjetjem	823	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Dolgoročno dana posojila finančnim institucijam	824	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Dolgoročno dana posojila privatnim podjetjem	825	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Dolgoročno dana posojila drugim ravnam države	826	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Dolgoročno dana posojila državnemu proračunu	827	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Druga dolgoročno dana posojila v tujino	828	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročno dana posojila z odkupom vrednostnih papirjev (830+831)	829	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Domačih vrednostnih papirjev	830	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Tujih vrednostnih papirjev	831	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Dolgoročno dani depoziti (833+834)	832	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Dolgoročno dani depoziti poslovnim bankam	833	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Drugi dolgoročno dani depoziti	834	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Druga dolgoročno dana posojila	835	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Skupaj (800+819)	836	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3 POJASNILA K POSAMEZNYM RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

3.1 Bilanca stanja

Postavke 26. člena Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava:

Sodila za razporejanja posrednih stroškov

- Posredne stroške na ravni celotnega zavoda razporejamo na dejavnosti javne službe in tržne dejavnosti s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur, opravljenih na javni službi oziroma trgu, v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh projektov in programov;
- posredne stroške na ravni organizacijske enote razporejamo na stroškovna mesta/nosilce s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur posameznega stroškovnega mesta/nosilca v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh stroškovnih mest/nosilcev.

Nameni, za katere so bile oblikovane dolgoročne rezervacije, ter oblikovanje in poraba dolgoročnih rezervacij po namenih

Dolgoročnih rezervacij nismo oblikovali.

Pojasnilo o ugotovljenem presežku prihodkov nad odhodki

Poslovno leto 2023 smo zaključili s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 879.935 EUR z upoštevanjem davka od dohodka pravnih oseb, kot ga izkazuje *Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov* na postavki AOP 891. Presežek bomo razporedili za investicije.

V letu 2023 smo iz naslova razporejenih presežkov realizirali investicije v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva v višini 669.419 EUR.

Preglednica 3.1.1: Sestava kumulativnega presežka prihodkov nad odhodki (AOP 052)

Naziv	Vrednost v EUR	Sklep organa
Nerazporejen presežek iz leta 2019	239.953,33	Sklep Upravnega odbora št. UO-3-3, z dne 27. 2. 2020
Presežek prihodkov nad odhodki 2023	879.935,59	Podan predlog Upravnemu odboru za razporeditev presežka prihodkov
SKUPAJ AOP 052	1.119.888,92	

Metoda vrednotenja zalog gotovih izdelkov in zalog nedokončane proizvodnje

Zaloge gotovih proizvodov vrednotimo po neposrednih proizvodnih stroških, v katere vključujemo neposredne proizvodne storitve in avtorske honorarje. Prejete subvencije zmanjšujejo vrednost zalog. Poraba zalog se izkazuje po povprečni ceni.

Zaloge trgovskega blaga vrednotimo po nabavni ceni, vključno z neposrednimi stroški nabave. Poraba zaloge se izkazuje po metodi zaporednih cen FIFO.

Podatki o stanju neporavnanih terjatev ter ukrepi za njihovo poravnavo oziroma razlog neplačila

Odrpte terjatve iz preteklega leta sestavljajo terjatve do Agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost RS ter terjatve do financerjev evropskih in mednarodnih projektov, ki zapadejo v plačilo v letu 2024 v višini 1.500.530,71 EUR. Odrpte terjatve na dan 31. 12. 2023 v višini 77.787,32 EUR predstavljajo terjatve za račune, zapadle v letu 2024. Njihov delež predstavlja 4,47 % vseh odrprtih terjatev. Terjatve pretežno izhajajo iz terjatev do fizičnih oseb, ki jih redno opominjamo o neplačilih. Zapadle terjatve pred letom 2023 znašajo 25.032,97 EUR.

Podatki o stanju neporavnanih obveznosti, ki so do konca poslovnega leta zapadle v plačilo, ter o vzrokih neplačila

Neplačanih poslovnih obveznosti iz preteklega leta nimamo, ker vse svoje obveznosti poravnavamo v dogovorjenih rokih.

Viri sredstev, uporabljenih za vlaganja v opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena dolgoročna sredstva ter dolgoročne finančne naložbe (kapitalske naložbe in posojila)

V letu 2023 smo v neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva investirali 2.560.657 EUR. Viri financiranja so bila sredstva ARIS iz Paketa 21 v višini 34.163,75 EUR, sredstva MVZI za ureditev Goriškega knjižnega središča v višini 439.844,73 EUR, št. pog. C3330-22-459016, sredstva MVZI za investicijsko vzdrževanje RP Barje v višini 1.986,39 EUR, št. pog. C3360-23-459011, obračunana amortizacija v višini 905.774,63 EUR ter presežek prihodkov nad odhodki iz preteklih let v višini 1.177.887 EUR.

Naložbe prostih denarnih sredstev

Na dan 31. 12. 2023 znašajo vezana sredstva pri Zakladnici enotnega zakladniškega računa države 9.500.000,00 EUR. Vezana sredstva predstavljajo trenutno prosta likvidna sredstva, ki smo jih prejeli iz naslova financiranja in predfinanciranja projektov Evropske unije in drugih mednarodnih projektov in iz naslova razmejenih prihodkov in sredstev, rezerviranih za investicije. Prosta likvidna sredstva potrebujemo tudi za premostitev izpada prilivov s strani financerjev v prvih mesecih poslovnega leta, ko še niso sklenjene vse pogodbe o financiranju naše dejavnosti za tekoče leto, in za financiranje izdatkov izvajanja mednarodnih projektov, za katera prejmemo finančna sredstva šele po njihovem zaključku.

Razlogi za pomembnejše spremembe dolgoročnih (stalnih) sredstev

Med dolgoročnimi sredstvi se je zmanjšala vrednost neopredmetenih osnovnih sredstev za 72.367 EUR, vrednost opredmetenih osnovnih sredstev se je povečala za 544.652 EUR. Vrednost nepremičnin se je povečala za 644.581 EUR.

Vrste postavk, ki so zajete v znesku, izkazanem na kontih izvenbilančne evidence

V izvenbilančni evidenci so evidentirane dane in prejete garancije, prejete in izdane menice za zavarovanje pogodbenih obveznosti iz naslova sklenjenih pogodb ter zaloga knjig, ki jih ima knjigarna Azil v komisijski prodaji. Izvenbilančno vodimo tudi materialno evidenco srebrnih in zlatih znakov ZRC SAZU, ki so namenjeni bodočim nagrajencem ZRC SAZU.

Preglednica 3.1.2: Postavke na kontih izvenbilančne evidence

Naziv	Vrednost v EUR
Zaloga komisija AZIL	28.497,49
Prejete menice za zavarovanje dobre izvedbe posla pri tržnih javnih naročilih	164.082,37
Prejete garancije za zavarovanje dobre izvedbe posla pri tržnih javnih naročilih	43.527,35
Zlati in srebrni znaki ZRC SAZU	3.222,02
Skupaj	239.329,23

Pojasnilo o pomembnejših opredmetenih osnovnih sredstvih in o neopredmetenih dolgoročnih sredstvih, ki so že v celoti odpisana, pa se še vedno uporabljajo za opravljanje dejavnosti

Oprema se uporablja, dokler tehnološko ne zastara oziroma dokler se ne okvari tako, da popravilo ni več smiselno, ne glede na to, ali je že v celoti odpisana. Trije primeri velike opreme, ki je že v celoti odpisana in se še uporablja, so: *mikroskop* (inv. 108645) iz leta 2015, *elektronski daljinomer dtm-a10lg* (inv. 104287) iz leta 1991, *merilnik natezne trdnosti* (inv. 111379) iz leta 2020.

3.2 Drugo, kar je pomembno za popolnejšo predstavitev poslovanja in premoženjskega stanja

- **Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme: 76 %**
- **Dolgoročne pasivne časovne razmejitev**

Dolgoročne pasivne časovne razmejitev v višini 8.940,55 EUR, evidentirane na kontih skupine 92, so oblikovane iz naslova prejetih namenskih sredstev evropskih financerjev za pokrivanje stroškov amortizacije raziskovalne opreme, ki je bila kupljena izključno za potrebe izvajanja evropskih projektov. Dolgoročne pasivne razmejitev se letno zmanjšujejo za vrednost obračunane amortizacije teh osnovnih sredstev.

- **Kratkoročne pasivne časovne razmejitev po namenih in vrednostih**

Kratkoročno odloženi prihodki

Na kontih pasivnih časovnih razmejitev smo evidentirali del prihodkov (v spodnji preglednici), ki jih zaradi trajanja opravljanja raziskovalnih storitev nismo mogli priznati kot prihodek, saj raziskovalne storitve pri nedokončanih programih, projektih in usposabljanju mladih raziskovalcev še niso v celoti opravljene in stroški še niso nastali.

Preglednica 3.2.1: Kratkoročno odloženi prihodki

KONTO	NAZIV	ZNESEK
2910010	KRATKOROČNO ODLOŽENI PRIHODKI	29.440,97
2910060	KRATK. ODL. PRIH. – ARIS – INFRASTRUKTURA	291.619,41
2910150	KRATK. ODL. PRIH. – ARIS ISF-UO	610.041,98
2910210	KRATK. ODL. PRIH. – ARIS – TEMELJNI APLIKATIVNI PROJEKTI J	715.404,81
2910220	KRATK. ODL. PRIH. – ARIS – PSF – RAZISKOVALNI PROGRAMI	2.044.394,11
2910250	KRATK. ODL. PRIH. – ERA-H6-8284	11.429,07
2910260	KRATK. ODL. PRIH. – ESF, ERC, NI-0003, N6	162.354,79
2910280	KRATK. ODL. PRIH. – ARIS – CRP	55.572,52
2910310	KRATK. ODL. PRIH. – ARIS – PSF MR	228.500,11
2910320	KRATK. ODL. PRIH. – ARIS – POZ DOK	126.654,55
2910330	KRATK. ODL. PRIH. – ARIS RSF RAZVOJNI STEBER	375.708,18
2910440	KRATK. ODL. PRIH. – B – ZNANSTVENA PERIODOKA	0,00
2910460	KRATK. ODL. PRIH. – C – ZNANSTVENE MONOGRAFIJE (C)	38.397,11
2910509	KRATKOROČNO ODLOŽENI PRIHODKI – OSTALO	27.599,01
2910809	EU – KRATKOROČNO ODLOŽENI PRIHODKI	113.392,83
	SKUPAJ	4.830.509,45

Razmejeni vnaprej plačani prihodki za evropske projekte

Na kontih pasivnih časovnih razmejitev smo razmejili sredstva, ki smo jih prejeli iz naslova *predfinanciranja mednarodnih projektov in drugih projektov*. V prihodke jih bomo skladno z nastalimi stroški prenašali v prihodnjem obdobju. Njihovo sestavo in strukturo prikazuje naslednja preglednica.

Preglednica 3.2.2: Razmejeni vnaprej plačani prihodki za evropske projekte

KONTO	NAZIV	ZNESEK
2915200	EU-TRANSMAKING	6.520,92
2916400	EU-ACT	12.160,57
2916500	EU-R-I PEERS	8.648,98
2916800	EU CREATE TO CONNECT	10.226,79
2917000	EU CARE4CLIMATE	5.962,03
2917200	EU ELTER PPP	153,91
2917300	EU-EP ELTER PLUS	3.839,42
2917400	EU-LIFEWATCH ERIC	6.290,50
2917800	EU-MINERVA	4.751,80
2918200	ENGAGE	60.187,32
2918300	ERASMUS - IRSCHEN	2.297,25
2918600	EU-SOC-ILL	85.083,44
2918700	EU EMBRACE	49.479,18
2918800	EU-SHARED GREEN DEAL	4.051,00
2918900	EU-TOCL	37.077,01
2919100	EU - SELINA	101.577,37
2919200	EU-AI4EUROPE	8.761,48
2919300	EU-CRISMET	21.307,87
2919400	EU-INSPIRE	35.321,27
2919500	EU-DANCE-ICH	64.307,79
2919600	EU-OPERAS-PLUS	18.907,79
2919700	EU-INFO-POW	2.845,16
2919900	EU-SafeHabitus	15.782,44
2919901	EU-CRAFT-OA	33.148,71
2919902	EU-PALOMERA	7.680,00
	SKUPAJ	606.370,00

Vračunani odhodki in odloženi prihodki za leto 2023

Na kontih pasivnih časovnih razmejitev nismo oblikovali vračunanih odhodkov in ne odloženih prihodkih.

- **Kratkoročne aktivne časovne razmejitve**

Na kontih aktivnih časovnih razmejitev smo razmejili vnaprej plačane stroške leta 2024 iz naslova usposabljanja mladih raziskovalcev, ki jih bo ARIS pokrila v letu 2023, ter druge vnaprej plačane materialne stroške v višini **216.493,71** EUR, ki se nanašajo na leto 2024.

Na kontih aktivnih časovnih razmejitev smo vračunali prihodke iz naslova nezaračunanih prihodkov za mednarodne projekte iz leta 2023 v višini **557.460,00** EUR, ki jih bodo financierji na naš račun nakazali v letu 2024.

Preglednica 3.2.3: Kazalniki Bilance stanja

Kazalniki	Vrednost
Stopnja odpisanosti celotnih osnovnih sredstev	0,49
- od tega: stopnja odpisanosti celotne opreme	0,72
Delež nepremičnin v sredstvih	0,36
Delež opreme v sredstvih	0,13
Delež pasivnih časovnih razmejitev v kratkoročnih obveznostih	0,66

3.3 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Celotni prihodki znašajo 25.985.802 EUR, celotni odhodki znašajo 25.098.644 EUR, presežek prihodkov nad odhodki znaša 879.935 EUR.

Sestava prihodkov

Celotni prihodki znašajo 25.985.802 EUR in so od načrtovanih višji za tri odstotke. Na javni službi so višji za dva odstotka in na tržni dejavnosti višji za 37 %. Razlog za tako veliko odstopanje na tržni dejavnosti je v tem, da do konca leta nismo vedeli, koliko tržnih projektov se bo dejansko zaključilo v letu 2023. Nekatere pogodbe so večletne oz. so naknadno dogovorjeni podaljšani roki za izvedbo v naslednje leto. V večjem delu do tega ni prišlo, projekti so se zaključili in izdali smo račune za opravljene storitve.

V primerjavi z lanskimi so prihodki višji za 12 %.

Celotni prihodki na zaposlenega (AOP 870/AOP 894) znašajo 70.614 EUR.

Sestavo prihodkov in primerjavo z načrtovanimi vrednostmi prikazuje spodnja preglednica. Grafično strukturo prihodkov prikazuje graf v nadaljevanju.

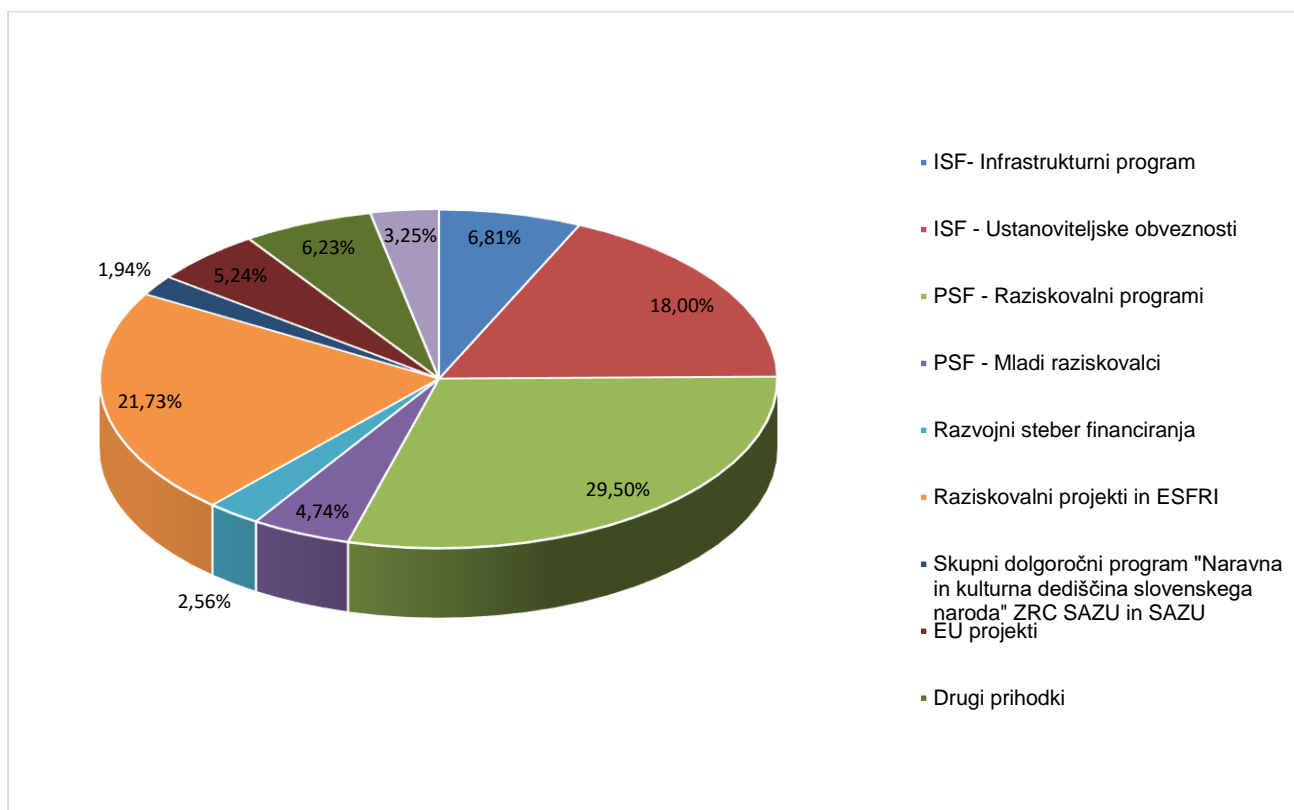
Preglednica 3.3.1: Primerjava načrtovanih in realiziranih prihodkov po namenih

Zap. št.	Prihodki glede na namen	Rebalans II FN 2023	Realizirano 2023	Indeks real. / načrt.
1.	ISF – Infrastrukturni program	1.906.999	1.770.380	93
2.	ISF – Ustanoviteljske obveznosti	4.690.043	4.677.188	100
3.	PSF – Raziskovalni programi	7.962.988	7.666.471	96
4.	PSF – Mladi raziskovalci	1.385.836	1.231.501	89
5.	Razvojni steber financiranja	437.164	664.218	152
6.	Raziskovalni projekti	5.164.270	5.388.649	104
7.	Mednarodni ESFRI projekti	258.000	258.000	100
8.	Skupni dolgoročni program "Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda" ZRC SAZU in SAZU	505.000	505.000	100
9.	CRP	129.597	120.025	93
10.	Znanstveni tisk	285.386	197.767	69
11.	Tuja znanstvena literatura in baze podatkov	0	37.853	
12.	Osrednji specializirani informacijski centri	53.741	53.741	100
13.	Sofinanciranje mednarodnih projektov	1.213.342	1.362.943	112
14.	Drugi prihodki	740.142	1.208.503	163
	Skupaj javna služba	24.732.507	25.142.239	102
15.	Trg (vključno s povečanjem oz. zmanjšanjem zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje)	614.465	843.563	137
16	SKUPAJ CELOTNI PRIHODKI	25.346.972	25.985.802	103

Preglednica 3.3.2: Primerjava realiziranih prihodkov let 2023 in 2022

Prihodki	Realizirano 2023	Realizirano 2022	Indeks 2023/2022
Javna služba	25.142.239	21.916.964	115
Trg	843.563	1.206.856	70
Skupaj prihodki	25.985.802	23.123.820	112

Slika 3.3.1: Struktura prihodkov leta 2023

Sestava odhodkov po obračunskem načelu

- Celotni odhodki znašajo 25.098.644 EUR.
- Celotni odhodki na zaposlenega(AOP 887/AOP 894): 68.203 EUR
- Povprečni stroški dela na zaposlenega (AOP 875/AOP 894): 47.466 EUR
- Sredstva za plače: 13.850.383 EUR bruto
- Sredstva za delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela: 406.082 EUR bruto
- Sredstva za delovno uspešnost ter iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu: 122.826 EUR bruto
- Sredstva za redno delovno uspešnost: 249.812 bruto
- Povečanje plač zaradi vpliva napredovanj na delovnem mestu: 385.023 EUR bruto
- Sredstva za regres za letni dopust: 439.853 EUR
- Dodatek za delovno dobo zaposlenih: 644.034 EUR
- Sredstva, izplačana za jubilejne nagrade: 10.617 EUR
- Sredstva za odpravnine ob upokojitvi: 27.760 EUR bruto; odpravnine ob prenehanju zaposlitve za določen čas: 9.070 EUR
- Sredstva za premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja: 164.375 EUR
- Sredstva za regresirano prehrano zaposlenih: 470.149 EUR
- Sredstva za povračilo stroškov prevoza na delo in z dela: 268.196 EUR
- Sredstva za povračilo stroškov nadomestila za uporabo lastnih sredstev zaposlenih v času opravljanja dela na domu: 32.796 EUR
- Delež stroškov dela v celotnih odhodkih: 70 % po obračunskem načelu
- Odstotek povečanja drugih izdatkov zaposlenim (drugih stroškov dela) glede na leto 2022: 6 %
- Odstotek povečanja izdatkov za blago in storitve (stroškov materiala in storitev) glede na leto 2022: 11 %
- Višina sredstev za sejnine in povračila stroškov članom Upravnega odbora: 4.660 EUR

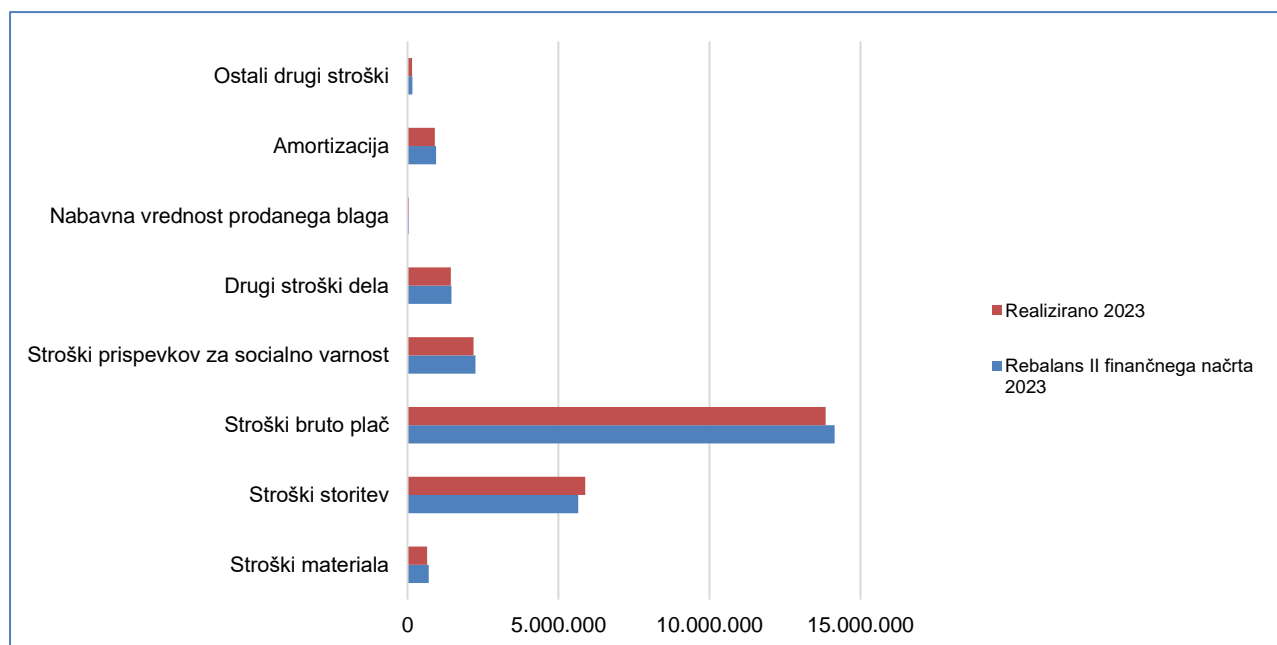
- Amortizacija od neopredmetenih osnovnih sredstev: 72.399 EUR
- Amortizacija od nepremičnin: 308.419 EUR
- Amortizacija od opredmetenih osnovnih sredstev: 524.956 EUR

Sestavo odhodkov in primerjavo z načrtovanimi vrednostmi odhodkov prikazuje spodnja preglednica. Stroški so pretežno nižji, višji so le stroški storitev, in sicer za 4 %, ker je bilo v zadnjem mesecu zaključenih in obračunanih več storitev zunanjih izvajalcev, kot je bilo prvotno načrtovano. Grafično strukturo prihodkov prikazuje graf v nadaljevanju.

Preglednica 3.3.4: Primerjava načrtovanih in realiziranih odhodkov v letu 2023

	Odhodki	Rebalans II finančnega načrta 2023	Realizirano 2023	Indeks real. / načrt.
1	Stroški materiala	700.000	647.090	92
2	Stroški storitev	5.650.000	5.886.953	104
3	Stroški bruto plač	14.137.620	13.850.383	98
4	Stroški prispevkov za socialno varnost	2.254.681	2.182.587	97
5	Drugi stroški dela	1.449.672	1.434.506	99
6	Nabavna vrednost prodanega blaga	45.000	43.549	97
7	Amortizacija	950.000	905.774	95
9	Ostali drugi stroški	160.000	147.802	92
10	SKUPAJ ODHODKI	25.346.972	25.098.644	99

Slika 3.3.2: Primerjava realiziranih in načrtovanih odhodkov v letu 2023

Primerjava realiziranih odhodkov tekočega leta s predhodnim letom

Celotni odhodki so v primerjavi s preteklim letom višji za 11 %. Največ so se povečali stroški zunanjih izvajalcev, kar je povezano z intenziteto raziskovalnega dela. Povečanje beležimo tudi pri *stroških pošte in telefona*, kar je posledica rasti cen poštnih storitev, pri *službenih potovanjih in dnevnicah* zaradi povečanega obsega terenskega dela, mednarodnega sodelovanja, udeležb na znanstvenih konferencah ter višjih stroškov kilometrin in ostalih potnih stroškov. Omeniti velja še višje stroške *najemnin in licenčnin* zaradi višje cene Microsoftovih licenc, *tiskarskih in ostalih storitev* kot posledica večje produkcije znanstvenih publikacij, višje *ostale stroške* in *sejnine članom upravnega odbora*, saj je bilo v letu 2023 izvedenih več sej, na katerih so bili obravnavani dokumenti, povezani z uvajanjem razvojnega stebra stabilnega financiranja, ki ga je prinesel ZZRID.

Nižji so *stroški porabljenega materiala*, ker niso bile realizirane vse načrtovane nabave, in *stroški energije*, kar je posledica padca tržnih in pravočasno sklenjenih dolgoročnih pogodb za dobavo energentov.

Stroški dela, ki vključujejo bruto plače, prispevke ter druge stroške dela, so za 12 % višji od lanskih, kar je posledica splošnega dviga plač v javnem sektorju, izplačil napredovanj na delovnem mestu, napredovanj raziskovalk in raziskovalcev v višje nazive in s tem na višje ovrednotena delovna mesta, višjih povračil zaposlenim ter povečanja števila zaposlenih.

Stroški *amortizacije* so enaki lanskim.

Preglednica 3.3.5: Primerjava odhodkov, realiziranih v letih 2023 in 2022

	Odhodki	Realizirano 2022	Realizirano 2023	Indeks real. 2023/2022
1	Stroški porabljenega materiala	476.173	433.178	91
2	Stroški energije	220.999	213.911	97
3	Stroški pošte in telefona	75.925	98.277	129
4	Stroški najemnin in licenčnin	279.209	301.104	108
5	Tiskarske in ostale storitve	3.947.775	4.305.826	109
6	Dnevnice za službena potovanja	207.877	235.990	114
7	Ostali stroški službenih potovanj	592.563	605.253	102
8	Stroški zunanjih sodelavcev	242.555	335.842	138
9	Sejnine upravnega odbora	4.010	4.660	116
10	Bruto plače	12.322.323	13.850.472	112
11	Prispevki	1.960.246	2.182.587	111
12	Drugi stroški dela (prevoz na delo, prehrana, regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine, premije za dodatno pokojninsko zavarovanje, nadomestilo za uporabo lastnih sredstev)	1.356.592	1.434.418	106
13	Rezervacije			
14	Ostali stroški	62.610	191.351	306
15	Amortizacija	904.043	905.775	100
	Skupaj odhodki	22.652.900	25.098.644	111

Vzroki za izkazovanje presežka prihodkov nad odhodki po načelu nastanka poslovnega dogodka

Celoten presežek prihodkov nad odhodki znaša 879.935,59 EUR.

Presežek prihodkov nad odhodki v višini 121.224,00 EUR iz leta 2023 iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu se razporedi za investicije v osnovna sredstva.

Presežek prihodkov nad odhodki na javni službi znaša 758.711,59 EUR:

– Presežek prihodkov nad odhodki v višini 227.730,34 EUR iz naslova stabilnega financiranja se razporedi za investicije v osnovna sredstva v obdobju 2024 do 2028.

– Presežek prihodkov nad odhodki v višini 240.296,49 EUR je bil realiziran, ker pri izvajanju projektov uporabljamo tudi raziskovalno opremo, ki je že v celoti amortizirana oziroma so bili stroški nižji od normiranih, ki so določeni z Uredbo o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije. Presežek iz tega naslova se razporedi za nakup raziskovalne opreme v obdobju 2024 do 2028.

– Presežek prihodkov nad odhodki v višini 57.360 EUR je bil realiziran, ker so bili pri izvajanju projektov stroški nižji od normiranih, ki so določeni z Uredbo o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije. Presežek iz tega naslova se razporedi za investicije v osnovna sredstva v obdobju 2024 do 2028.

– Presežek prihodkov nad odhodki v višini 169.866,15 EUR iz naslova druge javne službe se razporedi za investicije v osnovna sredstva.

– Presežek prihodkov in odhodkov v višini 63.458,61 EUR iz naslova nižjih stroškov na evropskih projektih, ki so pavšalno financirani in so dejanski stroški nižji, se razporedi za investicije v osnovna sredstva.

3.4 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti

Prihodki na javni službi so za 15 % višji od lanskih, na trgu pa za 30 % nižji od lanskih. Obseg tržne dejavnosti se je v letu 2023 zmanjšal. Največ tržnih projektov so izvajali na Inštitutu za raziskovanje krasa v skupni vrednosti 336.603,24 EUR, na Inštitutu za antropološke in prostorske študije v skupni vrednosti 81.705,01 EUR ter na Biološkem inštitutu Jovana Hadžija v vrednosti 66.943,75 EUR.

Amortizacija po vrstah dejavnosti: javna služba 889.813 EUR, trg 15.961 EUR.

Preglednica 3.4.1: Primerjava prihodkov in odhodkov javne službe in tržne dejavnosti

	Leto 2023		Leto 2022		Indeks javna služba 2023/2022	Indeks trg 2023/2022
	Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe (JS)	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu	Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe (JS)	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu		
CELOTNI PRIHODKI	25.142.239	843.563	21.916.964	1.206.856	115	70
CELOTNI ODHODKI	24.383.528	715.116	21.614.073	1.038.827	113	69
PRESEŽEK PRIHODKOV	758.711	128.447	302.891	168.029	250	76
Davek od dohodka pravnih oseb		7.223		6.329		114
Presežek prihodkov z upoštevanjem davka od dohodka pravnih oseb	758.711	121.224	302.891	161.700	250	75

3.5 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po denarnem toku

Prejemki

Celotni prihodki po denarnem toku (prilivi) znašajo 28.031.108 EUR, od tega iz naslova javne službe 26.783.706 EUR in 1.247.402 EUR na trgu, in so od lanskih višji za 21 %.

Celotni odhodki po denarnem toku (odlivi) znašajo 26.232.903 EUR, od tega za javno službo 25.525.601 EUR in 707.302 EUR na trgu. Odhodki so višji od lanskih za 15 %.

Presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku znaša 1.798.205 EUR.

Prilivi na javni službi so za 20 % višji od lanskih.

Prihodki so višji na postavkah:

- *prejeta sredstva iz državnega proračuna* pretežno iz naslova višjih sredstev ARIS za stabilno financiranje, v okviru katerega se je pričelo tudi financiranje razvojnega stebra, ter investicijskih sredstev, s katerimi so bili financirani ARIS paket 21, prenova Goriškega knjižnega središča ter investicijsko vzdrževanje RP Barje;
- *obresti* za skrbno naložena trenutno prosta likvidna sredstva iz naslova prejetih predplačil in presežkov razmejenih za investicije;
- *najemnine* iz naslova odprtih terjatev iz preteklega obdobja;
- *prejeta sredstva iz proračuna EU*, kar je posledica uspešnega koriščenja evropskih sredstev in povečanih aktivnosti ob zaključevanju programskega obdobja;
- *tržni prihodki ter donacije*.

Prihodki so nižji na postavkah:

- *drugi prilivi iz občinskih proračunov*, ker trenutno izvajamo manj projektov, ki jih sofinancirajo občine;
- *prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna EU*, ker smo v tekočem letu koristili prejeta predplačila;
- *prejeta sredstva od drugih evropskih institucij*, ker se je v letu 2023 iz te sheme izvajalo manj projektov.

Preglednica 3.5.1: Sestava prejemkov po virih v primerjavi s preteklim letom

	AOP	Realizirano 2023	Realizirano 2022	Indeks real. 2023/2022
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	404	25.238.429	20.642.578	122
Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	407	31.726	62.696	51
Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	419	142.085	277.256	51
Prejete obresti, donacije in drugo	422-428,487	326.191	74.463	438
Prejeta sredstva iz proračuna EU iz strukturnih skladov	488	329.685	260.500	127
Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU	490	361.652	260.170	139
Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav	430	353.938	694.459	51
Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	431	1.247.402	969.825	129
Skupaj		28.031.108	23.241.947	121

Izdatki

- Sredstva za plače, prispevke in druge izdatke zaposlenim: 17.309.412 EUR
- Sredstva za delovno uspešnost za redno delovno uspešnost: 235.477 EUR bruto
- Sredstva za delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela: 398.284 EUR bruto
- Sredstva za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu: 125.169 EUR bruto
- Povečanje plač zaradi vpliva napredovanj na delovnem mestu: 364.907 EUR bruto
- Sredstva za regrese za letni dopust: 440.782 EUR
- Dodatek za delovno dobo zaposlenih: 638.895 EUR bruto
- Sredstva, izplačana za jubilejne nagrade: 11.856 EUR
- Sredstva za odpravnine v evrih za odpravnine ob upokojitvi: 50.003,78 EUR bruto
- Sredstva za odpravnine v evrih za odpravnine ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas: 9.070,37 EUR bruto
- Sredstva za odpravnine v evrih, za odpravnine ob prekinitvi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov (ali iz razloga nesposobnosti): 0 EUR
- Sredstva za premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja v evrih: 163.756 EUR
- Sredstva za regresirano prehrano zaposlenih: 467.320 EUR
- Sredstva za povračila stroškov na delo in z dela: 267.206 EUR
- Delež stroškov dela v celotnih odhodkih: 66 %
- Odstotek zmanjšanja (povečanja) drugih izdatkov zaposlenim glede na leto 2022: - 32 %, ker je bilo v letu 2022 izplačanih več odpravnin ob upokojitvi.
- Odstotek povečanja izdatkov za blago in storitve glede na leto 2022: 8 %
- Višina sredstev za sejnine in povračila stroškov članom upravnega odbora JRZ: 4.141 EUR

Preglednica 3.5.3: Sestava odhodkov v primerjavi z načrtovanimi odhodki – javna služba

Odhodki po denarnem toku – javna služba	AOP	Načrtovano 2023	Realizirano 2023	Indeks real./načrt.
Plače, prispevki in drugi izdatki zaposlenim	439 in 447	17.405.738	16.853.653	97
Izdatki za blago in storitve in drugo	453	5.729.924	5.892.254	103
Investicijski izdatki	470	4.279.279	2.779.638	65
Skupaj		27.414.941	25.525.545	93

Odhodki na javni službi so nižji od načrtovanih za 7 %, in sicer največ iz naslova nižjih stroškov dela in investicijskih izdatkov zaradi manjšega obsega investicij, ki so se zamaknile v leto 2024.

Preglednica 3.5.4: Sestava odhodkov v primerjavi z načrtovanimi odhodki – tržna dejavnost

Odhodki po denarnem toku – tržna dejavnost	AOP	Načrtovano 2023	Realizirano 2023	Indeks real./načrt.
Plače, prispevki in drugi izdatki zaposlenim	482 in 483	450.814	455.761	101
Izdatki za blago in storitve	484	197.000	251.541	128
Skupaj		647.814	707.302	109

Odhodki za plače, prispevke in druge izdatke zaposlenim ter izdatki za blago in storitve na tržni dejavnosti so višji od načrtovanih, vendar nižji od lanskimi.

Preglednica 3.5.5: Sestava izdatkov za blago in storitve v primerjavi s preteklim letom

Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	AOP	Realizirano 2023	Realizirano 2022	Indeks real. 2023/2022
Pisarniški in splošni material in storitve	454	2.386.054	2.319.370	103
Posebni material in storitve	455	47.386	53.160	89
Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	341.610	347.586	98
Prevozni stroški in storitve	457	123.610	101.017	122
Izdatki za službena potovanja	458	860.428	722.205	119
Tekoče vzdrževanje	459	726.880	708.432	103
Poslovne najemnine in zakupnine	460	329.562	311.764	106
Drugi operativni odhodki	463	1.076.722	879.831	122
SKUPAJ		5.892.252	5.443.365	108

Pri izdatkih za blago in storitve beležimo večje rasti pri izdatkih za službena potovanja in prevozne storitve, kar je posledica večjega obsega terenskega dela in mednarodnega sodelovanja. V letu 2023 smo izvedli in plačali več vzdrževalnih del, zato so višji tudi izdatki za tekoče vzdrževanje. Višji so prav tako izdatki za pisarniški in splošni material in storitve ter drugi operativni odhodki. Nižji od lanskih so stroški za energijo, vodo, komunalne storitve in komunikacije. Poslovne najemnine in zakupnine so višje, ker vključujejo plačilo višjih najemnin in tudi najemnin za stanovanja, v katerih raziskovalci bivajo med delom na Dunaju.

Preglednica 3.5.6: Investicijski odhodki, primerjava s preteklim letom

Investicijski izdatki	AOP	Realizirano 2023	Realizirano 2022	Indeks real. 2023/2022
Nakup zgradb in prostorov	471	953.000	453.032	210
Nakup prevoznih sredstev	472	27.805	66.289	42
Nakup opreme	473	929.323	744.817	125
Nakup drugih osnovnih sredstev	474	6.381	18.307	35
Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	475	404.019	0	
Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	456.687	188.344	242
Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0	0	
Nakup nematerialnega premoženja	478	2.423	8.227	29
Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	479	0	0	
Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0	0	
SKUPAJ		2.779.638	1.479.016	188

Sestavo investicijskih odhodkov prikazuje zgornja preglednica. Celotni izdatki so bili višji kot leta 2022 z indeksom 188, ker smo v letu 2023 investirali v nakupe opreme, objektov, prenove prostorov ter izvajali investicijsko vzdrževanje.

Preglednica 3.5.7: Poročilo o prejetih sredstvih iz proračuna RS po denarnem toku

	Prihodki glede na namen	Realizacija 2022	Finančni načrt 2023 – REBALANS II	Realizacija 2023	Realizacija 2023/realizacija 2022	Realizacija 2023/FN 2023 Rebalans II
a	b	c	d	e	$f=e/c*100$	$g=e/d*100$
A+B+C	Prihodki - Skupaj (vrednost mora biti enaka AOP 404 + AOP 419)	20.919.835	24.529.625	25.380.514	121	103
A.	Vir: ARIS	19.254.135	22.888.200	23.563.492	122	103
A1.	Sredstva za znanstvenoraziskovalno dejavnost (integralni proračun)	19.254.135	22.888.200	23.563.492	122	103
A2.	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev Načrta za okrevanje in odpornost (NOO)	0	0	0		
B.	Vir: MVZI	150.446	665.998	631.916	420	100
B1.	Sredstva za ciljno raziskovalne projekte v okviru ciljnih raziskovalnih programov (CRP)	128.362	48.000	48.000	37	100
B2.a	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev strukturnih in investicijskih skladov – za tekoče transfere	0	0	0		
B2.b	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev strukturnih in investicijskih skladov – za investicije, opremo in investicijsko vzdrževanje	0	0	0		
B3.	Investicije in investicijsko vzdrževanje (integralni proračun)	22.084	446.069	441.831	2.001	107
B4.	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev Načrta za okrevanje in odpornost (NOO)	0	98.094	77.750		79
B5.	Ostalo – vir MVZI	0	73.835	64.335		87
C.	Vir: drugi viri državnega proračuna (druga ministrstva, agencije ipd.)	1.515.254	975.427	1.185.106	78	118

3.6 Izračun presežka prihodkov nad odhodki za javne zavode

Zavodi ugotavljamo presežek za posamezno leto skladno s peto točko prvega odstavka 9.i. člena Zakona o javnih financah. Ugotovljeni presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku se zmanjša za neplačane obveznosti, neporabljena namenska sredstva, ki so namenjena za financiranje izdatkov v prihodnjem obdobju in so evidentirana na kontih časovnih razmejitev, ter za neporabljena sredstva za investicije. Glede na to, da smo izračunali negativni znesek, torej presežek odhodkov nad prihodki po načelu denarnega toka, le-tega ne evidentiramo na kontih skupine 940.

Preglednica 3.6.1: Izračun presežka prihodkov skladno z ZJF

Zap. št.		AOP	Leto 2023	Leto 2022
1	Prihodki po denarnem toku (71,72,73,74,78)	401	28.031.108	23.241.947
2	Odhodki po denarnem toku (40,41,42)	437	26.232.903	22.860.930
3	Presežek prihodkov ali presežek odhodkov po načelu denarnega toka (3=1-2)	485 ali 486	1.798.205	381.017
4	Prejeta vračila danih posojil in prodaja kapitalskih deležev (75)	500	0	0
5	Dana posojila in povečanje kapitalskih deležev (44)	512	0	0
6	Razlika med prejetimi in danimi sredstvi iz finančnih naložb (6=4-5)	524 ali 525	0	0
7	Zadolževanje (50)	550	0	0
8	Odplačilo dolga (55)	560	0	0
9	Neto zadolževanje ali odplačilo dolga (9=7-8)	570 ali 571	0	0
10	Povečanje ali zmanjšanje stanja na računu je presežek X (10=3+6-9)	572 ali 573	1.798.205	381.017
11	Če je razlika vpisana v AOP 572, določeni uporabnik presežek po denarnem toku zmanjša za predpisane obveznosti	572	1.798.205	381.017
12	Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitev (20,21,22,23,24,25,26,29)	034 (brez 042)	8.248.421	6.487.223
13	Dolgoročne pasivne časovne razmejitev ter dolgoročne finančne poslovne obveznosti (92,96,97)	054 055	8.941	0
14	Neporabljena obveznost do virov sredstev, ki predstavlja neporabljena sredstva za investicije (940-(00 do 05))	050-(002-003+004-005+006-007)	3.303.255	4.014.434
15	Znesek Y, ki je izračunani znesek presežka po fiskalnem pravilu (15=11-12-13-14)		-9.762.412	-10.120.640

3.7 Delovna uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu

V letu 2023 smo izplačali delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu v višini 122.826,14 EUR bruto. Od tega je bila, skladno z zakonodajo, delovna uspešnost v višini 17.845,11 EUR bruto izplačana iz ostanka neizplačanih sredstev leta 2022.

Dovoljeni obseg za izplačilo delovne uspešnosti za leto 2023 je znašal 113.102,52 EUR, izplačana je bila delovna uspešnost v višini 104.981,03 EUR bruto. Skladno z drugim odstavkom 5. člena Uredbe o delovni uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu bomo lahko v letu 2024 izplačali razliko v višini 8.121,49 EUR bruto.

Predpisani obrazec za izračun prikazuje izračun dovoljenega obsega.

Delovna uspešnost je bila načrtovana v *Rebalansu II programa dela in finančnega načrta za leto 2023* v višini 200.000 EUR bruto. Dejansko izplačilo znaša 122.826,14 EUR bruto z indeksom 61.

Preglednica 3.6.1: Elementi za določitev dovoljenega obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu za leto 2023

Zap. št.	NAZIV	Vrednost v EUR
1	Presežek prihodkov nad odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	121.224,00
2	Izplačan akontativni obseg sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu, zmanjšan za 17.845,11 EUR, izplačanih iz sredstev leta 2022	104.981,03
3	Osnova za določitev obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (1+2)	226.205,03
4	Dovoljeni obseg sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (zap. 3*0,5)	113.102,52

4 DRUGO, POMEMBNO ZA POPOLNEJŠO PREDSTAVITEV POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKEGA STANJA

4.1 Splošna pojasnila

- a) Zavod je v letu 2023 ustvaril dovolj prihodkov za pokrivanje nastalih odhodkov.
- b) Sklep o načinu uskladitve knjižnega stanja sredstev, terjatev in obveznosti z dejanskim stanjem:
- Materialne in druge vrednosti, ugotovljene kot popisni primanjkljaj, je potrebno izbrisati iz knjigovodskih evidenc.
  - Materialne vrednosti, ugotovljene kot popisni presežek, je potrebno v količini in vrednosti iz poročila vpisati v evidenco sredstev.
  - Ugotovljene popisne primanjkljaje in presežke, ki so izkazani v popisnih listih, je treba knjižiti (zmanjšanje sredstev oziroma zalog in ustrezne konte stroškov, odhodkov ali terjatev):
    - Neizterljivih terjatev nimamo.
    - Primanjkljaj pri zalogah knjig v Knjigarni Azil in Založbi ZRC je znašal 39,00 EUR.
    - Popis knjižničnega gradiva se izvede, ko se vzpostavijo evidence v materialni evidenci COBISS in poslovnih knjigah ZRC SAZU.
  - Direktor ugotavlja, da je bil popis dobro opravljen.
  - Direktor je potrdil Sklep o načinu uskladitve knjižnega in dejanskega stanja sredstev in obveznosti.

4.2 Drugo

Popis izplačil na podlagi sodnih ali drugih odločb in izvensodnih poravnav ter vir sredstev, iz katerega so bile obveznosti poravnane

V letu 2023 ni bilo izplačil po sodnih odločbah in izvensodnih poravnava.

III ZAKLJUČNI DEL LETNEGA POROČILA

Oseba, odgovorna za pripravo vsebinskega poročila o delu:

dr. Mimi Urbanc

Oseba, odgovorna za pripravo finančnega poročila:

Vanda Baloh

Oseba, odgovorna za pripravo računovodskega poročila:

Anja Mikolaj

Direktor ZRC SAZU:

Prof. dr. Oto Luthar

Datum in kraj sprejetja letnega poročila na Upravnem odboru ZRC SAZU: Ljubljana, 26. 2. 2024

Datum in kraj nastanka letnega poročila: Ljubljana, 22. 2. 2024

Datum: 7. 2. 2024

Znanstvenoraziskovalni center SAZU
Novi trg 2
1000 Ljubljana

Letno poročilo izvajalca notranjega revidiranja za leto 2023

Funkcija notranjega revidiranja v javnem raziskovalnem zavodu Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (v nadaljevanju ZRC SAZU ali zavod) je bila v letu 2023 na podlagi naročila zagotovljena s strani zunanjega izvajalca.

Pravne podlage za izvedbo funkcije notranjega revidiranja so Zakon o javnih financah,¹ Pravilnik o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ² in Usmeritve za državno notranje revidiranje.³

Letno poročilo izvajalca notranjega revidiranja je pripravljano na podlagi opravljenih nalog v preteklem letu in namenjeno predstojniku ter organu nadzora zavoda. Vsebino letnega poročila določajo Usmeritve za državno notranje revidiranje.⁴

1. Informacija o uresničevanju letnega načrta notranje revizije;

Notranje revidiranje v ZRC SAZU je bilo izvedeno na podlagi letnega načrta notranje revizije in enkratne letne pogodbe ter je obsegalo redno notranjo revizijo in tekoče svetovanje. Notranje revidiranje je na podlagi naročila revidiranca obsegalo del kadrovske funkcije, pri čemer je bila izvedba revizije razdeljena na dve leti in je v preteklem letu obsegala oceno:

- vodenja dela kadrovske evidenc o delavcih (evidenca o zaposlenih delavcih, evidenca delovne dobe, evidence na področju ocenjevanja in napredovanja javnih uslužbencev, zagotavljanje podatkov in aktivnosti, vezanih na termine),
- vodenja dela kadrovske dokumentacije (osebne mape in ključni dokumenti kadrovske funkcije za zaposlene delavce).

Svetovalne storitve so obsegale tekoče svetovanje v manjšem obsegu.

2. Opis in splošna ustreznost notranjega nadzora javnih financ

Notranje revidiranje smo izvajali na podlagi letne pogodbe in na delu poslovanja ter je obsegalo oceno vzpostavitve in delovanja notranjih kontrol na področju vodenja osnovnih sredstev. S tem

¹ Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 76/23

² Uradni list RS št. 72/02

³ Ministrstvo za finance - Urad RS za nadzor proračuna, 0601-8/2014/38, september 2017, <http://www.unp.gov.si>

⁴ SNR2060.SLO.DNR

je omejeno tudi letno poročanje o ustreznosti notranjega nadzora javnih financ. V tem delu podajamo splošno oceno vzpostavitve temeljnih notranjih kontrol:

- Ocena tveganj

Vodstvo ZRC SAZU je pristopilo k sistematičnemu upravljanju s tveganji s pripravo in sprejemom Navodil za upravljanje s tveganji na ZRC SAZU, ki opredeljujejo postopke vzpostavitve, vzdrževanja in uporabe registra tveganj, ki je podlaga za sistem upravljanja s tveganji ter vzpostavitev sistema notranjih kontrol. Register tveganj je bil tudi posodobljen.

- Vzpostavitev notranjih kontrol

ZRC SAZU je notranje kontrole s finančno računovodskega področja na ključnih delih poslovanja vzpostavil s Pravilnikom o računovodstvu, Navodili o krogotoku knjigovodskih listin in drugimi splošnimi akti za posamezna področja in procese poslovanje ter pooblastili.

Temelj notranjih kontrol je tudi zagotovitev razmejitev pristojnosti med računovodji in odgovornimi osebami, ki začenjajo in odobravajo poslovne dogodke ter izplačila. Direktor ZRC SAZU je v izdanih internih navodilih in pooblastilih določil pristojnosti in odgovornosti v zavodu ter ustrezno upošteval razmejitve posameznih funkcij in nalog.

Revidirana kadrovska funkcija je organizirana v Oddelku za pravne in kadrovske zadeve Uprave ZRC SAZU.

Sistem poslovanja in notranjih kontrol na ključnih delih revidiranega področja je vzpostavljen predvsem z opredelitvijo del in nalog ter odgovornosti posameznih organizacijskih enot in odgovornih oseb, v delu pa tudi z internimi akti. Revidiranec pa pri tem upošteva lastne organizacijske in tehnične pogoje ter rešitve in izpostavljenost tveganjem.

- Nadzori

V zadnjem obdobju po informacijah revidiranja na revidiranem področju nadzori s strani zunanjih organov niso bili opravljeni, financerji pa izvajajo običajne preglede namenske porabe. Revidiranec sam zagotavlja letne notranje revizije posameznih področij oz. procesov poslovanja glede na oceno tveganj.

3. Informacija o revizijskih priporočilih

Na podlagi opravljene notranje revizije dela kadrovske funkcije ocenjujemo, da je sistem notranjih kontrol ZRC SAZU v delu deloval ustrezno. So bile pa ugotovljene tudi določene pomanjkljivosti, za kar smo revidirancu predlagali določene izboljšave. Predvsem je nujna čimprejšnja celovita implementacija poslovnega informacijskega sistema s centralnim vodenjem vseh kadrovske evidenc in podatkov. Izboljšave smo predlagali še v zvezi z vodenjem dokumentarnega gradiva in določenimi okrepitevami notranjih kontrol pri vodenju posameznih kadrovske evidenc ter dokumentacije.

4. Informacija o odzivih poslovodstva na tveganje, ki utegne biti po presoji vodje notranje revizije nesprejemljivo za proračunskega uporabnika

Pri notranjem revidiranju v preteklem obdobju nismo v okviru področja revidiranja zaznali tveganj, ki bi bila za zavod nesprejemljiva.

5. Naloge notranje revizije zunaj področja notranjega revidiranja

S strani vodstva ZRC SAZU notranjemu revizorju niso bile dodeljene vloge in/ali naloge zunaj področja notranjega revidiranja, niti ni zavod izvedbe takih nalog pričakoval.

6. Informacija o zadostnosti in ustreznosti virov notranje revizije.

Sredstva za zagotavljanje funkcije notranje revizije so zagotovljena v finančnem načrtu ZRC SAZU in omogočajo izvedbo notranje revizije vsako leto, pri čemer letne notranje revizije obsegajo posamezne procese oz. področja poslovanja po oceni vodstva zavoda.

7. Potrditev organizacijske neodvisnosti notranje revizije

Neodvisnost (independence) pomeni osvobojenost od okoliščin, ki ogrožajo zmožnost notranje revizije pri izvajanju nalog notranje revizije na nepristranski način. Pogoj za uresničevanje organizacijske neodvisnosti notranje revizije v okolju proračunskih uporabnikov je, da vodja notranje revizije neposredno poroča predstojniku proračunskega uporabnika ter najmanj enkrat letno organu nadzora.⁵

Neposredno poročanje direktorju zavoda je bilo zagotovljeno s posredovanjem in obravnavo poročila notranje revizije o ugotovitvah in priporočilih. Sredstva za zagotavljanje funkcije notranje revizije so zagotovljena v finančnem načrtu zavoda, letno poročilo notranjega revizorja pa je sestavni del letnega poročila zavoda. Pri izvajanju nalog notranje revizije ni bilo nikakršnih okoliščin, ki bi ogrožale izvajanje pogodbeno določenega obsega notranjega revidiranja na nepristranski način.

8. Informacija o prizadevanjih in izidih programa zagotavljanja in izboljševanja kakovosti

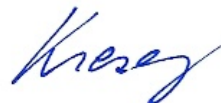
Za zagotovitev in vzdrževanje dejavnosti notranjega revidiranja je v skladu z določili Zakona o javnih financah odgovoren predstojnik, naša odgovornost je kvalitetna izvedba notranjega revidiranja v skladu s podpisano pogodbo ter z Usmeritvami za državno notranje revidiranje.

Z naše strani je zagotovljeno izvajanje notranjih presoj v obliki postopkov stalnega spremljanja delovanja notranjega revidiranja v okviru konkretnega notranje revizijskega posla. Stalno spremljanje je sestavni del dnevnega nadziranja, pregledovanja in merjenja notranje revizije. Stalno spremljanje je vgrajeno v običajne usmeritve in ravnanja pri vodenju notranje revizije in uporablja postopke, pripomočke in informacije, ki so potrebni za oceno skladnosti s Usmeritvami za državno notranje revidiranje.

9. Zaključek

Naše poročilo služi izključno namenu letnega poročanja izvajalca notranjega revidiranja predstojniku in organu nadzora zavoda ter Uradu RS za nadzor proračuna.

Notranja revizorka:
Simona Krese, PDNR

Vročiti:

- Direktor ZRC SAZU
- Upravni odbor ZRC SAZU

---

⁵ Usmeritve za državno notranje revidiranje, SNR1110.SLO.DNR

Obveščeni:

- Ministrstvo za finance, Urad za nadzor proračuna

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

ZRC SAZU
Novi trg 2, 1000 LJUBLJANAŠifra: 34738
Matična številka: 5105498000

Podpisani se zavedam odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah z namenom, da obvladujem tveganja in zagotavljam doseganje ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna.

Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da daje razumno, ne pa tudi absolutnega zagotovila o doseganju ciljev: tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, se obvladujejo na še sprejemljivi ravni. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev in pomaga, da se tveganja obvladujejo uspešno, učinkovito in gospodarno.

Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v / na ZRC SAZU.

Oceno podajam na podlagi:

* ocene notranje revizijske službe za področja:

V letu 2023 smo izvedli notranjo revizijo na delu poslovanja.

Notranja revizija je revidirala delo kadrovske funkcije, ki obsega oceno:

1. vodenja kadrovskih evidenc o delavcih:

- evidenca o zaposlenih delavcih (podatki o delavcih, pogodbah o zaposlitvi),
- evidenca na področju ocenjevanja in napredovanja javnih uslužbencev,
- delovna doba.

-zagotavljanje podatkov in aktivnosti vezanih na termine.

2. Vodenje kadrovske dokumentacije:

- osebne mape,
- ključni dokumenti kadrovske funkcije za zaposlene delavce (tudi vsebinski pregled).

* samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja:

Samoocenitveni vprašalnik so izpolnili direktor, namestnici direktorja, pomočnici direktorja, predstojniki in predstojnice inštitutov, ter vodje oddelkov.

* ugotovitev (Računskega sodišča RS, proračunske inšpekcije, Urada RS za nadzor proračuna, nadzornih organov EU, ...) za področja:

V / Na ZRC SAZU je vzpostavljen(o):

1. primerno kontrolno okolje

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še ni vzpostavljeno, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še ni vzpostavljeno, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

2. upravljanje s tveganji

2.1. cilji so realni in merljivi, tp. da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni. pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

2.2. tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni. pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

3. na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni. pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

4. ustrezen sistem informiranja in komuniciranja

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni. pričeli smo s prvimi aktivnostmi.
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

5. ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

6. notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) z lastno notranjerevizijsko službo,
- b) s skupno notranjerevizijsko službo,
- c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja,

Naziv in sedež **zunanjega izvajalca notranjega revidiranja:**

Simona Krese s.p., Srednja vas v Bohinju

Navedite matično številko **zunanjega izvajalca notranjega revidiranja:**

3362809000

Ali (sprejeti) finančni načrt (proračun), za leto na katerega se Izjava nanaša, presega 2,086 mio evrov:

DA
 NE

Datum zadnjega revizijskega poročila zunanjega izvajalca notranjega revidiranja je:

31.12.2023

d) nisem zagotovil notranjega revidiranja.

V letu 2023 sem na področju notranjega nadzora izvedel naslednje pomembne izboljšave (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembne izboljšave):

V sklopu notranje revizije smo izvedli notranjo revizijo na področju kadrovske funkcije.

Med letom so bile izvedene revizije evropskih in kohezijskih projektov (RI-SI EPOS, RI-SI LifeWatch, Interreg projekt YOUIND).

Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembnejša tveganja in predvidene ukrepe za njihovo obvladovanje):

V letu 2023 smo nadaljevali z izboljševanjem informacijskega sistema za kadrovsko in projektno poslovanje. Naš cilj je vzpostaviti optimalno integriran informacijski sistem.

Predstojnik oziroma poslovodni organ proračunskega uporabnika:

prof. dr. Oto Luthar

Datum podpisa predstojnika:

19.02.2024

ZRC SAZU

**Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti**

Novi trg 2, 1000 Ljubljana

E-naslov: zrc@zrc-sazu.si

Telefon: +386 1 470 65 55

Faks: +386 1 425 52 53

www.zrc-sazu.si

zrcalnik.zrc-sazu.si

facebook.com/zrcsazu

[X/ZrcSazu](https://twitter.com/ZrcSazu)

instagram.com/zrcsazu